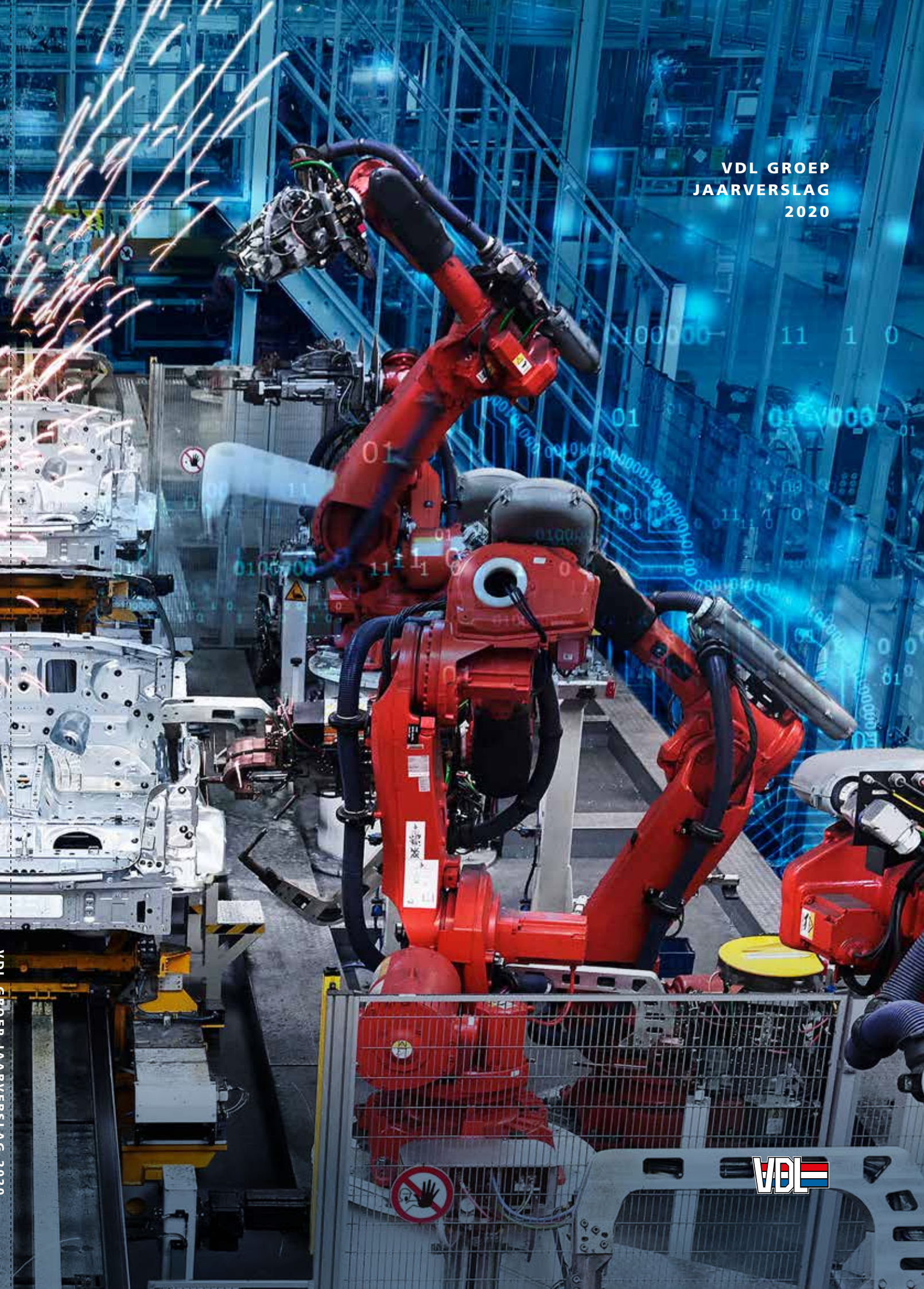

VDL GROEP
JAARVERSLAG
2020

VDL GROEP JAARVERSLAG 2020

**VDL GROEP
JAARVERSLAG
2020**

VDL Groep B.V.

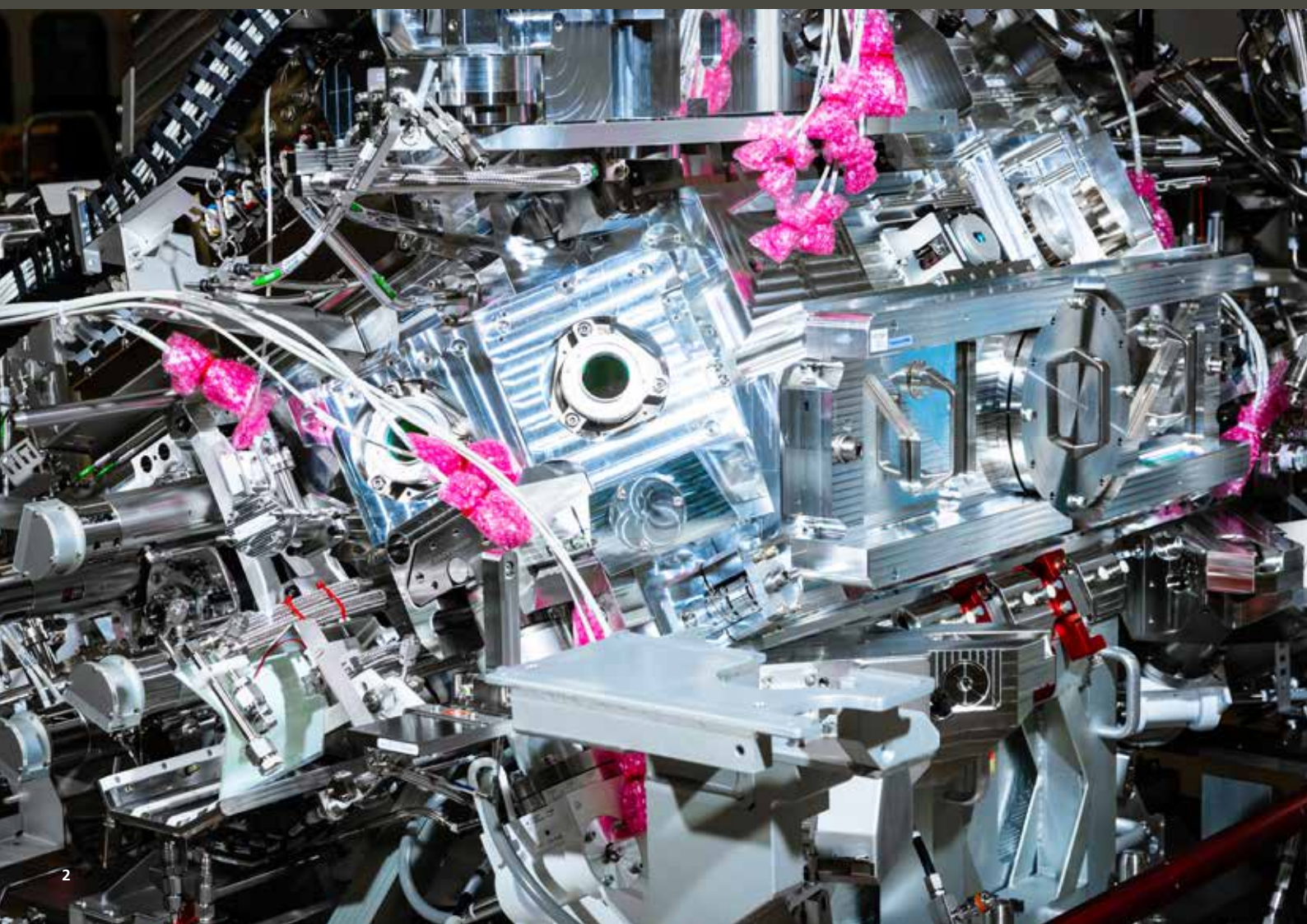
Hoevenweg 1 ■ 5652 AW Eindhoven ■ Nederland

Telefoon +31 (0)40 - 292 50 00 ■ info@vdlgroep.com ■ www.vdlgroep.com

INHOUD

- 3 Kerncijfers
- 4 Profiel
- 5 Groepsschema
- 7 Bestuursverslag
- 57 Bericht van de raad van commissarissen
- 58 Controleverklaring
- 59 Jaarrekening 2020
- 64 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- 75 Werkmaatschappijen

KERNCIJFERS

(x 1.000 euro)

	2020	2019	2018	2017	2016
Gecombineerde omzet	4.686.299	5.779.885	5.973.358	5.048.860	3.208.375
Geconsolideerde omzet	4.550.322	5.613.775	5.814.967	4.899.358	3.032.133
Bedrijfsresultaat	135.115	205.319	204.936	187.522	187.688
Winst voor belastingen	132.769	203.105	225.176	200.155	194.213
Winst voor belasting / omzet	2,8%	3,5%	3,8%	4,0%	6,1%
Nettowinst	97.365	156.162	178.188	152.844	149.571
Nettowinst / omzet	2,1%	2,7%	3,0%	3,0%	4,7%
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	107.879	110.092	98.176	84.697	66.443
Cashflow	205.244	266.254	276.364	237.541	216.014
(Des)investeringen (im)materiële vaste activa	122.529	127.884	119.640	178.146	112.993
Eigen vermogen	1.490.466	1.452.319	1.352.143	1.222.615	1.125.774
Totaal vermogen	2.452.608	2.329.998	2.348.113	2.207.383	1.895.179
Eigen vermogen / totaal vermogen	60,8%	62,3%	57,6%	55,4%	59,4%
Nettowinst / eigen vermogen	6,5%	10,8%	13,2%	12,5%	13,3%
Medewerkers per 31 december	15.464	15.734	16.854	16.137	13.356

PROFIEL VDL GROEP

VDL Groep ontwikkelt en produceert een grote verscheidenheid aan industriële producten, van geavanceerde onderdelen tot eindproducten. Dat varieert van oplossingen voor de automotive sector tot de halfgeleiderindustrie en de consumentenmarkt. Deze verscheidenheid heeft één gemene deler: onze unieke combinatie van denken en doen. Dit maakt ons onderscheidend. Wij geloven dat de kracht van het behalen van échte successen ligt in de trots van de medewerkers die de producten bedenken, maken en onderhouden.

Als familiebedrijf hebben we de waarden eerlijkheid, respect en toegankelijkheid van oudsher hoog in het vaandel staan. Respect voor onze medewerkers en voor de wereld om ons heen. Onze Nederlandse roots en nuchtere instelling, gecombineerd met de hightech-innovaties die we leveren, maken ons uniek. Door onze gedrevenheid om continu te willen blijven verbeteren, standaarden te doorbreken en nieuwe uitdagingen aan te gaan, schakelen we snel als nieuwe mogelijkheden zich voordoen. Daardoor ontstaan technische innovaties die ons leven helpen verbeteren.

Het grootste goed van onze organisatie zijn onze medewerkers. Zij maken het verschil. Door nauw samen te werken en vakmanschap en innovatie te combineren, inspireren we elkaar om veranderingen teweeg te brengen. We zijn ons ervan bewust dat de beslissingen die we vandaag nemen, impact hebben op de wereld van morgen. Een verantwoordelijkheid die we graag nemen. Wij staan voor kracht door samenwerking.

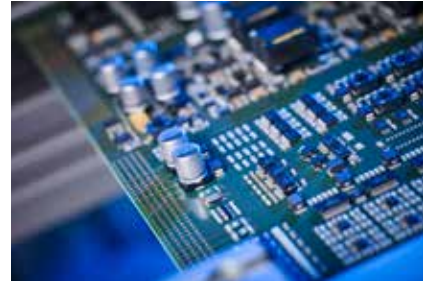
VDL Groep is opgericht in 1953. Inmiddels staat de derde generatie van de familie Van der Leegte aan het roer van het internationale industriële familiebedrijf met het hoofdkantoor in Eindhoven. VDL Groep is met meer dan 15.000 medewerkers actief in 19 landen. De groep omvat 105 werkmaatschappijen, elk met een eigen specialisme, die onderling intensief samenwerken. De gecombineerde jaaromzet in 2020 bedraagt 4,7 miljard euro.

GROEPSSCHEMA

VDL Groep			
VDL Nederland	VDL Holding Belgium		
Toeleveringen	Autoassemblage	Bussen	Eindproducten
VD Leegte Metaal	VDL Nedcar	VDL Bus & Coach	VDL Agrotech
VDL Gereedschapmakerij		VDL Bus Chassis	Jansen Poultry Equipment (75%)
VDL TIM Hapert		VDL Bus Modules	VDL Industrial Products
VDL VDS Technische Industrie		VDL Bus Heerenveen	VDL Steelweld
VDL Laktechniek		VDL Bus Venlo	VDL Steelweld UK
VDL Belgium		VDL Bus Roeselare	VDL Steelweld Deutschland
VDL Technics		VDL Bus Valkenswaard	VDL Steelweld Sweden
VDL Kunststoffen		VDL Bus & Coach Nederland	VDL Steelweld Suzhou
VDL HMI		VDL Bus & Coach France	VDL Steelweld California
VDL NSA Metaal		VDL Bus & Coach Italia	VDL Steelweld South Carolina
VDL Apparatenbouw		VDL Bus & Coach Belgium	VDL Steelweld USA
VDL MPC		VDL Bus & Coach Polska	VDL Pinnacle Engineering India (50%)
VDL Parree		VDL Bus & Coach Deutschland	VDL Hapro
VDL Staalservice		VDL Bus & Coach Serbia	VDL Klima
VDL Lasindustrie		VDL Bus & Coach Danmark	VDL Klima Belgium
VDL RPI Metaal		VDL Bus & Coach España	VDL Klima France
VDL Rotech		VDL Bus & Coach Sweden	VDL KTI
VDL Systems		VDL Bus & Coach Norway	VDL Network Supplies
VDL Postma		VDL Bus & Coach Finland	NPS Netzwerk Projekt Service
VDL Industrial Modules		VDL Bus Center Deutschland	VDL Delmas
VDL Konings		VDL Busland	VDL Containersystemen
VDL Wientjes Roden		VDL Bus & Coach Service FRY-ZHN	VDL Containersysteme
VDL Wientjes Emmen		VDL Bus & Coach Service Brabant	VDL Translift
VDL Services		VDL Bus & Coach Service Limburg	VDL Weweler
VDL Enabling Technologies Group		VDL Parts	VDL Weweler Parts
VDL ETG Eindhoven		VDL Enabling Transport Solutions	VDL Weweler-Colaert
VDL ETG Projects			VDL Weweler Taishan
VDL ETG Precision			Truck & Trailer Industry
VDL ETG T&D			VDL Parts Sweden
VDL ETG T&D Hengelo			VDL Packaging
VDL ETG Almelo			VDL USA
VDL ETG Singapore			VDL AEC Maritime (60%)
VDL ETG Suzhou			V-Storage (50%)
VDL ETG Switzerland			VDL Energy Systems
VDL ETG USA			Dutch PPE Solutions (50%)
VDL Fibertech Industries			
VDL GL Precision			
VDL Castings Heerlen			
VDL Castings Weert			
VDL Mast Solutions			
VDL Industries Gainesville			
VDL TBP Electronics			

BESTUURSVERSLAG

Vanaf het prille voorjaar van 2020 is de wereld in de ban van het coronavirus. Tot op de dag van vandaag houdt de pandemie ons in de greep. Doordat VDL Groep ook in China een vestiging heeft, hebben ons reeds eind januari 2020 de eerste serieuze geluiden bereikt rond het coronavirus.

Als gevolg van door de Chinese overheid opgelegde productieonderbrekingen heeft het werk bij VDL ETG Suzhou begin 2020 twee weken stilgelegen. Het stilleggen van de productie in China is gepaard gegaan met mondiale onzekerheden over operationele activiteiten. Daardoor hebben we begin februari nauwgezet de risico's in onze toeleverketens in kaart gebracht. Positief is geweest dat VDL ETG Suzhou, na de productieonderbreking, bij de eerste bedrijven zat die door het nemen van tijdige en de juiste voorzorgsmaatregelen de productie weer kon opstarten.

Eind februari, begin maart waren de eerste tekenen zichtbaar van de corona-uitbraak in Europa. Bij VDL hebben we ons toen versneld voorbereid om, indien nodig, te kunnen doorpakken. Daarbij heeft geholpen dat we ons al eerder hadden voorbereid op een mogelijke crisis, immers de gedachte was: een nieuwe crisis dient zich, vroeg of laat, altijd aan.

We zijn de afgelopen jaren voortdurend bezig geweest met het verstevigen van ons fundament. In het najaar van 2018 hebben we daartoe een zogeheten fitheidstest gedaan. We hebben ook toen geconstateerd dat de snelle globalisering veel brengt, maar ons tegelijkertijd ook kwetsbaar maakt. Doordat alles met elkaar is verweven, ontstaat een probleem als er ergens een crisis uitbreekt. De coronacrisis toont dat andermaal aan. VDL Groep is als exportbedrijf bij uitstek, uiterst gevoelig voor globale crises.

Na de eerste coronabesmettingen in Nederland in maart 2020 hebben we binnen een week ons beleid gericht op het volgen van de maatregelen van de overheid, aangepast tot een beleid vooruitlopend op de maatregelen die eventueel nog zouden komen. Om de verspreiding van het virus zo goed mogelijk in te dammen, hebben we maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat onze medewerkers gezond én veilig blijven. En om ervoor te zorgen dat onze bedrijven, in geval van een besmetting, zo goed als mogelijk door kunnen produceren. Het vinden van de juiste balans hiertussen hebben we, bij elke nieuwe ontwikkeling, nagestreefd. Uiteraard voortdurend in lijn met de gezondheidsrichtlijnen.

Zo hebben we onder meer opgeroepen én gefaciliteerd om door middel van het segmenteren van onze organisaties en door, indien mogelijk, thuiswerken zo veel mogelijk afstand tot elkaar te bewaren. Daarnaast hebben we in- en extern bezoek en reizen tot een minimum beperkt en hameren we op het naleven van de maatregelen rond persoonlijke hygiëne. We zijn preventief de temperatuur van medewerkers gaan meten, uiteraard met inachtneming van de privacywet.

Andere maatregelen die we direct hebben ingevoerd: rem op investeringen, verplaatsen van werk tussen werkmaatschappijen, collegiale in- en uitleen tussen VDL-bedrijven, uitbesteed werk inbesteden, opschorting van evenementen en sponsoring en voortdurend alert blijven op kostenbesparingen. Daarnaast zijn we direct begonnen om digitaal werken beter te faciliteren. Snelheid, flexibiliteit, ons vermogen tot aanpassing en een sterke financiële basis zijn opnieuw dé kracht van VDL Groep gebleken.

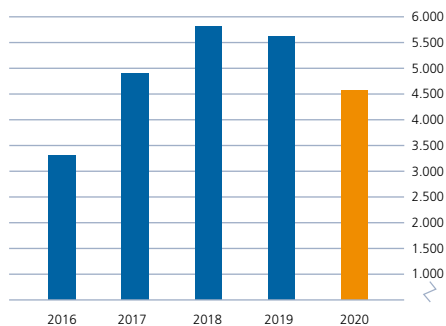
Vanaf maart hebben de ontwikkelingen zich razendsnel opgevolgd en zijn we in Europa in verschillende vormen naar *lockdowns* gegaan. Zeker toen in Europa massaal werd besloten om tot nader order scholen en kinderopvangcentra te sluiten, zijn de consequenties voor ons dagelijks leven vergroot. Snelle veranderingen met verschillende aanpakken in verschillende landen en verschillende industrieën met verschillende uitdagingen.

Doordat gedurende de coronacrisis materialen, medewerkers en marktvraag niet gelijktijdig én in onvoldoende mate aanwezig zijn, heeft de productie bij veel van onze bedrijven in het voorjaar van 2020 tijdelijk volledig of gedeeltelijk stilgelegen. We hebben geregeld gesproken van 'traplopen' tussen deze zogeheten '3-M's': te weinig medewerkers aan het werk vanwege corona-klachten, materialen die niet op tijd voorradig zijn of een teruggevallen marktvraag. Deze drie-eenheid ontwikkelt zich als 'communicerende vaten'. Velen van onze medewerkers, die niet kunnen thuiswerken, kunnen geen werk verrichten. Medio maart hebben we aangekondigd dat VDL Nedcar, vanwege een tekort aan kritische onderdelen, de autoproductie tijdelijk gaat onderbreken. Ook de productie bij onze busbedrijven VDL Bus Roeselare, VDL Bus Valkenswaard en VDL Bus Modules, is kort daarna tot stilstand gekomen. Scenario's voor gecontroleerde productieonderbrekingen die goed waren voorbereid zijn toen uitgevoerd.

Om bedrijven door deze periode met substantieel omzetverlies te loodsen, heeft de Nederlandse overheid voortvarend een adequaat maatregelenpakket samengesteld om de economie te ondersteunen. De Noodmaatregel Overbrugging Werkbehoud (NOW) is daarvan de belangrijkste. Wij hebben hier een beroep op gedaan en zijn dankbaar voor de verkregen steun.

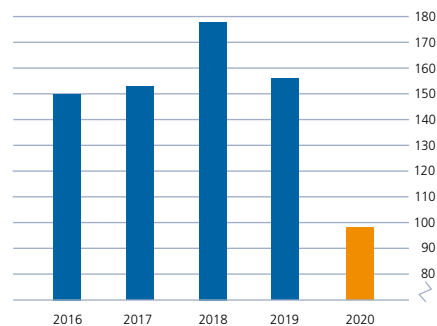
GECONSOLIDEERDE OMZET

(in miljoenen euro)

NETTORESULTAAT

(in miljoenen euro)

83 procent van alle medewerkers (12.761) van VDL Groep werkt in Nederland. VDL is door de coronacrisis geconfronteerd met substantieel omzetverlies. Omzetsdalingen van tientallen procenten tot ruim 75 procent per week waren, zeker in de eerste fase van de crisis, geen uitzondering. Mede met behulp van de NOW-regelingen van de overheid, voor VDL over het afgelopen jaar 103 miljoen euro, is substantieel banenverlies voorkomen. Met deze NOW-gelden, die zijn aangevuld door VDL, zijn salarissen van medewerkers doorbetaald die tijdelijk geen of onvoldoende werk konden verrichten.

In zijn algemeenheid, kun je stellen dat onze activiteiten 'op wielen' door corona moeilijkheden hebben gekend in 2020. De marktvraag is sterk afgenomen en in sommige sectoren, zoals die van touringcars, is productie én levering nagenoeg stilgevallen. De markt voor personenauto's verkeert al sinds het najaar van 2018, vanwege emissienormen, mondiale handelsconflicten en disruptieve ontwikkelingen, in een turbulente periode. Corona heeft deze ontwikkelingen versneld, evenals impact gehad op de mondiale marktvraag naar personenauto's. Een gevolg hiervan is dat onze opdrachtgever capaciteit in de eigen fabrieken heeft gekregen, waardoor onze opdrachtgever een in 2019 gegund contract voor de bouw van een model tot eind jaren '20 heeft geannuleerd en later in 2020 heeft besloten om vanaf 2024 de MINI-modellen en de BMW X1 die wij in Born maken in de eigen fabrieken te gaan produceren. Op diverse vlakken economische tegenwind in de wereld van mobiliteit dus. Tegelijkertijd hebben we gezien dat andere sectoren, waarin VDL Groep een substantiële rol speelt, zoals semicon, analytisch, medisch, food en infra, goed zijn doorgegaan, en in sommige gevallen zelfs sterk zijn gegroeid.

Onze gecombineerde omzet is in 2020 uitgekomen op 4,686 miljard euro, een daling van 19 procent ten opzichte van de jaaromzet van 2019 (5,780 miljard euro). Het nettoresultaat is met 38 procent gedaald, van 156 miljoen euro in 2019 naar 97 miljoen euro in 2020. Het aantal medewerkers is gedurende het afgelopen jaar met 250 voornamelijk flexibele krachten (1,5 procent) afgenomen naar 15.464 medewerkers eind 2020.

Een crisis, zeker een gezondheids crisis zoals de coronapandemie, hakt er stevig in. VDL Groep heeft zijn beste beentje voorgezet om mee te helpen waar kan om de crisis te bezweren. Zo hebben drie VDL-bedrijven in sneltreinvaart meegewerkt aan de totstandkoming van honderden beademingsystemen van onze partner Demcon toen de beschikbaarheid van deze systemen op IC-afdelingen in ziekenhuizen een ernstig probleem leek te worden.

VDL Foundation, de goede doelenstichting verbonden aan VDL Groep, heeft 100.000 persoonlijke beschermingsmiddelen gedoneerd aan de regionale gezondheidszorg. Koninklijke DSM en VDL hebben elkaar gevonden om de afhankelijkheid van het buitenland voor persoonlijke beschermingsmiddelen voor medewerkers in de gezondheidszorg te verkleinen en zijn medische mondneusmaskers gaan produceren. Inmiddels is de joint venture Dutch PPE Solutions gestart met de productie van meltblown polypropyleen, de kritische laag in medische gezichtsmaskers die virussen filtert.

Nadat de marktvraag in het tweede halfjaar van 2020 herstel heeft laten zien, zijn stilgelegde gesprekken over overnames nieuw leven ingeblazen. In september heeft dat geleid tot de overname van Jansen Poultry Equipment in Barneveld, één van de grootste producenten van hoogwaardige pluimveesystemen voor de leg-, vermeerderings- en vleeskuikensector. Met de overname van tbp electronics in Dirksland hebben we onze positie versterkt als industriële partner in de elektronica. Met de kerncompetenties

van tbp, de hoogwaardige assemblage van zogeheten *printed circuit board assemblies* (pcba's), zet VDL een belangrijke stap naar ook een one-stop-shop-industriële partner op het gebied van mechatronica. Door herstel van de marktvraag in het tweede halfjaar van 2020 en door onze spreiding van activiteiten hebben we per saldo onze vaste medewerkers in dienst weten te houden. We hebben 2020 winstgevend kunnen afsluiten. Zeker gezien de omstandigheden als gevolg van het coronavirus stemt ons dat tevreden. We zijn enorm trots hoe we ons met z'n allen door de crisis aan het manoeuvreren zijn.

OMZET

De gecombineerde omzet in 2020 is uitgekomen op 4,686 miljard euro, een daling van 19 procent ten opzichte van de jaaromzet van 2019 (5,780 miljard euro). De onderlinge leveringen zijn ten opzichte van vorig jaar procentueel gelijk gebleven. De geconsolideerde omzet is uitgekomen op 4,550 miljard euro.

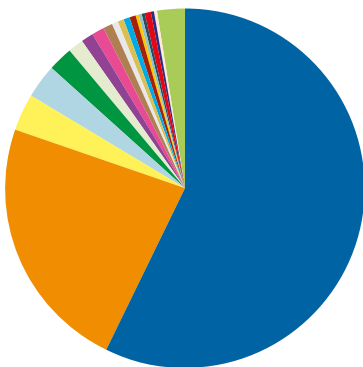
	2020 euro mln	2019 euro mln
Gecombineerde omzet	4.686	5.780
Onderlinge leveringen	-136	-166
Geconsolideerde omzet	4.550	5.614

Vanwege de gevolgen van de coronapandemie en minder auto-leveringen, die per definitie een aanzienlijk deel uitmaken van onze buitenlandse omzet, is onze export in 2020 gedaald. 77 procent van de omzet in 2020 is behaald buiten Nederland (3,501 miljard euro) ten opzichte van 81 procent (4,544 miljard euro) in 2019.

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Buitenland	3.501	77	4.544	81
Binnenland	1.049	23	1.070	19
	4.550		5.614	

OMZET PER LAND

(in miljoenen euro)

Duitsland 2.607	Polen 23
Nederland 1.049	Tsjechië 20
België 154	Finland 18
Singapore 145	Denemarken 15
Verenigde Staten 94	Taiwan 13
Groot-Brittannië 69	Spanje 13
Frankrijk 50	Italië 12
China 49	Oostenrijk 11
Zwitserland 35	Japan 10
Noorwegen 30	Overig 106
Zweden 27	

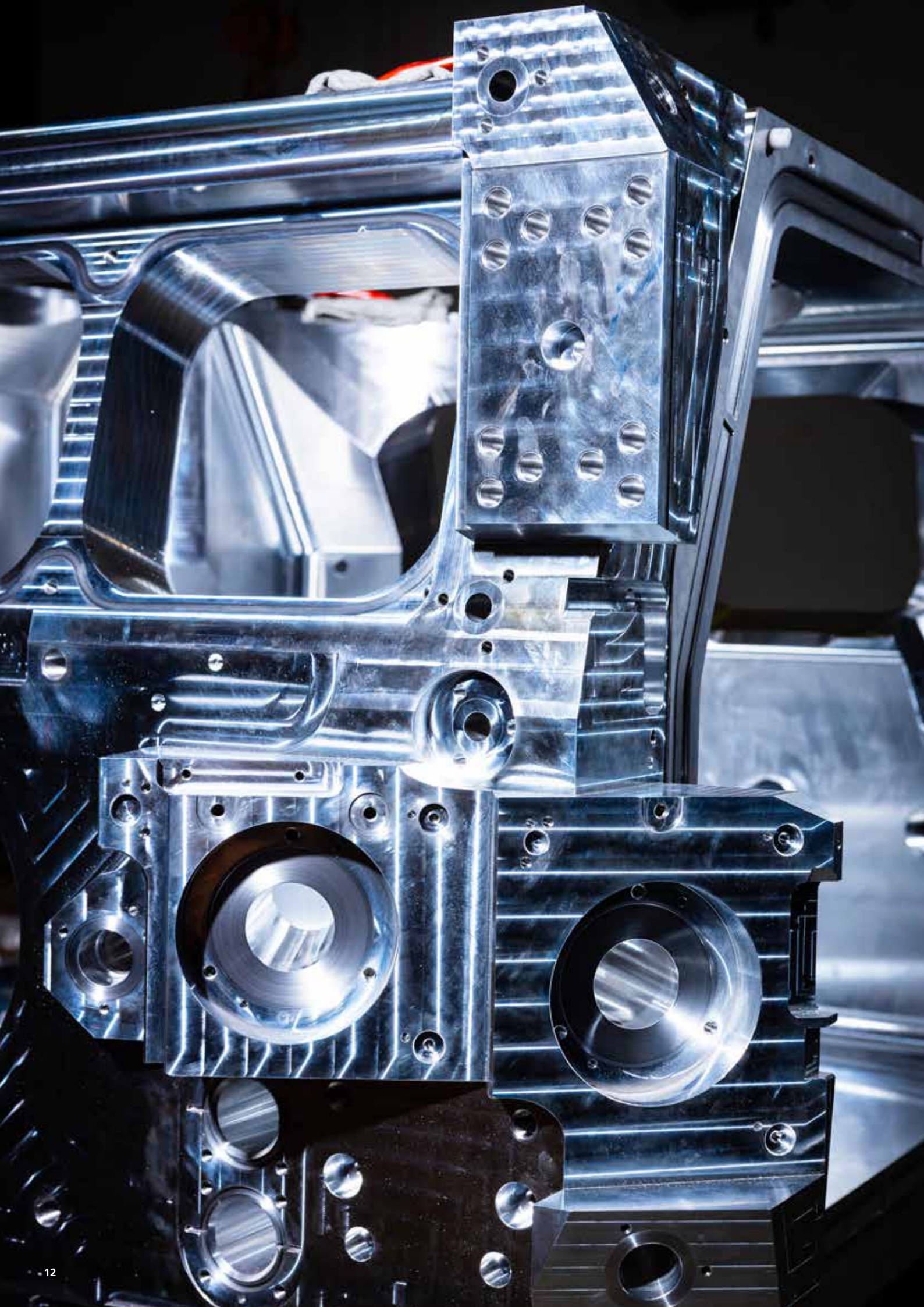
In 2020 hebben we aan 110 landen producten en diensten geleverd. Verdeeld over de continenten ziet de omzetverdeling er als volgt uit: Europa 4.178 miljoen euro, Azië 254 miljoen euro, Amerika 100 miljoen euro, Afrika 12 miljoen euro en Oceanië 6 miljoen euro. Wanneer de omzet wordt uiteengezet over de diverse landen zien we dat Duitsland het grootste afzetgebied blijft. De top vijf wordt gecompleteerd door Nederland, België, Singapore en de Verenigde Staten.

DIVISIES

Als we de gecombineerde omzet van VDL Groep opsplitsen naar de verschillende divisies, blijkt dat als gevolg van de coronacrisis de divisies Autoassemblage, Bussen en Eindproducten zijn geraakt. De bedrijven in de divisie Toeleveringen hebben hun omzet weten te vergroten ten opzichte van 2019.

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Toeleveringen	1.503	32	1.377	24
Autoassemblage	2.320	50	3.091	54
Bussen	339	7	658	11
Eindproducten	524	11	654	11
	<hr/>		<hr/>	
	4.686		5.780	

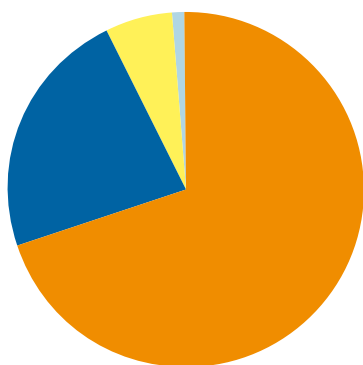

TOELEVERINGEN

De omzet van de divisie Toeleveringen is met 9 procent gestegen naar 1,503 miljard euro. Het resultaat van deze divisie is positief. Significante investeringen in hoogwaardige innovatie in de hightech, procesverbeteringen, digitalisering en het opleiden van medewerkers betalen zich uit. Vooral onze activiteiten in de gebieden halfgeleider, analytisch, health, food en infrastructuur hebben tijdens de coronacrisis goed gepresteerd.

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Mechatronische systemen	1.058	70	839	61
Metaalbewerking	349	23	440	32
Kunststofverwerking	89	6	89	6
Oppervlaktebehandeling	7	1	9	1
	<hr/>		<hr/>	
	1.503		1.377	

TOELEVERINGEN

(omzet per sector)

- Mechatronische systemen 70%
- Metaalbewerking 23%
- Kunststofverwerking 6%
- Oppervlaktebehandeling 1%

De verwachtingen voor de divisie Toeleveringen zijn positief. In het eerste kwartaal van 2021 is de omzet van de divisie Toeleveringen gestegen van 353 miljoen euro (2020) naar 419 miljoen euro. De orderportefeuille is in 12 maanden opgelopen van 497 miljoen euro naar 566 miljoen euro in week 13 van 2021.

■ Mechatronische systemen en modulebouw

De omzet van de sector mechatronische systemen en modulebouw is in 2020 uitgekomen op 1,058 miljard euro en is daarmee 26 procent gestegen ten opzichte van 2019 (839 miljoen euro). Voor de halfgeleiderindustrie was het een goed jaar. De coronacrisis heeft de toch al stijgende vraag naar apparatuur voor de semiconductor-industrie verder doen stijgen. In 2020 is de EUV-technologie (*Extreme Ultra Violet*) voor het maken van microchips verder doorgebroken. De mondiale vraag naar de EUV-machines van ASML neemt toe. VDL levert diverse hightech (sub)modules aan ASML en fungeert hierbij als ontwikkel- en productiepartner. Zo hebben we ASML ondersteund bij het ontwikkelen en produceren van een kritische module waarin het EUV-licht ontstaat: het modular vessel.

Voor deze nieuwe lichtbron zijn we in staat geweest om de introductietijd significant te vervroegen en zijn we direct overgegaan op volumeproductie. Het afgelopen jaar is een groot aantal vessels geleverd in een doorlooptijd die normaal van toepassing is op één geïndustrialiseerd vessel. Hiermee bewijst VDL haar innovatiekracht en kennis op het gebied van maakbaarheid en industrialisatie.

Bij VDL ETG wordt ook volop gewerkt aan en geïnvesteerd in de voorbereidingen van de productie van positioneringsframes voor Zeiss SMT ten behoeve van de volgende generatie EUV-machines. Deze frames zijn zeer groot van omvang. Voor één frame zijn maar liefst twee blokken aluminium nodig van 25 ton kg per stuk. Voor de beeldvorming: een elektrische stadsbus van 18 meter weegt ongeveer 19 ton kg. Deze blokken worden gefreesd met een nauwkeurigheid van honderdsten millimeters naar een product van 1.200 kilo, oftewel het gewicht van een MINI 3-deurs. Voor de productie van deze frames worden in Almelo nieuwe productiehallen en cleanrooms gebouwd.

Bij VDL ETG Projects worden 936 draagstructuren gebouwd in opdracht van ESO, de Europese Zuidelijke Sterrenwacht (*European Southern Observatory*), voor de grootste telescoop ter wereld die in Chili wordt gebouwd. De levering van de eerste serie draagstructuren heeft in 2020 plaatsgevonden.

VDL GL Precision, overgenomen in 2015, is nu volledig eigendom van VDL Groep. Per 1 april 2020 is de laatste tranche aandelen van 4 procent overgenomen.

Het afgelopen jaar is de samenwerking met technische universiteiten zoals TU/e en TU Twente en kennisinstellingen zoals TNO, NOVA, CERN en PSI verder uitgebouwd. Hierbij definiëren wij onze eigen onderzoeksgebieden en ontwikkelprogramma's afgeleid van de roadmaps van onze klanten. Er wordt onderzoek en ontwikkeling gedaan op het gebied van extreme reinheid, robotica in machinebouw en integrale oplossingen door het toepassen van 3D-printen.

We blijven verder ontwikkelen om onze competenties en kennis op het gebied van maakbaarheid uit te breiden en in te zetten voor diverse klanten in de halfgeleiderindustrie, medische en analytische markt. De vooruitzichten voor de sector mechatronische systemen en modulebouw zijn positief.

■ **Metaalbewerking**

De omzet in de sector metaalbewerking is met 21 procent gedaald van 440 miljoen euro in 2019 naar 349 miljoen euro in 2020. Voor veel bedrijven in deze sector zag de prognose er in het begin van 2020 goed uit. De coronapandemie heeft echter gezorgd voor veel onzekerheid en terughoudendheid bij klanten. Het omgaan met de nieuwe maatregelen, maar ook de beschikbaarheid van materiaal en een verhoogd ziekteverzuim als gevolg van corona hebben de resultaten beïnvloed. In het tweede halfjaar van 2020 heeft de markt voor metaalbewerking zich hersteld. De coronacrisis heeft ook geleid tot versnelling van ontwikkelingen op het gebied van elektrificatie waar VDL van profiteert. Bijvoorbeeld door de productie, levering en installatie van oplaadpalen voor elektrische voertuigen. Ook in andere takken, zoals de voedselindustrie en medische sector, zien we groei. De verwachting is dat het herstel zal doorzetten in 2021. We blijven investeren in robotisering en digitalisering van onze productieprocessen, zoals het online bestellen via het make-to-order-principe, om flexibel te kunnen inspelen op steeds complexere klantvragen.

gigant

■ Kunststoffen

De omzet van de sector kunststofverwerking is uitgekomen op 89 miljoen euro, eenzelfde niveau als een jaar eerder. Vanwege de gevolgen van de coronapandemie hebben de kunststofbedrijven vooral in het eerste halfjaar van 2020 een omzetterugval gekend. Door onze flexibele en innovatieve instelling zijn wijzigingen in klantbehoeften door wereldwijde *lockdowns* goed opgevangen. De trend van meer complexe en complete kunststofproducten met meer (na)bewerkingen zet zich ook in 2021 door. We spelen hier goed op in door in een vroeg stadium betrokken te zijn bij het ontwikkelproces.

Het machinepark van VDL Kunststoffen is in 2020 verder uitgebreid met spuitgietmachines met een kracht van 1.300 en 1.700 ton. VDL Parree heeft in 2020 gewerkt aan kunststof interieur- en exterieurdelen voor vrachtwagens. Hierbij worden nieuwe technieken toegepast, zoals de inzet van *plastic regrinds* (gerecyclede kunststof), multipoint parallel ultrasoonlassen van kunststofsamenstellingen en kunststofsamenstellingen waarin stof of leder wordt verwerkt voor de automobiellindustrie. Er wordt gewerkt aan innovatieve projecten voor de medische en automotieve industrie die in 2021 op de markt zullen komen. VDL Wientjes Emmen heeft in 2020 een nieuwe biologische grondstof ontwikkeld. Daarnaast is de combinatie van de technieken cascade en prägen verder uitgewerkt. Het bedrijf in Emmen heeft tevens een nieuw SMC ontwikkeld, waarbij de eigenschappen chemicaliënresistentie, krasvastheid en lichtgewicht gecombineerd worden in één materiaal. Een andere innovatie is de ontwikkeling van thermoharders die geleiden met een volumeweerstand kleiner dan 1 megaOhm. Een intensieve samenwerking met universiteiten, ziekenhuizen en andere bedrijven in het noorden van Nederland leidt voor VDL Wientjes Roden tot mooie projecten op het gebied 3D-geprinte implantaten, medische apparatuur voor oncologie en robotica-toepassingen in combinatie met MRI-scanners. De vraag naar composiet-oplossingen neemt steeds meer toe in de verschillende marktgebieden waarin VDL Fibertech Industries actief is, zoals de transportsector, hightech health-apparatuur, aerospace en infratechnologie. Zo heeft VDL Fibertech samen met Airbus een voorstel gedaan voor vernieuwing in de sandwichtechnologie voor interieurdelen, waarbij lichtgewicht, geïntegreerde leidingen en hergebruik van materiaal worden gecombineerd. In 2020 heeft VDL Fibertech Industries zijwanden van composiet ontwikkeld en geproduceerd voor VDL's toekomstig OV-busplatform.

Voor onze bedrijven in de kunststofsector geldt dat we blijven investeren in het vernieuwen van het machinepark en verdere digitalisering van de productieprocessen. De vooruitzichten voor de sector kunststofverwerking zijn goed.

■ Oppervlaktebehandeling

De omzet in de sector oppervlaktebehandeling is gedaald van 9 naar 7 miljoen euro in 2020. Tijdens de eerste golf van de coronapandemie in Nederland heeft het bedrijf samen met VDL ETG Precision en VDL Industrial Modules een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en productie van beademings-apparatuur voor de medische zorg. De truck- en trailermarkt, het belangrijkste marktsegment voor deze sector, heeft vanaf het derde kwartaal voorzichtig herstel laten zien. De elektrificatie van voertuigen biedt kansen, omdat VDL Laketechniek laadstations kan voorzien van een coating. Dat gebeurt voor zowel grote uit staal uitgevoerde laadstations als voor particuliere kunststofuitvoeringen. Ondanks de gevolgen van het coronavirus is de voorgenomen investering in een nieuwe automatische poedercoatstraat doorgezet. Deze zal medio 2021 worden geïnstalleerd. Voor 2021 ligt de focus op uitbreiding van het servicepakket met het assembleren van sub-samenstellingen en directe leveringen aan de eindklant. Hiermee profileren we ons steeds meer als one-stop-shop leverancier en bieden we veel flexibiliteit voor onze zusterbedrijven.

AUTOASSEMBLAGE

De omzet van de divisie Autoassemblage is conform verwachting verder gedaald. De omzet is uitgekomen op 2,320 miljard euro in 2020 ten opzichte van 3,091 miljard euro een jaar eerder, een daling van 25 procent. Het jaar is afgesloten met een positief resultaat. Vanwege emissienormen, mondiale handelsbetrekkingen en disruptieve ontwikkelingen maakt de auto-industrie een turbulente periode door. De coronacrisis heeft de hiermee gepaard gaande ontwikkelingen versneld. De autoverkopen zijn daardoor verder onder druk komen te staan. In 2020 heeft VDL Nedcar in totaal 126.666 (2019: 174.097) voertuigen van het type MINI Cabrio, MINI Countryman, MINI Countryman-PHEV en BMW X1 geproduceerd. In augustus 2020 is de 800.000e auto afgeleverd sinds de start van de samenwerking met BMW Group.

Het coronavirus heeft een grote impact op VDL Nedcar. De wereldwijde pandemie heeft gezorgd voor sector-brede verstoringen in de toeleveringsketen. VDL Nedcar heeft de productie zeven weken moeten stilleggen vanwege problemen met de levering van materialen. Daarnaast zijn we als gevolg van het coronavirus geconfronteerd met een hogere afwezigheid van medewerkers door quarantaine en ziekte.

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Autoassemblage	2.320	100	3.091	100
	<hr/>		<hr/>	
	2.320		3.091	

In de nazomer van 2019 hebben BMW Group en VDL Nedcar een productieovereenkomst getekend voor een nieuw voertuigmodel. Echter, in juni 2020 heeft BMW deze overeenkomst opgezegd. In oktober 2020 heeft BMW tevens besloten om de modellen die nu bij VDL Nedcar worden gebouwd vanaf 2024 in eigen huis onder te brengen. Dat betekent dat per eind 2023, met het aflopen van de bestaande productieovereenkomsten, de autoproduktie voor BMW Group bij VDL Nedcar tot een einde zal komen. Een grote teleurstelling voor ons en onze medewerkers die met hart en ziel aan deze fantastische auto's werken. BMW stelt nadrukkelijk dat de kwaliteit, leverbetrouwbaarheid en competitiviteit van VDL Nedcar niet ten grondslag liggen aan het besluit.

In 2020 heeft VDL Nedcar opnieuw drie JD Power Awards ontvangen, nadat we in 2019 ook al beloond zijn met drie JD Awards. Wij zijn met name heel trots op het predicaat 'Derde beste autofabriek in de regio Europa/Afrika'. Deze prijzen zijn een erkenning voor het bijzondere vakmanschap van onze medewerkers en voor het kwaliteitsbewustzijn in onze organisatie.

Om de continuïteit van de werkgelegenheid te waarborgen, gaat VDL Nedcar nog nadrukkelijker op zoek naar invulling van de capaciteit die door het besluit van BMW Group op termijn beschikbaar komt. Doordat we in ieder geval de komende drie jaar de huidige modellen voor BMW blijven bouwen, is er tijd om tot een gezonde én duurzame toekomst te komen voor de autofabriek in Born. In de markt bestaat mondiaal belangstelling voor de kwaliteit, leverbetrouwbaarheid en competitiviteit van onze hypermoderne, geautomatiseerde fabriek met vakbekwame medewerkers. We zijn in gesprek met potentiële opdrachtgevers.

Om nieuwe klanten te kunnen faciliteren, worden de noodzakelijke voorbereidingen getroffen om onze productievolumes in de toekomst te kunnen opschalen. Samen met overheden werken we aan het mogelijk maken van een uitbreiding van onze fabriek. De provincie Limburg heeft in december 2020 ingestemd met het plan en de benodigde vergunning hiervoor verleend. Ook heeft de provincie Limburg de financiering van de daaraan verbonden aanpassingen aan de infrastructuur verzekerd, mede dankzij een aanzienlijke financiële bijdrage van VDL Nedcar. Voor de uitbreiding is grond aangekocht en is er een begin gemaakt met de uitvoering van natuurcompensatiemaatregelen nabij de fabriek, zoals nieuwe bosaanplant en het aanleggen van fruitboomgaarden.

De impact van de coronacrisis zal invloed houden op de marktvraag in de autoindustrie met teruglopende productievolumes tot gevolg. Hierdoor zijn we genoodzaakt om onze personeelsbezetting aan te passen. Dat zal gefaseerd gebeuren. Het investeringsniveau zal in 2021 lager zijn dan in 2020. Naast de effectuering van de grondaankopen zullen de investeringen met name gericht zijn op het toekomstbestendig maken van het bedrijf. Het verder optimaliseren en digitaliseren van onze fabriek en het verder verhogen van onze flexibiliteit als *Vehicle Contract Manufacturer* staan hierbij centraal. VDL Nedcar heeft in het eerste kwartaal van 2021 een omzet behaald van 624 miljoen euro ten opzichte van 621 miljoen euro in het eerste kwartaal van 2020.

Ondanks alle onzekerheden blijven wij optimistisch over de lange-termijn-vooruitzichten van autoproductie in Born. VDL Nedcar stelt zich flexibel op ten behoeve van opdrachtgevers om in te spelen op de dynamiek in de automotive industrie. Immers, wij fungeren als een flexibele capaciteitsbuffer voor opdrachtgevers. Het is onze kracht om snel te kunnen reageren op wisselende omstandigheden. Daarnaast onderzoeken we hoe we onze basis kunnen verbreden, waarbij we - al dan niet met partners - naast assemblage ook engineering, homologatie en retail kunnen aanbieden. Met onze bewezen kwaliteiten zijn we een aantrekkelijke partner voor nieuwe klanten.

BUSSEN

De omzet van de divisie Bussen is in 2020 met 49 procent fors gedaald, van 658 miljoen euro naar 339 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt door zowel een afname van het aantal geleverde openbaarvervoerbussen als touringcars. De divisie Bussen heeft het jaar 2020 verlieslatend afgesloten.

De coronacrisis houdt de divisie Bussen en met name de touringcarsector vanaf het begin van de crisis flink in de greep. Door de reisbeperkingen die al meer dan een jaar van kracht zijn, ligt de reisbranche nagenoeg stil en daarmee ook de vraag naar nieuwe en gebruikte touringcars. De touringcar klanten hebben het zeer moeilijk. We zien ook dat enkele bedrijven het niet hebben overleefd, ondanks de overheidssteun die er in de meeste landen is. Het ligt in de lijn der verwachting dat ook als het coronavirus uiteindelijk bestreden is, de touringcarmarkt voor een jarenlange uitdaging staat. Omdat de markt in één keer onverwacht tot stilstand is gekomen, zijn bij verschillende producenten van touringcars voorraden ontstaan van zowel nieuwe als gebruikte touringcars. Het effect hiervan, in combinatie met de lage vraag naar touringcars, is dat de productie nagenoeg stil is komen te staan. Zodra deze voorraden teruglopen en de marktvraag herstelt, zal de productie weer geleidelijk op gang komen. We verwachten dat het herstel van de markt langere tijd in beslag zal nemen.

In de openbaarvervoerbranche geeft het effect van corona een meer gedifferentieerd beeld. Ook openbaarvervoerbedrijven hebben te maken met minder inkomsten doordat zij minder passagiers vervoeren. Dit zorgt voor uitdagende omstandigheden. In deze branche is het zo dat er vaak sprake is van langlopende contracten met een vaste inkomstenstroom voor de vervoerders. Deze inkomstenstroom is slechts gedeeltelijk afhankelijk van passagiersaantallen en dat is mede de reden waarom deze tak minder abrupt geraakt is dan de touringcarbranche. Overheden, die als concessieverlener of directe klant optreden, moeten zorgdragen voor een structureel dekkend openbaarvervoersnetwerk en willen klimaatdoelen niet vertragen. Hierdoor blijven zij inzetten op het verduurzamen van de vloot met de inzet van nieuwe zero-emissie voertuigen. We zien dan ook een stijging in het marktaandeel van elektrische openbaarvervoerbussen in Europa ten opzichte van de dieselvarianten. VDL is als voorloper op het gebied van elektrische mobiliteit goed gepositioneerd.

Het is duidelijk dat met name de landen waar de focus ligt op de verkoop van touringcars hard geraakt worden. Om de organisatie aan te passen aan de nieuwe realiteit is in 2020 een programma doorgevoerd, waarbij in vrijwel alle landen het kostenniveau in lijn is gebracht met de marktomstandigheden. Daarnaast is besloten de lokale activiteiten in Tsjechië en Zwitserland onder te brengen bij een distributeur. In het Verenigd Koninkrijk, één van de belangrijkste markten van VDL Bus & Coach, is het afgelopen jaar een eigen organisatie opgezet. Met deze wijzigingen blijven we actief in alle andere kernmarkten met een eigen organisatie of samenwerkingsverband met een lokale partij.

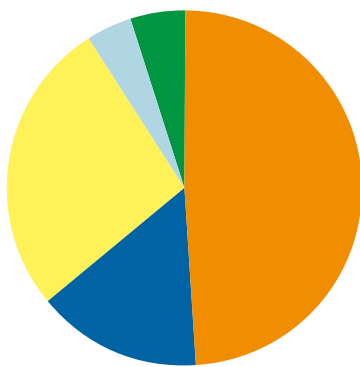
Ook industrieel was 2020 vanwege de coronacrisis een uitdagend jaar. In maart is de capaciteit noodgedwongen afgebouwd in de fabrieken waar we touringcars bouwen, waarbij de medewerkers via het VDL-principe van collegiale uitleen aan boord zijn gehouden. Alle fabrieken kampten met toeleverproblemen, met als gevolg dat de productie bij een aantal busbedrijven tijdelijk heeft stilgelegen. Vanaf eind april 2020 is de productie hervat. Door de inzet van diverse maatregelen zijn in de fabrieken condities gecreëerd waardoor coronaproef kan worden gewerkt. Parallel aan deze uitdaging zijn verdere

stappen gezet om de divisie Bussen structureel financieel gezond te maken. De uitvoering van onze industriële strategie om de busbedrijven om te bouwen tot multi-productfabrieken, waar zowel openbaarvervoerbussen als touringcars gebouwd kunnen worden, is onverminderd doorgegaan. Om minder afhankelijk te zijn van seizoensinvloeden, richten de busbedrijven zich ook op andere pijlers, zoals het elektrificeren van heavy-duty voertuigen of – zoals eind februari 2021 is aangekondigd – het produceren van modules voor woningbouw. Voor deze laatste activiteit zal VDL Bus Heerenveen een transformatie doormaken van het bouwen van bussen naar het op industriële wijze produceren van demontabele modules (badkamers, toiletten, technische ruimten) voor de bouw vanaf 2022. Hiervoor is een samenwerking aangegaan met Van Wijnen. De activiteit biedt werkgelegenheid aan 150 medewerkers.

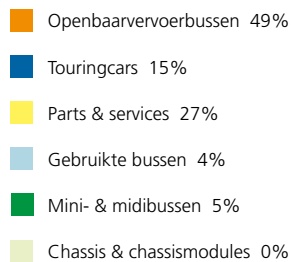
Tegelijkertijd lopen innovatieprogramma's door, zowel op het gebied van optimale mobiliteitsoplossingen als in onderliggende (digitale) processen. In 2021 presenteert VDL Bus & Coach de nieuwe generatie VDL Citea's Electric. Wij blijven daarvoor investeren in de OV-organisatie in de kernmarkten in Europa om dicht bij de klant turn-key projecten te realiseren en optimaal voor te sorteren op een succesvolle lancering van het nieuwe Citea-platform. De scope is het leveren van een compleet operationeel bussysteem bestaande uit elektrische bussen, laadinfrastructuur, implementatiemanagement, energie, training, reparatie en onderhoud.

Het jaar 2020 was door corona een uitzonderlijk jaar vol uitdagingen voor de divisie Bussen. Desalniettemin blijven we vasthouden aan de koers die is ingezet. Het vooruitzicht voor 2021 is iets positiever. De orderportefeuille is fors hoger: van 398 miljoen op 1 januari 2020 naar 492 miljoen in week 13 van 2021. Dit komt voornamelijk door een aanzienlijk hogere orderintake van elektrische bussen die in 2021 uitgeleverd gaan worden. Niet alleen worden er meer bussen geleverd dan het jaar daarvoor, ook de gemiddelde verkoopprijs ligt hoger omdat inmiddels meer dan 90 procent van de leveringen voor het openbaar vervoer elektrische bussen betreft. Verder verwachten we betere resultaten in parts en services mits de reisbranche weer aantrekt vóór de zomer van 2021. Voor gebruikte bussen verwachten we een uitermate moeizaam jaar vanwege de lage vraag naar gebruikte touringcars.

BUSSEN

(omzet per sector)

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Openbaarvervoerbussen	166	49	326	50
Touringcars	51	15	174	26
Parts & services	93	27	98	15
Gebuikte bussen	12	4	35	5
Mini- & midibussen	16	5	15	2
Chassis & chassismodules	1	0	10	2
	339		658	

■ Openbaarvervoerbussen

De sector openbaarvervoerbussen heeft naar omstandigheden een goed jaar achter de rug. In algemene zin lopen de tenders en offerteaanvragen door. In onze thuismarkt Nederland is een trend zichtbaar waarbij nieuwe aanbestedingsprocedures worden uitgesteld. Dit heeft geleid tot minder marktvraag voor leveringen in 2021 en 2022. Dit is in de overige landen in Europa waar wij actief zijn minder zichtbaar. Behoudens enkele vertragingen in de concessiestart, lopen aanbestedingsprocessen daar door.

In 2020 heeft VDL Bus & Coach haar naam als toonaangevende transitiepartner op weg naar zero-emissie openbaar vervoer doorgezet. We hebben VDL Citea's Electric geleverd in Noorwegen, Finland, Duitsland, Italië en in onze thuismarkten Nederland en België. Voor veel van deze geleverde elektrische stadsbussen Citea's, is VDL tevens verantwoordelijk voor het leveren en installeren van de laadinfrastructuur, implementatiemanagement, training, reparatie en onderhoud. Begin 2021 hebben onze klanten met de elektrische openbaarvervoersbussen van VDL de mijlpaal van 100 miljoen kilometer overschreden.

Eind 2020 heeft VDL Bus & Coach de nieuwe generatie VDL Citea's Electric aangekondigd. Een vanuit de VDL-visie ontwikkeld busconcept, volledig gebaseerd op een elektrische aandrijflijn, dat klaar is voor de toekomst en waarbij zero-emissie vanzelfsprekend is. Dit openbaarvervoerplatform zal bestaan uit vier lengtevarianten en voldoet aan elke mogelijke vraag uit de markt. Elk model biedt een oplossing zonder compromissen op het gebied van duurzaamheid, technologie, bereik, passagierscomfort- en capaciteit, ergonomie, flexibiliteit, veiligheid en TCO (*Total Cost of Ownership*). Het batterijpakket is standaard in de vloer verwerkt. Onder de bekende naam Citea zal de nieuwe generatie vanaf 2022 worden geleverd.

Voor 2021 verwachten we een stijging in omzet voor deze sector gezien de huidige orderportefeuille. Gedurende het jaar 2020 heeft VDL grote orders voor elektrische bussen ontvangen. Meerdere steden en klanten hebben vervolgoorders geplaatst. Voorbeelden hiervan zijn RET uit Rotterdam, GVB uit Amsterdam en een aantal Duitse steden zoals KVG uit Kiel en KVB uit Keulen. Verder heeft Norgesbuss uit Noorwegen 102 elektrische VDL Citea's besteld. Dit is de grootste elektrische busorder uit onze geschiedenis tot nu toe. Ook heeft het Belgische openbaarvervoerbedrijf De Lijn een vervolgoorder voor 70 hybride bussen geplaatst. De trend in de markt waarbij de vraag naar elektrisch openbaar vervoer snel groeit, heeft zich doorgezet. Dat is ook zichtbaar door een afname van de vraag naar dieselveertuigen.

■ Touringcars

Het jaar 2020 was een jaar van uitersten in de touringcarmarkt. De toerismebranche is hard geraakt door de reisbeperkingen die zijn opgelegd om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Het gevolg is dat een groot gedeelte van het Europese wagenpark afgelopen jaar heeft stilgestaan. Dit heeft geleid tot een forse marktdaling met een directe weerslag op het aantal verkopen en leveringen van touringcars.

Anderzijds is de trend zichtbaar dat touringcars steeds vaker worden ingezet in het openbaar vervoer. Voornamelijk in landen waar de infrastructuur voor openbaar vervoer ontoereikend is, wordt veelal geïnvesteerd in hoogwaardige en comfortabele reisebussen om gereguleerd vervoer voor lange afstanden te kunnen aanbieden. Dit is een segment waarin VDL goed gepositioneerd is mede door zijn flexibiliteit in het aanbieden van product-specifieke oplossingen. Hierop sluiten onze kernwaarden 'Attracting People' en 'Profit of Ownership' perfect aan, namelijk het hoge comfortniveau voor passagiers in combinatie met het lage brandstofverbruik in vergelijking met de concurrentie. VDL Bus & Coach dingt mee naar grote opdrachten en aanbestedingen in dit segment. In 2020 zijn er diverse successen geboekt met opdrachten vanuit Ierland, IJsland en Letland. Deze orders hebben deels de terugval in het toerismesegment weten te compenseren. Desondanks is de omzet in 2020 in het touringcarsegment uitgekomen op 51 miljoen euro ten opzichte van 174 miljoen euro een jaar eerder.

De verwachting is dat het herstel van de touringcarmarkt geruime tijd in beslag zal nemen. Voor 2021 blijft de focus van VDL Bus & Coach om succesvol te blijven in het segment van lijnvervoer met enkeldek en dubbeldek touringcars en maximaal voorbereid te zijn wanneer de marktsituatie aantrekt. De eerste tekenen daarvan zullen pas zichtbaar worden als reisbeperkingen grotendeels zijn opgeheven. Wij blijven in nauw contact met onze klanten om aan dit herstel optimaal vorm te kunnen geven.

■ Parts & services

De coronacrisis heeft ook gevolgen voor de verkoop van reserveonderdelen. Dankzij een stabiel klantenbestand en een spreiding van partsactiviteiten in zowel coach-, bus- als handelsactiviteiten is de omzet van de sector Parts & services in 2020 uitgekomen op 93 miljoen euro, ten opzichte van 98 miljoen euro een jaar eerder. Mede door acquisitie van nieuwe klanten en het uitbouwen van enkele bestaande klanten, hebben we er gezamenlijk voor gezorgd dat de parts-business een gezonde bijdrage heeft geleverd aan het resultaat van VDL Bus & Coach. Voor 2021 blijft VDL Parts zich inspannen om klanten de best mogelijke (parts) service te bieden. De busmarkt blijft op het gebied van parts en services volop in beweging. Als aftersales-organisatie van VDL Bus & Coach speelt VDL Parts in op deze veranderingen.

De forse investeringen in digitalisering en optimalisering van de organisatie die hiervoor noodzakelijk zijn, zullen ook in 2021 onverminderd door blijven gaan.

De focus bij VDL Busland en de servicevestigingen van VDL Bus & Coach heeft in 2020 wederom gelegen op de ondersteuning van klanten in het openbaar vervoer op het gebied van reparatie en onderhoud en de transitie naar elektrisch rijden. Het afgelopen jaar hebben wij tijdens de coronacrisis een actieve rol gespeeld in het aanpassen van bijvoorbeeld de bescherming van de chauffeursomgeving door middel van het plaatsen van kuchschermen in een groot deel van de Nederlandse openbaarvervoervloot. Wij blijven ons met inachtneming van de maatregelen maximaal inzetten om onze klanten te ondersteunen met de gewenste beschikbaarheid van hun voertuigen.

■ Gebruikte bussen

De omzet van de sector gebruikte bussen is in 2020 gedaald naar 12 miljoen euro ten opzichte van 35 miljoen euro in 2019. De gebruikte touringcarmarkt is afgelopen jaar enorm gekelderd, waarbij de vraag naar jonge gebruikte touringcars het hardst is geraakt. Net als voor de verkoop van nieuwe touringcars geldt hier dat de langdurige reisbeperkingen de markt vrijwel volledig hebben stilgelegd. Het ligt in de lijn der verwachting dat wanneer deze reisbeperkingen worden opgeheven de gebruikte touringcarmarkt als eerste geleidelijk zal gaan aantrekken. We kijken ook hier naar creatieve oplossingen om beter in te kunnen spelen op het herstel van de markt zodra dit gaat plaatsvinden. De verkoopteams bij de vestigingen en bij de distributeurs zijn daar op voorbereid. De verkoop van gebruikte openbaarvervoerbussen met name in Oost-Europa is stabiel gebleven en we verwachten dat dit ook zo blijft in 2021.

■ Mini- & midibussen

Voor de sector mini- & midibussen (inclusief politievoertuigen en schadeherstel) is 2020 een uitdagend jaar geweest. De activiteiten in deze sector hebben geleid tot een omzet van 16 miljoen euro in 2020 ten opzichte van 15 miljoen euro in 2019. Zowel de afdeling Specials als de afdeling Bussen hebben door corona uitdagingen van stilstand of vertragingen gekend. Het aantal uitleveringen is hierdoor gedaald. De afdeling Schadeherstel is daarbij geheel tot stilstand gekomen. Desalniettemin zijn er nieuwe projecten uitgeleverd aan nieuwe klanten in meerdere Europese landen. Een voorbeeld daarvan is de levering van 65 mini- en midibussen voor Cyprus en een order van 21 minibussen voor Letland. In 2020 zijn ook de nieuwe VDL MidCity en VDL MidEuro geïntroduceerd in de markt.

Door projecten voor onder andere de GGD en de mobiele eenheid van de Nationale Politie heeft de afdeling Speciale Voertuigen in 2020 kunnen bijdragen aan de productiefloor. Ook de Medibus, in 2019 winnaar van de prestigieuze Duitse Mobiliteitsprijs, wordt succesvol ingezet in samenwerking met Deutsche Bahn. Deze mobiele artspraktijk, waarbij een VDL-bus van het type Citea als platform dient, is in 2020 ingezet bij een grootschalige studie van het Robert Koch Institute (RKI) naar de verspreiding van het coronavirus in Duitsland.

Via het sterke verkoopnetwerk in de verschillende kernmarkten zullen wij in 2021 verder investeren in de implementatie van onze kwalitatief hoogstaande en klantspecifieke mini- en midibussen in het openbaar vervoer en het hogere toursegment.

■ Chassis & chassismodules

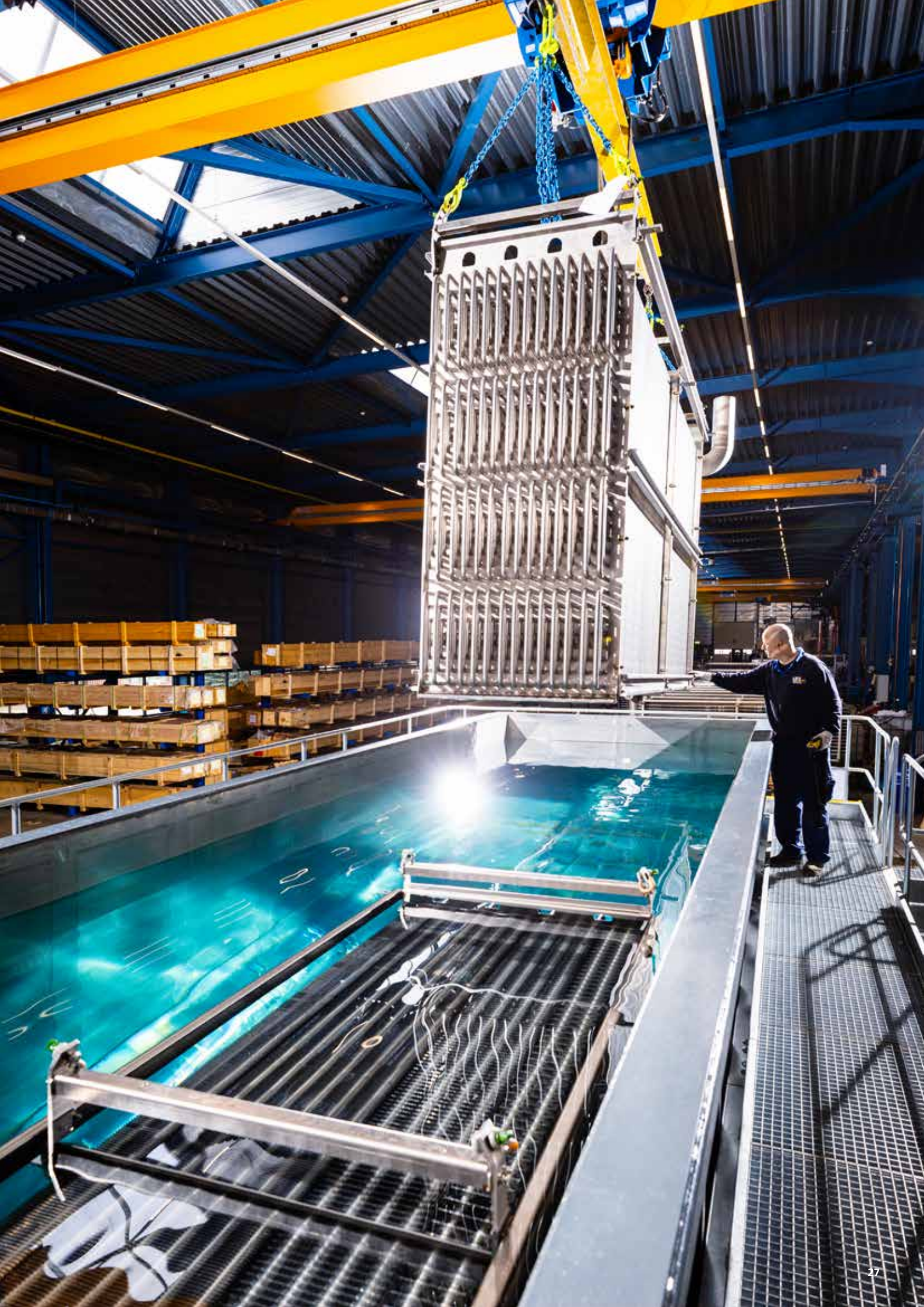
Enkele jaren geleden is de transitie ingezet naar meer toeleveringsactiviteiten en contract manufacturing voor speciale voertuigen zoals de e-truck en defensievoertuigen in plaats van de verkoop van chassis aan externe ombouwers. Deze transitie is vanaf 2020 volledig doorgevoerd. Dat betekent dat er het afgelopen jaar geen chassis zijn geleverd aan externe ombouwers, maar dat de focus nu volledig ligt op toeleveringsactiviteiten voor heavy duty voertuigen. De omzet van deze sector is in 2020 uitgekomen op 1 miljoen euro. Afgelopen jaren is veel kennis opgebouwd op het gebied van het elektrificeren van voertuigen, waardoor we in staat zijn om nieuwe marktkansen te pakken. Het strategisch partnerschap met DAF Trucks heeft zich het afgelopen jaar verder ontwikkeld. De e-truck is doorontwikkeld naar een voertuig met een groter bereik, namelijk een verdubbeling van de actieradius tot meer dan 200 kilometer.

■ E-mobility

De ambitie om voorop te lopen in de ontwikkelingen rond de belangrijkste thema's in de (heavy duty) automotive industrie blijft een sterke drijfveer voor innovatie bij VDL. Deze ontwikkelingen hebben in de recente jaren geleid tot een positie als koploper voor VDL Bus & Coach in de Europese markt voor elektrische en hybride bussen. In deze markt is VDL Bus & Coach al jaren een betrouwbare transitiepartner in de overgang van dieselvoertuigen naar zero- en low-emissie-bussen. In 2020 is veel aandacht besteed aan de openbaarvervoerbus van de toekomst waarvan de uitrol richting de markt eind 2020 is begonnen.

VDL Enabling Transport Solutions (ETS) is het kennis- en ontwikkelingscentrum voor elektrische mobiliteit en energietransitie bij VDL Groep. Hier wordt geïnnoveerd op het gebied van e-mobiliteit en aan de energietransitie gerelateerde activiteiten voor de diverse busbedrijven en andere gerelateerde activiteiten voor bijvoorbeeld VDL Steelweld, VDL Translift en VDL Energy Systems. VDL ETS richt zich met haar activiteiten op vier platformen (coach, OV, vans en trucks) met een bouwblok georiënteerde aanpak. Deze bouwblokken vormen de basis van een modulaire ontwikkelstrategie die wordt gebruikt om de systemen voor de vier platformen te vormen én om door middel van hergebruik van deze bouwblokken andere productplatforms, bijvoorbeeld energieopslag, te ondersteunen in termen van snelheid en terugverdientijd.

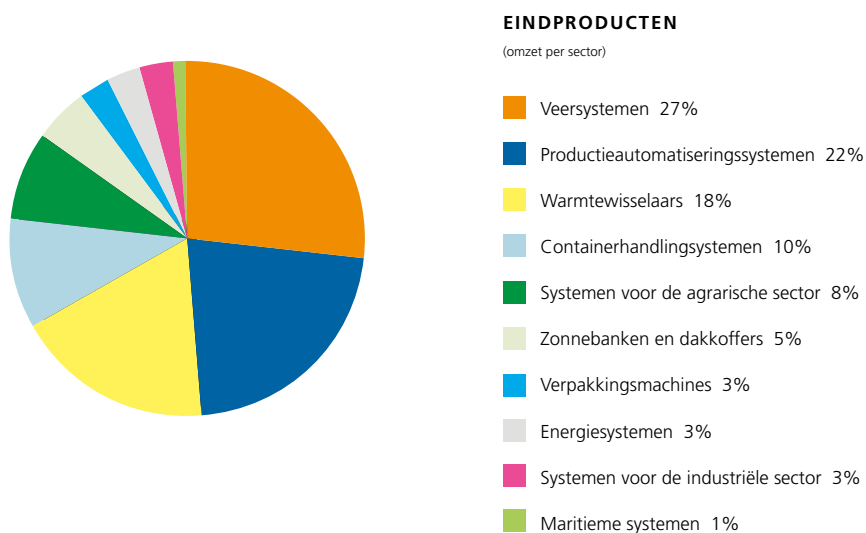
Naast het thema elektrificatie en optimalisatie van de aandrijflijn worden hier de laatste batterij-technologieën zorgvuldig geselecteerd en geïntegreerd en wordt er geïnvesteerd in de ontwikkeling en integratie van waterstof als een belangrijke energiedrager voor de toekomst. Dit gebeurt onder andere door nationale en internationale samenwerkings- en subsidietrajecten waarin bijvoorbeeld OV-bussen en H2 trucks worden ontwikkeld.

EINDPRODUCTEN

De omzet van de divisie Eindproducten is in 2020 uitgekomen op 524 miljoen euro ten opzichte van 654 miljoen euro een jaar eerder. Deze daling van 20 procent kan worden verklaard doordat de marktvaart door de coronacrisis bij de bedrijven in deze divisie is afgenomen. De divisie Eindproducten heeft het jaar winstgevend afgesloten. Met de ontwikkeling van producten en processen, evenals de optimalisatie hiervan, streven we in deze divisie ernaar om per markt een unieke positie te bemachtigen.

In het eerste kwartaal van 2021 is de omzet van de divisie Eindproducten gestegen: 152 miljoen euro ten opzichte van 135 miljoen euro een jaar eerder. De orderportefeuille is in de afgelopen 12 maanden gestegen van 355 miljoen euro naar 387 miljoen euro in week 13 van 2021. De vooruitzichten voor de divisie Eindproducten zijn redelijk positief.

	2020		2019	
	euro mln	%	euro mln	%
Veersystemen	143	27	146	22
Productieautomatiseringssystemen	114	22	127	19
Warmtewisselaars	95	18	113	17
Containerhandlingsystemen	51	10	61	9
Systemen voor de agrarische sector	45	8	43	7
Zonbanken en dakkoffers	26	5	30	5
Verpakkingsmachines	16	3	17	3
Energiesystemen	15	3	37	6
Systemen voor de industriële sector	14	3	16	2
Maritieme systemen	5	1	64	10
	<hr/>		<hr/>	
	524		654	

■ Veersystemen

De bedrijven in de sector veersystemen hebben het jaar 2020 naar omstandigheden goed afgesloten. De totale omzet van de sector veersystemen is uitgekomen op 143 miljoen euro ten opzichte van 146 miljoen euro in 2019.

VDL Weweler, producent van veersystemen voor trailers, trucks en bussen, heeft ondanks een dalende omzet zowel het marktaandeel in Europa als in de rest van de wereld weten te behouden. Vooral in Europa is de trailermarkt in het eerste halfjaar van 2020 sterk teruggevallen vanwege de coronapandemie. In het tweede halfjaar is het herstel echter onverwacht snel gegaan met als gevolg dat de levercapaciteit werd beperkt door transportproblemen in de toeleverketen. De verkopen in China zijn toegenomen door de invoering van de wettelijke eis dat vanaf 1 januari 2020 alle voertuigen voor transport van gevaarlijke stoffen moeten worden voorzien van luchtvering. De vooruitzichten voor 2021 voor de Europese en Chinese markt zijn buitengewoon goed.

VDL Weweler-Colaert is met zijn productielocatie in België, Europees marktleider in de productie en distributie van onderdelen voor paraboolveersystemen en hoogwaardige onderdelen bestemd voor chassis voor vrachtwagens, aanhangwagens en bussen. De coronacrisis heeft impact gehad op de transportvolumes, waardoor de vraag naar vervangingsonderdelen voor vrachtwagens het afgelopen jaar is gedaald. In 2020 is verder geïnvesteerd in de digitalisering van de productiemiddelen, hetgeen een gunstige invloed zal hebben op het rendement van de productie en de kwaliteit van de producten. In 2021 wordt een nieuwe hoogspanningscabine geïnstalleerd. Hierdoor wordt de mogelijkheid gecreëerd om in de toekomst ovens op gas te vervangen door inductie, met als doel de uitstoot van CO₂ te verminderen.

Door de coronacrisis is 2020 voor handelsorganisatie VDL Weweler Parts een moeizaam jaar geweest. Om een betere aansluiting te vinden bij de digitale behoeften van onze klanten, zijn de magazijnen in Apeldoorn, Haarlem en Moordrecht geïntegreerd in de andere vestigingen. Eind 2020 is de verhuizing van het centrale magazijn van VDL Weweler Parts in Apeldoorn naar VDL Parts in Veldhoven voltooid. Hiermee wordt een intensievere samenwerking tussen onze parts-bedrijven mogelijk gemaakt. Door slim gebruik te maken van bestaande logistieke oplossingen en processen verder te digitaliseren kunnen we onze klanten beter en sneller bedienen en onze concurrentiepositie versterken.

Ook bij onze parts-vestigingen in Noorwegen (Truck & Trailer Industry) en Zweden (VDL Parts Sweden) heeft de coronacrisis een grote rol gespeeld. Truck & Trailer Industry (TTI) is het grootste after market-bedrijf van Noorwegen voor zware voertuigen zoals bussen, vrachtwagens en trailers. Na investeringen in nieuwe magazijnen en de verhuizing van het hoofdkantoor van TTI nabij Oslo begin 2020, was het bedrijf klaar voor verdere groei. Vanwege een volledige *lockdown* in Noorwegen vanaf maart, is de omzet van TTI in het eerste half jaar sterk gedaald. Door snel te schakelen is de omzet in het tweede halfjaar hersteld tot hetzelfde niveau als in 2019. In 2021 start TTI met een intensievere samenwerking met alle TTI-servicepunten in Noorwegen. Een nauw contact met alle werkplaatsen voor zware voertuigen is noodzakelijk, omdat het land vanwege haar uitgestrektheid logistiek complex is. VDL Parts Sweden is erin geslaagd om de groei die in 2019 is ingezet te continueren.

De vooruitzichten voor de sector veersystemen zijn gezien de huidige orderportefeuille positief.

■ Productieautomatiseringssystemen

Door de marktomstandigheden in de automobiellndustrie is 2020 geen gemakkelijk jaar geweest voor de sector productieautomatiseringssystemen. Investeringsen zijn uitgesteld door de coronapandemie en door strategiewijzigingen bij onze klanten op weg naar meer elektrificatie. De verwachte omzetgroei is daardoor uitgebleven. De omzet is uitgekomen op 114 miljoen euro ten opzichte van 127 miljoen euro in 2019. Het afgelopen jaar is VDL Steelweld bezig geweest met de modernisering van de cabinefabriek van DAF Trucks en vanuit de vestiging in China zijn verschillende opdrachten binnengehaald. Helaas heeft een aantal grote klanten het afgelopen jaar ook besloten om lopende of nieuwe projecten te stoppen of uit te stellen. De verwachting is dat uitgestelde projecten niet in het eerste halfjaar van 2021 opgestart zullen worden.

Naast het ontwikkelen en inbedrijfstellen van productieautomatiseringssystemen voor de automobiellndustrie werkt VDL Steelweld ook aan 'special products': de ontwikkeling en productie van machines op wens van de klant. In 2020 is gewerkt aan de verdere doorontwikkeling van machines om kunstvezels te combineren met echt gras voor hybride sportvelden. Daarnaast zijn de activiteiten op het vlak van AGV's (Automatisch Geleide Voertuigen), onze eigen productrange voor automatisering in de logistiek, weer verder uitgebreid onder de naam VDL Automated Vehicles. Zo zijn de eerste 10 AGV's (van in totaal een serie van 80 stuks) uitgeleverd voor een containerterminal in Singapore. Tevens is er een nieuwe AGV ontwikkeld met een kleiner laadvermogen van 20 ton voor automatisch transport in de industrie en bij distributiecentra ter vervanging van trucktransport. Het eerste exemplaar is begin 2021 geleverd bij een klant in Nederland voor automatisch koeltransport.

■ Warmtewisselaars

De bedrijven in de sector warmtewisselaars kijken terug op een uitdagend jaar. De omzet is uitgekomen op 95 miljoen euro in 2020 ten opzichte van 113 miljoen euro in 2019. De olie- en gasmarkt had het al zwaar vanwege de lage olieprijsen. Door de wereldwijde coronacrisis is de vraag naar olie en gas nog verder teruggezaakt, waardoor veel projecten van VDL Klima zijn geannuleerd of uitgesteld. Verschuivingen op de energiemarkt van conventionele systemen naar nieuwe manieren om energie op te werken, zoals on- en offshore zonne- en windenergie, leiden nog niet tot nieuwe investeringen vanwege te veel onzekerheden in de markt. De gevolgen van de coronacrisis zijn ook voelbaar in de scheepvaart, met name in de offshore- en cruisevaart. Een voorzichtig herstel in deze markt wordt pas in 2022 verwacht. Door te blijven investeren in productietechnologieën en de organisatie zijn in 2020 belangrijke stappen gezet om slagvaardig te kunnen opereren in deze moeilijke marktomstandigheden en snel te kunnen anticiperen wanneer de markt verbetering laat zien.

Ook VDL Delmas in Berlijn functioneert in deze lastige marktomstandigheden. Het bedrijf dat warmtewisselaars en koelinstallaties ontwikkelt heeft in 2020 desondanks een lichte omzetstijging gerealiseerd. Voor 2021 wordt geen omzetstijging verwacht: de prijzen van materialen stijgen en investeringen in nieuwe energiebronnen, zoals brandstofcellen en windenergie, zullen pas in de jaren na de coronapandemie plaatsvinden. Het beleid, gericht op export en het leveren van complexe systemen waar veel engineeringwerk in zit, wordt in 2021 voortgezet.

VDL KTI in België heeft in 2020 een omzetzak van 34 procent gekend. Dit komt onder andere door een terugval in orders voor scrubbers die in opdracht van zusterbedrijf VDL AEC Maritime worden geproduceerd. Deze markt is zo goed als tot stilstand gekomen vanwege de lage olieprijs en de gevolgen van de coronapandemie. De orderintake van de overige projecten is op niveau gebleven. Begin 2020 is een grote order getekend voor de levering van 104 Wintrack-hoogspanningsmasten. Deze masten worden in opdracht van de Nederlandse netwerkbeheerder TenneT geplaatst in de periode 2021-2022. Het uitdagende project om 24 kristallisatie-modules (Crystallizer Internals) tijdig te leveren volgens uiterst kritische eisen en toleranties is succesvol verlopen. Daarnaast zijn er drie grote projecten van in totaal 28 apparaten voor de productie van kunststoffen geleverd voor de Chinese markt.

Voor VDL Network Supplies geldt dat 2020 op het gebied van telecommunicatie een overgangsjaar is geweest. Nederlandse mobiele netwerkkoperators bereiden zich voor op de grootschalige uitrol van het 5G-netwerk. Dit betekent een uitbreiding en aanpassing van de bestaande netwerken die voornamelijk in 2021 zal plaatsvinden. In dit proces acteert VDL als totaalleverancier van telecommasten: van productie tot plaatsing. Dat doen we ook voor de Duitse markt, waarvoor een speciale mastserie is geproduceerd. Voor de Duitse markt richten we ons in 2021 op projectmanagement voor de bouw van opstelpunten voor uitbreiding van het Duitse mobiele netwerk.

Voor 2021 wordt een gelijke omzet verwacht voor de sector warmtewisselaars.

■ **Containerhandlingsystemen**

De omzet in de sector containerhandlingsystemen is gedaald van 61 miljoen euro in 2019 naar 51 miljoen euro in 2020.

Voor VDL Containersystemen is 2020 naar omstandigheden een goed jaar geweest. Ondanks de impact van de coronacrisis en het feit dat truckfabrikanten in het voorjaar een aantal weken geen trucks konden bouwen, is onze productie het hele jaar doorgegaan. Door investeringen in digitale platformen en goede communicatie met onze dealers en distributeurs hebben we overal ons marktaandeel weten te behouden of vergroot. Daarnaast zijn er diverse verkooppunten aan ons netwerk toegevoegd. Ook de grotere afvalinzamelaars weten de weg naar ons goed te vinden. Op het gebied van containerhandlingsystemen zijn er in 2020 diverse productverbeteringen doorgevoerd en hebben we een containerhandlingunit ontwikkeld voor de truckmarkt om zowel haakambakken als zeecontainers te kunnen vervoeren. Dit systeem is eenvoudig te bedienen en hier is ook patent op aangevraagd. Daarnaast is een 'Empty Container Handler' ontwikkeld voor liftrucks. In 2021 wordt dit prototype geïntroduceerd en zal gestart worden met de serieproductie. Gezien de gestegen orderportefeuille verwachten we voor 2021 weer op het niveau van 2019 uit te komen. Om verdere groei te realiseren, is een perceel van 9.000 m² gekocht, grenzend aan het huidige pand van VDL Containersystemen.

Voor VDL Translift, producent van afvalinzamel- en logistieke systemen, is 2020 een goed jaar geweest waarin de Nederlandse markt zich positief heeft ontwikkeld. De coronapandemie heeft vooral een negatief effect gehad op de exportactiviteiten. Er zijn echter voldoende voorbereidingen getroffen om, zodra dit mogelijk is, ook deze markten weer te kunnen bedienen. In 2020 is het modulaire productprogramma doorgevoerd. De ontwikkeling van een modulaire opbouw van onze systemen leidt tevens tot een

vereenvoudiging van het productieproces. Het afgelopen jaar is het proefproject met de eerste elektrische afvalinzamelvoertuigen afgerond. Nadat in 2019 twee zijladers zijn geleverd aan publieke inzamelaars ROVA en HVC, hebben we in juli 2020 een wereldprimeur gehad met de levering van twee elektrische kraanvoertuigen aan de gemeente Rotterdam en afvalinzamelaar Cure in Eindhoven. Niet alleen het voertuig rijdt elektrisch, ook de kraan die de containers uit de grond tilt, wordt elektrisch aangedreven. Door het succes van dit proefproject zijn er inmiddels meerdere vervolgoorders geplaatst voor levering in 2021. Ook internationaal is er steeds meer belangstelling voor deze voertuigen, onder andere in Scandinavië, Zwitserland en Zuid-Europa. VDL Translift streeft ernaar om haar positie in de elektrificatiemarkt te vergroten. Door het toepassen van nieuwe technieken, in zowel de aandrijving als de opbouw, worden de inzetrange en afzetmogelijkheden van deze nieuwe generatie voertuigen verruimd. Om onze klanten nog beter van dienst te kunnen zijn, is een webshop voor aftersales ontwikkeld. Deze wordt in 2021 uitgerold.

De verwachtingen voor de sector containerhandlingsystemen zijn goed.

■ Systemen voor de agrarische sector

Ondanks de coronacrisis heeft VDL Agrotech een redelijk jaar achter de rug. Onze klanten in de intensieve veehouderij zijn in 2020 minder bereid geweest om te investeren in nieuwe stalinrichtingen. Dat hebben we vooral gemerkt in Azië, het Midden-Oosten en Afrika. De Europese markt en de Pacific zijn stabiel gebleven. Door de lage prijzen van biggen en varkensvlees in de tweede helft van het jaar is de verkoop van stalinrichtingen voor de varkenshouderij over het hele jaar achtergebleven.

In september 2020 heeft VDL Groep één van 's werelds grootste producenten van hoogwaardige pluimveesystemen voor de leg-, vermeerderings- en vleeskuikensector overgenomen: Jansen Poultry Equipment in Barneveld. Deze overname is een goede aanvulling op de activiteiten van VDL Agrotech. Door de krachten van beide bedrijven te bundelen op het gebied van verkoop en ontwikkeling moet een bredere marktdekking en meer verkoop worden gerealiseerd. De combinatie van de producten van beide bedrijven biedt kansen voor een verdere groei onder andere in de Verenigde Staten, waar de legsector de komende jaren de transitie naar alternatieve huisvesting moet doorvoeren. Een ander nieuw project waarbij VDL Agrotech en Jansen Poultry Equipment intensief zullen gaan samenwerken is de ontwikkeling en productie van (voer)systemen voor de insectenkweek. Deze sector staat volop in de aandacht als alternatieve bron voor eiwit. Op termijn zullen naast voersystemen, ook andere systemen en concepten voor de insectenkweek volgen. Voor de opschaling bestaat grote behoefte aan geautomatiseerde concepten.

De omzet van de totale sector agrarische systemen is uitgekomen op 45 miljoen euro in 2020. Voor 2021 verwachten we een substantiële omzetgroei voor deze sector, met name door de overname van Jansen Poultry Equipment.

■ Zonnebanken en dakkoffers

De omzet van VDL Hapro is in 2020 gedaald naar 26 miljoen euro ten opzichte van 30 miljoen euro in 2019. In het eerste kwartaal van 2020 lag de omzet nog 10 procent boven de omzet van 2019, maar na de uitbraak van het coronavirus en gevolgen daarvan, is de omzet zwaar onder druk komen te staan. Fitnesscentra, zonnestudio's en automaterialenzaken zijn vanaf april voor een groot deel van het jaar gesloten geweest. Met als gevolg een omzetzakking voor zowel de productgroep professionele

zonnebanken als de productgroep autodakkoffers. Niet voor alle productgroepen van VDL Hapro is de coronasituatie negatief geweest. Zowel bij de fietsdragers als ook de particuliere bruiningsapparatuur is een omzetsijging gerealiseerd. De consument heeft tijdens de coronapandemie geïnvesteerd in luxe thuis en in vrijetijdsbesteding die nog wel mogelijk is. De omzet van huidverbeteringsapparatuur en waterzuiveringssystemen is in 2020 stabiel gebleven. In 2021 zal verder worden geïnvesteerd in nieuwe productontwikkelingen, zowel binnen als buiten het bestaande productenpakket. Voor 2021 verwachten we een consolidatie van de omzet van 2020. Al zal de ontwikkeling van de omzet voornamelijk afhangen van wanneer de maatregelen in de verschillende afzetgebieden gaan worden verruimd.

■ Verpakkingsmachines

De omzet van de sector verpakkingsmachines is met 16 miljoen euro in 2020 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2019. In 2020 is een groot aantal investeringen vanuit de markt door de coronapandemie uitgesteld en verplaatst naar 2021. Vanuit de in 2019 ingezette focus op specifieke marktsegmenten, zijn nieuwe machines ontwikkeld die door de markt goed worden ontvangen. Dat zien we onder andere in de verkoop en in een forse toename van verkoopleads. De nieuw ontwikkelde machines zijn modulair opgebouwd. Met deze insteek is de 'time-to-market' verkort. Voor bijvoorbeeld de voedingsmiddelenindustrie in schone en natte productieomgevingen is er een hygiënische machine en een *washdown*-machine ontwikkeld om machines adequaat te kunnen reinigen. De marktfocus heeft verder geresulteerd in nieuwe orders in de koffiebranche en een forse groei in leads in de Verenigde Staten. Hierbij speelt de behoefte aan flexibele verpakkingen en snel omschakelen naar diverse zakformaten een grote rol, waar de nieuw ontwikkelde machines goed op aansluiten. De behoefte aan duurzame en recyclebare oplossingen is wereldwijd fors gegroeid. Samen met multinationals ontwikkelen we hiervoor passende innovatieve oplossingen, zoals papieren zakken. In het sigarensegment merken we dat de heroriëntatie van onze klanten op andere tabakstoepassingen zich doorzet. Daarbij vertoont de sigarenmarkt nog steeds een groei, terwijl aan de andere kant de regelgeving in diverse landen wordt aangescherpt. De consolidatie bij spelers in de sigarenmarkt zorgt voor verschuivingen. In 2020 is de naam VDL PMB-UVA veranderd in VDL Packaging.

■ Energiesystemen

VDL Energy Systems ontwikkelt en produceert gasturbines, compressoren en onderdelen daarvan. Gasturbines worden ingezet in de olie- en gasindustrie als aandrijfmotor voor elektriciteitsgeneratoren en voor gascompressoren. Met gascompressoren wordt gas onder hoge druk door leidingen gepompt. Gascompressoren kunnen ook samengebouwd worden met een elektromotor. In november 2018 heeft VDL Groep het bedrijf Siemens Hengelo, inmiddels omgedoopt tot VDL Energy Systems, overgenomen van Siemens. Met Siemens is een werkgarantie afgesproken van vier jaar, waarvan nu twee jaar voorbij zijn. Dit heeft in 2020 geresulteerd in een omzet van 15 miljoen euro.

Naast de orders in de traditionele energievoorziening is VDL Energy Systems bezig met het opzetten van nieuwe activiteiten en producten die ons helpen om de algemene energiebehoefte te verduurzamen. We richten ons daarbij op de ontwikkeling en productie van mobiele en stationaire toepassingen: systemen, oplossingen en diensten die worden gebruikt bij energieopwekking, energieomzetting, energieopslag, energietransport en energieverbruik. Bijvoorbeeld turbines, batterijen, elektrolyzers en brandstofcellen om stroom te genereren door middel van waterstof.

De planning is dat medio 2021 in Almelo een nieuwe productielocatie wordt opgeleverd op een perceel van 4,5 hectare. Onderdeel van deze nieuwbouw vormt een testlocatie. Dit semi-zelfvoorzienend lokaal energiesysteem (aangestuurd door data dat energie – van 100kW tot 5MW – opwekt, opslaat, omzet en teruglevert aan het net) faciliteert de ontwikkeling, productie, opschaling en toepassing van energieopslag en waterstoftechnologie, met als doel versnelling van de energietransitie. Deze ontwikkelingen doen we deels met partners en ook regionale onderwijs- en kennisinstellingen zijn hierbij betrokken. Met dit nieuwe paradepaardje geven we onze ambitie vorm om in Europa een vooraanstaande rol te vervullen in de energietransitie.

■ Systemen voor de industriële sector

De omzet van VDL Industrial Products is als gevolg van de coronacrisis uitgekomen op 14 miljoen euro in 2020 ten opzichte van 16 miljoen euro in 2019. VDL Industrial Products profileert zich meer en meer als specialist op het gebied van bulkhandling, explosie- en brandbeveiliging. Installateurs en machineproducenten in diverse branches waaronder food, feed en recycling weten ons steeds beter te vinden. In 2020 heeft VDL Industrial Products op het gebied van stortgoedtechniek, afzuiging en filtratie van stof en dampen een belangrijke bijdrage geleverd in vele projecten. Daarnaast is geïnvesteerd in het opzetten van het onderdeel after sales en service. Klanten hebben hier positief op gereageerd. De ambitie om de activiteiten in andere delen van de wereld verder uit te bouwen, is in 2020 kracht bijgezet. Voor 2021 zal VDL Industrial Products zich verder focussen op profilering als brede partner voor OEM'ers, waarbij kennisdeling met klanten en de aspecten aftersales en service steeds belangrijker worden. Daarnaast blijven wij investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers en de doorontwikkeling van onze hoogwaardige producten en oplossingen om zodoende de marktpositie in verschillende landen verder te versterken. De vooruitzichten zijn, gezien de omzet van het eerste kwartaal van 2021 en de goed gevulde orderportefeuille, positief.

■ Maritieme systemen

Onze joint venture VDL AEC Maritime heeft in 2020 een omzet behaald van 5 miljoen euro ten opzichte van 64 miljoen euro in 2019. Het jaar 2020, het eerste jaar nadat de mondiale emissiewetgeving voor maximaal 0,5 procent zwaveluitstoot per 1 januari 2020 van kracht is gegaan, is voor VDL AEC Maritime een moeilijk jaar geweest vanwege uitdagingen in de olie- en gasmarkt. De eerste helft van 2020 zijn projecten uit 2019 voor het inbouwen en inbedrijfnemen van scrubbers grotendeels afgerond. Na de *lockdown* in maart 2020 is de verkoop van nieuwe scrubberinstallaties door de sterk gedaalde olieprijs stilgevallen. Ook de onzekerheid over de gevolgen van de coronapandemie heeft ervoor gezorgd dat klanten hebben besloten om investeringen tijdelijk stop te zetten. Sinds eind 2020 zien we herstel in de markt voor olie en gas. Dit betekent dat reders weer een korte terugverdientijd kunnen realiseren en dat de vraag naar nieuwe scrubbers zal aantrekken. Voor 2021 zijn de vooruitzichten daardoor positiever. In 2021 zal verder worden gewerkt aan de doorontwikkeling van de bestaande scrubbers.

INVESTERINGEN

VDL Groep heeft in 2020 voor 140 miljoen euro geïnvesteerd in bedrijfspanden, machines en overige bedrijfsmiddelen. In totaal beschikt VDL Groep ultimo 2020 over ongeveer 1.480.000 m² bedrijfsoppervlakte. Er zijn onder andere lasersnijmachines, draai- en freesmachines, geautomatiseerde magazijn-systemen en spuitgietmachines gekocht. Er is ook geïnvesteerd in meetapparatuur en in software om bedrijfs- en productieprocessen te digitaliseren. Daarnaast heeft VDL gedurende 2020 159 miljoen euro geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling.

Wij bouwen onze panden in eigen beheer. Bij alle nieuwbouw- en renovatieprojecten richten we ons op duurzaam materiaalgebruik, minder energieverbruik en minder belasting voor het milieu. Het implementeren van energiebesparings- en afvalpreventieplannen en het recyclen van grondstoffen heeft onze voortdurende aandacht. In 2020 is gewerkt aan ongeveer 200 energiebesparende projecten. Dat doen we bijvoorbeeld door slimme ontwerpen met veel daglicht in de fabrieken, de inzet van energiezuinige ledverlichting, het toepassen van warmte-koude-opslag in de bodem en door gebruik te maken van restwarmte uit het productieproces om bedrijfspanden te verwarmen. Als onderdeel van onze duurzaamheidsstrategie zijn of worden bij diverse VDL-bedrijven zonnepanelen geplaatst. Daarnaast is de isolatie van gebouwen en installaties verbeterd.

In 2020 is de nieuwbouw van VDL ETG Precision in Eindhoven afgerond. VDL ETG Precision heeft nu de beschikking over 1.100 m² nieuwe kantoren, 1.550 m² cleanrooms, een magazijn van 1.000 m² en een productieruimte van 660 m² voor ultraprecisie draai- en freesmachines.

Bij VDL Systems in Uden is in 2019 gestart met de renovatie en uitbouw van de fabriek. In 2020 is het bestaande kantoor volledig gerenoveerd. Daarnaast zijn in 2020 drie hallen aangekocht aan de achterzijde van het bestaande pand. Deze hallen worden gebruikt voor opslag en assemblage.

Medio 2020 is het nieuwe kantoorpand van VDL Postma in Heerenveen in gebruik genomen. Het pand is voorzien van de nieuwste technologieën op het gebied van led-verlichting, isolatie, klimaatbeheersing en ventilatie.

Ook de werkzaamheden bij VDL Enabling Transport Solutions in Valkenswaard, de bouw van een extra kantoorgebouw van drie verdiepingen, zijn in de zomer van 2020 afgerond. Hiermee zijn er circa 90 werkplekken voor engineers bijgekomen.

De bouwwerkzaamheden bij de VDL ETG-vestigingen in Eindhoven en Almelo zijn nog steeds in volle gang. Bij VDL ETG Eindhoven worden, na diverse nieuwbouwprojecten, de bestaande gebouwen gerenoveerd. Dit project zal enkele jaren in beslag nemen. Zo is in oktober 2020 gestart met uitbreiding van de cleanrooms. Deze uitbreiding van 1.850 m² is in het eerste kwartaal van 2021 afgerond. Daarnaast is begonnen met de bouw van een nieuwe productiehal ten behoeve van grote draai- en freesmachines en de renovatie van kantoren. Ook bij VDL ETG Almelo wordt gebouwd. Rond de zomer van 2020 is gestart met een uitbreiding van de cleanrooms (3.150 m²) en de bestaande productiehallen (3.450 m²). Dit project wordt in april 2021 opgeleverd. In 2021 wordt gestart met uitbreiding van de kantoren.

In 2020 is 8,5 hectare grond gekocht nabij de fabriek van VDL Nedcar in Born ten behoeve van natuurcompensatie. De grond zal onder meer worden gebruikt voor nieuwe bosaanplant en het aanleggen van fruitboomgaarden.

Na de zomer van 2020 is gestart met de bouw van een nieuw pand van VDL Energy Systems in Almelo. Het nieuwe pand wordt gebouwd op een perceel van circa 4,5 hectare op het XL Businesspark Twente. Het pand zal bestaan uit 3.000 m² kantoorruimte en 12.500 m² productieruimte met een hoogte van maar liefst 21 meter. Naast de productie van gasturbines en compressoren zal VDL Energy Systems op de nieuwe locatie in Almelo innovatieve producten ontwikkelen en produceren op het gebied van opwekken, transporteren en opslaan van energie. Na de zomervakantie van 2021 zullen de medewerkers vanuit Hengelo overgaan naar hun nieuwe werkplek in Almelo.

De plannen voor nieuwbouw voor VDL Bus Roeselare in België zijn vanwege de coronacrisis uitgesteld. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de bouw opnieuw opgestart.

Voor de toekomstige uitbreiding van VDL Containersystemen in Hapert is een nabijgelegen perceel van meer dan 9.000 m² aangekocht met een kantoorruimte van 1.000 m² en 2.350 m² productieruimte.

In 2021 zal er opnieuw worden geïnvesteerd in vastgoed, machines, de optimalisatie van productieprocessen en digitalisering. De verwachting is dat de hoogte van de investeringen zal uitkomen op circa 160 miljoen euro.

NIEUWE BEDRIJVEN EN ACTIVITEITEN

VDL Groep is altijd alert op nieuwe of aanvullende activiteiten die het portfolio van de bedrijvengroep versterken.

Tijdens de 'eerste golf' van de coronapandemie hebben Koninklijke DSM en VDL elkaar gevonden om de afhankelijkheid van het buitenland voor persoonlijke beschermingsmiddelen voor medewerkers in de gezondheidszorg te verkleinen. In september 2020 is de joint venture Dutch PPE (Personal Protective Equipment) Solutions gestart die bij VDL in Helmond medische mondkmaskers produceert en vanaf het voorjaar van 2021 bij DSM in Geleen meltblown polypropyleen produceert, de kritische filterlaag in medische gezichtsmaskers die virussen filtert. Dutch PPE Solutions combineert DSM's specialistische expertise van materialen met de kennis van productie en processen van VDL.

In het tweede halfjaar van 2020 zijn stilgelegde gesprekken over overnames nieuw leven ingeblazen. In september 2020 heeft dat geleid tot de overname van Jansen Poultry Equipment, één van 's werelds grootste producenten van hoogwaardige pluimveesystemen voor de leg-, vermeerderings- en vleeskuikensector. Het bedrijf is gevestigd in Barneveld, telt 125 medewerkers, kent een wereldwijd dealernetwerk en is actief in 80 landen. Jansen Poultry Equipment is specialist in de ontwikkeling en productie van systemen die onmisbaar zijn voor de pluimveesector: van huisvestingssystemen, eiertransportsystemen, ontladingssystemen, luchtwassers, warmtewisselaars tot mestdroogsystemen. Deze activiteiten zijn een mooie aanvulling op de activiteiten van VDL Agrotech, ook actief in de

pluimvee- en varkenshouderij. De markt verlangt steeds vaker een breed georiënteerde partner die zowel systemen voor de leg- als de vleessector kan leveren. Door een nog intensievere samenwerking tussen beide bedrijven ontstaat een completere aanbieder voor de internationale pluimveemarkt.

Eind 2020, vlak voor de jaarwisseling, heeft VDL Groep zijn positie als industriële partner in elektronica versterkt met de overname van tbp electronics. tbp electronics is gespecialiseerd in de hoogwaardige assemblage en levering van zogeheten printed circuit board assemblies (pcba's), printplaten met elektronische componenten, voor onder meer de industriële, medische en telecomsector. Het bedrijf, met 130 medewerkers, is gevestigd in Dirksland (Zuid-Holland) en op de Brainport Industries Campus in Eindhoven. Op de hoofdvestiging op Goeree-Overflakkee vindt het vergaande geautomatiseerde productieproces plaats, in Eindhoven de engineering en het ontwerpen van de testapparatuur. Met deze overname zet VDL een belangrijke stap richting de ambitie van een one-stop-shop-industriële partner. Het bedrijf zal verdergaan onder de naam VDL TBP Electronics.

In augustus 2020 is in het Verenigd Koninkrijk een nieuwe organisatie opgericht: VDL Bus & Coach UK in Barnsley. Het Verenigd Koninkrijk is een van de grootste West-Europese bus- en touringcarmarkten. Hiermee garanderen we directe en nauwe samenwerking met onze klanten nadat de samenwerking met de distributeur is beëindigd. VDL Bus & Coach UK valt onder de formele structuur van VDL Steelweld UK.

INNOVATIE

VDL Groep heeft in 2020 159 miljoen euro uitgegeven aan onderzoek & ontwikkeling (R&D) en in totaal hebben 946 medewerkers gewerkt aan activiteiten gerelateerd aan R&D. In de R&D Top-30 van *Technisch Weekblad* (uitgave 2019) behoort VDL Groep tot de meest innovatieve ondernemingen van Nederland, en we zijn daarmee het meest innovatieve familiebedrijf van Nederland. Het beleid van VDL Groep is afgestemd op het voortdurend verbeteren en vernieuwen van producten en productieprocessen. Daarom zijn we dagelijks bezig met het toepassen en ontwikkelen van de allernieuwste technische mogelijkheden om onze positie in een concurrerende wereldmarkt te verstevigen. Innovatie is daarbij een essentieel onderdeel van onze bedrijfsvoering. VDL Groep focust op hoge innovatiewaardes: onszelf specialiseren in zaken die een ander niet of minder goed kan. We zijn ervan overtuigd dat we, om de hoogwaardige maakindustrie in West-Europa op mondiale schaal concurrerend te houden, volop moeten blijven inzetten op innovatie. Technologie helpt ons leven en de samenleving verbeteren. Met onze innovatieagenda is VDL vol ambitie om een significante bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.

VDL staat midden in de samenleving. Onze activiteiten zijn samen te vatten in vijf clusters: *Mobility*, *Science Technology & Health*, *Energy & Sustainability*, *Infratech* en *Foodtech*. Elk van deze 'werelden' heeft zijn eigen kenmerken en uitdagingen, waarbij VDL een unieke rol speelt als het aankomt op de ontwikkeling én productie van producten, machines, onderdelen of diensten en totaaloplossingen. Soms zichtbaar, soms voor het oog verborgen. Met altijd een wezenlijke bijdrage in de desbetreffende 'wereld'.

Mobility

Mobiliteit is van vitaal belang voor de wereld van vandaag en het economisch functioneren van de samenleving. Tegelijkertijd zorgt toenemende mobiliteit ook voor een uitdaging op het gebied van bereikbaarheid, gezondheid en kwaliteit van natuur en milieu. Om onze wereld elke dag een stukje schoner en duurzamer te maken, houdt VDL zich volop bezig met mobiliteitsoplossingen, elektrificatie en het terugdringen van emissies. We zijn een belangrijke speler in de nieuwe wereld van mobiliteitsoplossingen. Begonnen als toeleverancier van onderdelen, assembleren we ook auto's, zijn we toonaangevend in de ontwikkeling en productie van (elektrische) bussen en spelen we een grote rol op het gebied van elektrisch zware voertuigen in Europa. Tegelijkertijd richten we ons op 'slimme' mobiliteitsvraagstukken, zoals design, elektrificatie, connectiviteit, autonoom rijden en *mobility as a service*. We ontwerpen onze mobiliteitsoplossingen in-huis, waardoor we deze ook voor andere vormen van transport kunnen toepassen. Daarbij richten we ons met een bouwblok georiënteerde aanpak op vier platformen: coach, OV, vans en trucks. Daarnaast ontwikkelen we voertuigen steeds meer als 'dataverzamelaars', die niet alleen de eigen prestaties terugkoppelen, maar ook de impact op bijvoorbeeld de leefomgeving. Deze aanpak draagt bij aan het creëren van leefbare stedelijke omgevingen. Op het gebied van connectiviteit en autonoom rijden zijn er in 2020 belangrijke stappen gemaakt in het verder testen, materialiseren, optimaliseren en uitrollen van systemen. Via nauwe samenwerking op het gebied van autonoom rijden, onder andere met diverse kennis- en onderzoeksinstituten, zijn we voortdurend bezig om voertuigontwerpen in stappen naar autonome concepten te brengen. Daarbij blijven we de route volgen die start met chauffeurshulp en verhoogde veiligheid om door te groeien naar de automatisering van veel voorkomende handelingen die het voertuig autonoom eenvoudiger en beter kan uitvoeren dan een chauffeur. In de komende periode zullen verdere testscenario's worden uitgewerkt voor deze nieuwe concepten.

Science, Technology & Health

Van het Higgs-deeltje, het allerkleinste deeltje op aarde, tot het allergrootste, het heelal, én alles daartussenin. De hightech-bedrijven van VDL houden zich bezig met het ontwikkelen en produceren van 's werelds meest complexe apparatuur en modules - vaak onder één dak. Zo helpen we de wereld sneller én preciezer te maken. Tot op de nanometer nauwkeurig. VDL is systeemleverancier van hightech-apparatuur voor de halfgeleider-, de analytische en de gezondheidssector. We zijn onzichtbaar aanwezig in de hele zorgketen; van hulpmiddelen bij geboorte tot aan de meest innovatieve operatiekamerapparatuur. Daarnaast bouwen we ook modules voor chipmachines en ontwikkelen én produceren we de vacuümkamer, de bron van het EUV-licht. Onze engineers hebben ervoor gezorgd dat we ons als organisatie hebben kunnen ontwikkelen van niet alleen maak- naar ook ontwikkelbedrijf. Dat heeft ertoe geleid dat VDL onmisbaar is geworden in de keten en zorgt voor kruisbestuiving tussen denken en doen, zowel bij onze klanten als bij VDL-bedrijven onderling.

Om onze hightech-systemen steeds verder te verbeteren, wordt in een ecosysteem van partners, leveranciers, klanten en onderwijs- en onderzoeksinstituten nauw samengewerkt aan een gezondere én slimmere wereld. Dat doen we onder andere op het gebied van robotica, 3D-printen, technologie voor lasercommunicatie en precisie mechanische ontwerpen. Deze onderwerpen zijn geselecteerd op basis van een gemene deler van toekomstige uitdagingen (*roadmaps*) van meerdere klanten in hun marktsegment. Voor de uitdieping van deze onderwerpen zoekt VDL aansluiting met onderwijsinstellingen. Dit wordt onder andere vormgegeven door twee medewerkers die de functie van *fellow* bekleden bij de Universiteit

Twente en TU/e in Eindhoven op het gebied van Precision Engineering en High-tech Systems. De uitvoering van deze roadmaps wordt ondersteund door een aantal PhD-kandidaten, afgestudeerden die worden klaargestoomd als onafhankelijk onderzoeker.

Energy & Sustainability

Om onze wereld beter én schoner door te geven aan de volgende generatie, houden we ons bezig met de energietransitie en zijn we voortdurend op zoek naar nieuwe kansen. We spelen in deze wereld dan ook graag een nóg grotere rol waarbij we het verschil kunnen maken met technische toepassingen, ontwikkeling en productie. Naast elektrisch vervoer richten we ons ook op opslag en transport van energie.

Waterstof speelt daarin een belangrijke rol. Ook het verbeteren van bestaande elektrische batterijen, volledige elektrische mobiliteitssystemen (voertuigen en laders) zoals onze VDL-E-Power-technologie, de aanleg en ombouw van hybride energiesystemen, zonnepanelen, apparatuur voor windmolens en het terugwinnen van industriële restwarmte zijn voorbeelden van VDL-oplossingen die bijdragen aan duurzamere, schonere energie. Los van nieuwe ontwikkelingen, speelt hergebruik en recycling een grote rol. Zo krijgen gebruikte batterijen - bijvoorbeeld uit onze bussen - een tweede leven als energieopslagbron bij en voor onze klanten, overal ter wereld. VDL heeft als doel om deze thema's steeds verder uit te bouwen en door te ontwikkelen.

Om vandaag het verschil te maken voor de wereld van morgen.

Het afgelopen jaar is een begin gemaakt met de nieuwbouw van VDL Energy Systems op het XL Businesspark in Almelo. De nieuwbouw voorziet in een experimenteelocatie waar de ontwikkeling, productie, opschaling en toepassing van energieopslag en waterstoftechnologie wordt gefaciliteerd, met als doel versnelling van de energietransitie, groei van kansrijke bedrijven en het inspireren van talent. Deze locatie is onderdeel van een breder *living lab*, New Energy Garden-NL. Dit innovatieve ecosysteem voor bedrijven, kennisinstellingen, investeerders en studenten op het gebied van energieopslag en waterstoftechnologie wordt een belangrijke schakel met diverse living labs voor decentrale energiesystemen. Hierin hebben energieopslagtechnologieën en toepassingen een belangrijke plek. Op het demoveld (ongeveer 0,5 ha.) van VDL Energy Systems wordt infrastructuur aangelegd voor data, elektriciteit, aardgas, warmte en waterstof. De verwachting is dat de nieuwbouw van VDL Energy Systems later dit jaar zal worden opgeleverd.

Infratech

Een substantiële bijdrage leveren aan leefbare (stedelijke) omgevingen - dat is ons doel. VDL heeft een sterke focus op de leefbare samenleving van de toekomst, die zowel duurzaam is, als met het internet is verbonden. Een samenleving waar emissievrij rijden en geluidsreductie gemeengoed zijn. Waar voedsel lokaal én duurzaam wordt verbouwd. Met afval als hulpbron. Het succesvol voortbestaan van steden om te ontwikkelen naar leefbare leefomgevingen is sterk afhankelijk van de infrastructuur. Klimaatneutraal en gericht op duurzaamheid. De VDL-bedrijven in deze 'wereld' leveren hier een bijdrage aan. Van slimme licht- en communicatiemasten tot bushokjes, fietsenstallingen en onderdelen voor het spoor die energie afnemen, maar ook terugleveren. Dat beperkt zich niet tot in of rond de stad, maar reikt tot het buitengebied, in havens en in de maritieme sector.

Infrastructuur en mobiliteit zijn nauw met elkaar verweven. Denk bijvoorbeeld aan elektrische voertuigen die automatisch worden geleid, emissievrij rijden en data doorgeven over de leefomgeving. Of slimme verkeersborden die meer doen dan afstanden aangeven. Alles wat met het internet is verbonden, kan bijdragen aan meer veiligheid, duurzaamheid of comfort. Naar die nieuwe manieren zijn we voortdurend op zoek.

Door de groeiende behoefte aan mobiliteit, veiligheid en duurzaamheid worden masten in het straatbeeld steeds belangrijkere dragers van communicatienetwerken. De stijgende vraag naar het aantal oplaadpunten voor elektrisch vervoer, de monitoring van bijvoorbeeld verkeerstromen, luchtkwaliteit en veiligheid, evenals de transitie naar het 5G-netwerk, dragen hier verder aan bij. De rol van 'slimme' lichtmasten, als drager van sensoren, andere hardware en de stroomleverancier wordt hierin steeds belangrijker. Als grootste mastenfabrikant van Nederland is VDL in deze markt goed vertegenwoordigd. Het afgelopen jaar is de productie gestart van de eerste van in totaal 104 zogeheten Wintrackmasten die worden geleverd aan netbeheerder TenneT. Deze nieuwe hoogspanningsmasten, van 60 tot 80 meter hoog, worden tot 2022 geplaatst in Zeeland en gaan stroom transporteren afkomstig van windparken voor de Zeeuwse kust. Met een speciale mastenserie roert VDL zich ook nadrukkelijk op de Duitse markt. Daarnaast is het projectmanagement voor de bouw van opstelpunten voor mobiele communicatie een belangrijke activiteit voor onze oosterburen. In Duitsland verrijzen de komende jaren duizenden nieuwe masten.

Foodtech

De VDL-bedrijven die werkzaam zijn in Foodtech richten zich op het vernieuwen en verduurzamen van de voedselketen. Dat doen we onder andere door het ontwikkelen en produceren van inventieve machines en systemen voor verpakkingen die worden geleverd aan de wereldwijde voedselindustrie, maar ook als het aankomt op machines en systemen voor de voedselproductie zelf. Waar voedsel is, is vaak verspilling. Om dit zo veel mogelijk te beperken, bieden we efficiënte oplossingen voor het koelen, opslaan en verpakken. Met een modern machinepark en goed opgeleide medewerkers, staan we voor kwalitatief hoogstaande machines en systemen voor de wereldwijde industrie voor voedselverwerking. Om een meer rendabele en duurzame voedselproductie mogelijk te maken, maken we hierbij gebruik van precisie-technologie en robotisering. De behoefte aan additionele bronnen voor eiwit is groot, én nodig om de groeiende kloof tussen vraag en aanbod te overbruggen. Een interessante markt waar VDL naar kijkt met een partner die gespecialiseerd is in de ontwikkeling van (voer)systemen voor de insectenweek voor de productie van eiwitten. Voor de productie van een kilo eiwit met insecten is, ten opzichte van traditionele bronnen (gevogelte, varkens en runderen), minder land, water en veevoer nodig. Daarnaast vindt minder verspilling plaats en wordt de CO₂-uitstoot beperkt.

DIGITALISERING

Naast innovatie is digitalisering van onze productie- en bedrijfsprocessen een van onze speerpunten. In 2020 is verder gebouwd op de fundamenten die in 2019 zijn gelegd. Digitalisering is een duidelijke noodzaak gebleken. Tijdens de coronacrisis hebben we op vele fronten ervaren dat digitaal contact belangrijker én meer gemeengoed is geworden. Denk bijvoorbeeld aan het online (samen)werken, online zichtbaar en vindbaar zijn en het online bestellen van producten via webshops. We zijn steeds meer en beter aanwezig in de online wereld. Door te focussen op een efficiëntere en een meer servicegerichte werkwijze versterken we onze concurrentiepositie. Daarnaast streven we ernaar om onze klanten 24 uur per dag (online) te kunnen bedienen. De verschillende platformen ('bouwblokken') van VDL Digital bieden verschillende digitale oplossingen die aansluiten op de wensen en behoeften van onze VDL-bedrijven. Door standaardisatie met een beperkt aantal bouwblokken wordt de implementatie van een digitale oplossing vereenvoudigd, zowel in uitrol als in beheer. Integratie met bestaande IT-systemen zorgt voor eenvoud en beheersbaarheid, zonder lokaal ondernemerschap in de weg te staan.

CRM

Het bouwblok CRM (*Customer Relationship Management*) focust op klantdata en verkoop- en service-informatie. Bij onze VDL Bus & Coach-bedrijven is CRM als eerste geïmplementeerd waarmee de basisrichting voor de overige VDL-bedrijven grotendeels is gelegd. Omdat de VDL Bus & Coach-organisatie bestaat uit meerdere productielocaties en (internationale) verkooporganisaties, is het belangrijk dat er een standaard én compleet beeld is van de klant. Daarnaast dient CRM als basis voor werkplaats-systemen. Denk hierbij aan tijdregistratie van monteurs en werkplaatsplanning, en het zogeheten *Service Lifecycle Management* waarmee bussen worden gevolgd vanaf het moment dat ze de fabriek verlaten totdat ze vele jaren later uit de dienstregeling worden gehaald.

MDM

Master Data Management zorgt voor een centrale bundeling van bijvoorbeeld productgerelateerde informatie. Deze standaardisatie op het gebied van productdata is vooral nodig voor het configureerbaar en vindbaar maken van deze data voor bijvoorbeeld (online) catalogi of als voeding voor webshops. De eerste VDL-bedrijven die live zijn gegaan met MDM zijn: VDL Agrotech en VDL Industrial Products. In de tussentijd is de verdere uitrol van MDM in gang gezet voor VDL Parts, VDL Weweler Parts, VDL Parts Sweden en Truck & Trailer Industry.

E-commerce

Het bouwblok e-commerce-platform dient als motor van nieuwe en toekomstige webshops en digitale kanalen van VDL-bedrijven. De eerste webshop gebaseerd op dit platform is de e-commerce website van VDL Translift. De verdere uitrol van e-commerce sites is gepland voor de VDL-bedrijven die gespecialiseerd zijn in de in- en verkoop van voertuigonderdelen.

Portaal-technologie

In het landschap van VDL Digital is de portaal-technologie gekozen als vierde bouwblok. Bij dit platform worden data vanuit de andere bouwblokken naar klanten en leveranciers ontsloten. Voor de toelever-bedrijven is een portaal opgezet met als kartrekker VDL Technics. Op dit platform kunnen klanten in een afgeschermd omgeving tekeningen uploaden om op basis hiervan direct online een offerte te ontvangen

en een bestelling te plaatsen. Deze informatie landt vervolgens automatisch in het machinepark van VDL. Hiermee kan een efficiencyslag worden gemaakt in de werkvoorbereiding. Daarnaast kan de klant sneller een accurate prijs krijgen en heeft de klant direct inzicht in de levertijd.

Integratie

Het vijfde bouwblok, integratie, is belangrijk om alle bouwblokken en IT-systemen bij de VDL-bedrijven op elkaar te laten inhaken. Omdat datastromen van verschillende systemen niet meer worden verstoord door bijvoorbeeld kopieslagen ontstaat hierdoor als het ware één platform voor het betreffende bedrijf. De kans op het maken van fouten wordt aanzienlijk verminderd en door het automatische karakter wordt het klant- en productieproces versneld.

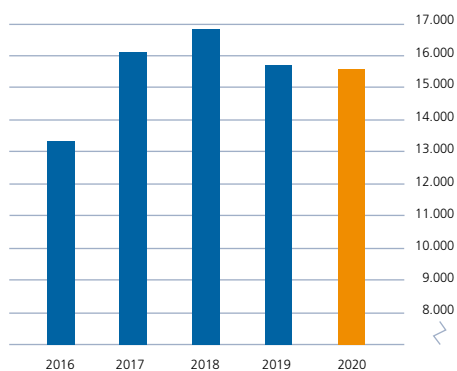
Slimmer gebruikmaken van beschikbare data voor de optimalisatie van product- of productieprocessen wordt in het digitaliseringsproces steeds belangrijker. Door de verschillende bouwblokken te combineren wordt dit mogelijk gemaakt. Zo is VDL Nedcar bezig met een digitale tweeling om het productie- en klantproces verder te optimaliseren. VDL Bus & Coach gebruikt *digital twin* om van de geproduceerde voertuigen te leren, bijvoorbeeld om hiermee te voorspellen wanneer onderhoud nodig is. Vervolgens kan automatisch de beschikking worden verkregen over de juiste onderdelen die op de juiste plek klaarliggen. VDL ETG is bezig om data voor proces- en productkwaliteit op een juiste manier te garanderen voor klanten. Naarmate data meer gestructureerd worden met behulp van *'machine learning'* en kunstmatige intelligentie zullen VDL-bedrijven nieuwe inzichten verkrijgen.

MEDEWERKERS

Het aantal medewerkers van VDL Groep is gedaald van 15.734 in 2019 naar 15.464 in 2020. Als gevolg van met name de ontwikkelingen in de automotive industrie is de flexibele schil afgebouwd, met name bij de divisies Bussen en Autoassemblage. Om gedurende de coronacrisis per saldo vaste medewerkers te behouden, hebben we gebruik gemaakt van de NOW-regelingen en wordt ingezet op het collegiaal in- en uitlenen van medewerkers binnen de groep. Hierdoor hebben we per saldo onze vaste medewerkers in 2020 in dienst weten te houden.

MEDEWERKERS

(per 31 december, inclusief uitzendkrachten)

Ondanks de afbouw in bovengenoemde divisies blijft de vraag naar engineers, productiemedewerkers zoals lassers, operators en (service)monteurs en in toenemende mate ook naar IT- en dataspecialisten bestaan. Tijdens de eerste golf van de coronacrisis in het voorjaar van 2020 is een vacaturestop ingelast. Waar mogelijk zijn vaste medewerkers in- en uitgeleend door de diverse VDL-bedrijven onderling om op die manier werkgelegenheid te behouden en voortgang van de productie mogelijk te maken.

Na de zomer zijn we weer actief gaan werven. Daarbij ervaren we dat we als familiebedrijf met korte lijnen en een open en informele cultuur een aantrekkelijke werkgever zijn. Dat maakt dat we er goed in slagen om het merendeel van onze vacatures in te vullen. Om aan de juiste medewerkers te komen, schaken we op meerdere borden tegelijk. Samen met de bedrijven spannen de afdelingen Recruitment en Communicatie zich maximaal in om alle vacatures ingevuld te krijgen. Dat doen we onder andere met onze eigen vacaturesite werkenbijvdl.nl, via online werven met gerichte campagnes, aanwezigheid op (online) voorlichtingsbeurzen en samenwerking met scholen. Daarnaast leiden we medewerkers zelf op. Ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zetten wij ons in. Bij diverse VDL-bedrijven is het afgelopen jaar samengewerkt met sociale werkplaatsen. Mensen van een sociale werkplaats worden bij het bedrijf opgenomen of worden vanuit de betreffende locatie ingeschakeld om werkzaamheden voor ons te verrichten.

We spreken onze grote waardering uit voor de inzet, betrokkenheid en flexibiliteit van onze medewerkers. Het afgelopen jaar stond in het teken van corona en de maatregelen tegen de verspreiding van het virus. Fabrieken zijn snel ingericht op de 1,5-meter-regel en voorzien van voorzorgsmaatregelen om de veiligheid van medewerkers te garanderen en de productie te continueren. Dat betekent voor iedereen een aangepaste manier van werken. Op afstand samenwerken - op 1,5 meter of via online thuiswerken - en de combinatie met de gezinssituatie is voor velen een uitdaging geweest. Wij geven een groot compliment aan onze medewerkers voor de manier waarop zij snel en adequaat zijn omgegaan met deze veranderende, en zeker niet altijd eenvoudige, omstandigheden.

Opleidingen en persoonlijke ontwikkeling

VDL Groep biedt stage- en afstudeerplekken aan op (v)mbo-, hbo- en universitair niveau. Voor veel leerlingen is het vinden van een stage in 2020 een uitdaging geweest gezien de beperkingen als gevolg van het coronavirus. VDL heeft het afgelopen jaar net zoveel stageplekken aangeboden als voor de coronacrisis. Het aantrekken, opleiden en behouden van goed geschoold en gemotiveerd personeel is en blijft voor ons belangrijk. In het leerjaar 2019/2020 hebben we 445 mbo BBL-leerlingen in dienst gehad die een opleiding bij één van onze 57 erkende leerbedrijven hebben gevolgd. Verder onderhouden we warme banden met studieverenigingen en onderwijsinstellingen door middel van gastlessen op scholen, docenten- en decanenstages, lunchlezingen en open dagen. Het merendeel van deze evenementen heeft digitaal plaatsgevonden. In samenwerking met diverse onderwijsinstellingen leiden we ook zelf leerlingen op. Voor de mbo-opleiding persoperator bij VDL VDS Technische Industrie zijn 18 medewerkers geslaagd. De opleiding tot mechatronica-monteur niveau 3 bij VDL ETG gaat in 2021 het laatste schooljaar in. Ook worden er medewerkers omgeschoold tot elektromonteur. Het cursusonderwijs voor medewerkers, zoals taalcursussen en leidinggeven op de werkvloer, heeft in 2020 grotendeels online plaatsgevonden.

Interne doorstroming

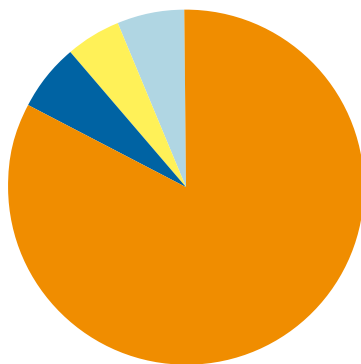
Om de continuïteit en cultuur van ons familiebedrijf te behouden, is interne doorstroming een van onze speerpunten. Bij vacatures kijken we bij voorkeur eerst naar geschikte kandidaten in de eigen organisatie. Voor jonge medewerkers bestaat het platform YVE (Young VDL Employee) waar zij elkaar ontmoeten tijdens meerdere (online) bijeenkomsten per jaar om kennis en ervaringen uit te wisselen in een stimulerende informele sfeer.

Code of Conduct en Klokkenuidersregeling

In onze Code of Conduct wordt beschreven welke waarden en normen wij belangrijk vinden. Hierin zijn richtlijnen opgenomen voor de wijze waarop onze medewerkers op ethische en gepaste manieren dienen om te gaan met klanten, collega's, leveranciers, concurrenten en bepaalde situaties. Ook wordt verwezen naar de Klokkenuidersregeling die afgelopen jaar is goedgekeurd door de gemeenschappelijke OR. Wij kennen een open en informele werksfeer en stimuleren om (vermoedens van) misstanden intern op te lossen door met elkaar in gesprek te blijven. Indien dit, om wat voor reden dan ook, niet mogelijk is, dan kan deze Klokkenuidersregeling diegenen beschermen die (het vermoeden van) misstanden willen melden.

Veiligheid en gezondheid

Bij familiebedrijf VDL Groep staan medewerkers centraal. Zij vormen het hart van ons bedrijf. Onze prioriteit is de gezondheid en veiligheid van onze medewerkers. Tijdens de coronacrisis zijn diverse maatregelen toegepast om onze medewerkers een prettige, veilige en gezonde werkplek te bieden. Het welzijn van onze medewerkers staat hoog in het vaandel. Zo beschikken we over onze eigen verzuimcontroleurs, die ernaar streven vanaf dag één de re-integratie van de medewerker op te starten, waarbij

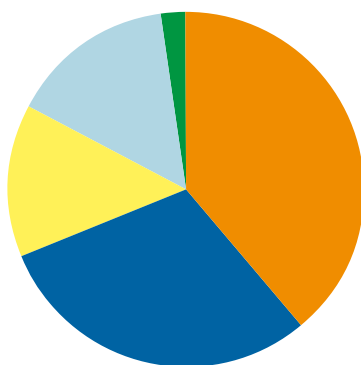

PERSONEELSOPBOUW NAAR GEOGRAFISCHE SPREIDING

(per 31 december 2020, inclusief uitzendkrachten)

- Nederland 12.761 (83%)
- België 983 (6%)
- Overige Europese landen 757 (5%)
- Overige landen wereldwijd 963 (6%)

Totaal 15.464 medewerkers

PERSONEELSOPBOUW PER DIVISIE

(per 31 december 2020, inclusief uitzendkrachten)

- Toeleveringen 6.212 (39%)
- Autoassemblage 4.646 (30%)
- Bussen 2.123 (14%)
- Eindproducten 2.231 (15%)
- Beheer Nederland en België 252 (2%)

Totaal 15.464 medewerkers

een persoonlijke aanpak voorop staat. Ook bij de afzonderlijke VDL-bedrijven worden initiatieven genomen om de arbeidsomstandigheden voor de medewerkers continu te optimaliseren. Bijvoorbeeld door de aanschaf van hulpmiddelen om zoveel mogelijk lichamelijke belasting tijdens het werk te voorkomen. Uiteraard worden medewerkers erop gewezen hoe zij veilig met machines en gevaarlijke stoffen dienen om te gaan. Ook wordt gestimuleerd om elkaar aan te spreken en te wijzen op mogelijke risico's om ongevallen te voorkomen. Om een gezonde levensstijl te stimuleren bieden wij onze medewerkers de mogelijkheid om deel te nemen aan een vitaliteitstraject.

Medezeggenschap

Op groepsniveau is er bij VDL in Nederland een medezeggenschapsstructuur die wordt ingevuld door de gemeenschappelijke ondernemingsraad. Hierin hebben 24 Nederlandse VDL-bedrijven zitting. Een aantal andere VDL-bedrijven heeft een eigen ondernemingsraad. De gemeenschappelijke OR heeft in 2020 acht keer vergaderd, waarvan vier keer met een lid van de hoofddirectie, inclusief een jaarlijkse vergadering met een vertegenwoordiging van de raad van commissarissen. Daarnaast is een aantal keren contact geweest met de hoofddirectie om op informele wijze de gevolgen van de coronacrisis te bespreken. De leden van de gemeenschappelijke OR hebben een open en kritische benadering van verschillende vraagstukken hetgeen resulteert in een constructieve dialoog. Het jaar 2020 heeft in het teken van corona gestaan. Vaste thema's in de gemeenschappelijke OR-vergaderingen zijn de financiën en marktontwikkelingen per divisie en bijbehorende sectoren. Daarnaast zijn in 2020 diverse onderwerpen behandeld, zoals de corona-maatregelen, fietsenplan en ruimte in de Werkkostenregeling (WKR), Klokkenluidersregeling en vertrouwenspersoon, de kiesdrempel van het aantal OR-leden per vestiging en de implementatie van een nieuw HR-systeem. Ook hebben in 2020 weer OR-verkiezingen plaatsgevonden waarbij alle openstaande posities zijn ingevuld.

In België is er bij de VDL-bedrijven een constructief sociaal overleg via de ondernemingsraad, Comité Preventie en Bescherming op het Werk en de Syndicale Delegatie. In het kader van het psychosociaal welzijn zijn bij VDL Bus & Coach Belgium en bij VDL Bus Roeselare diverse werkgroepen aan de slag gegaan rond de thema's welzijn op het werk, het stimuleren van bewegen op en na het werk en betere communicatie tussen de verschillende afdelingen. Deze werkgroepen - sommige zijn door de huidige coronamaatregelen in hun werking vertraagd - blijven actief om deze thema's verder uit te werken en te laten leven op de werkvloer.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

VDL Groep ziet maatschappelijk verantwoord ondernemen als integraal onderdeel van het totale ondernemingsbeleid. Als familiebedrijf is VDL Groep van oudsher sterk betrokken bij de leef- en werkomgeving. Voor ons is het dan ook vanzelfsprekend om een bijdrage te leveren aan een duurzame ontwikkeling van onze samenleving.

Sociale betrokkenheid

Wij tonen onze sociale betrokkenheid bij de regio's waarin wij actief zijn op diverse manieren, onder meer door nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen, overheden en door sponsoring van verschillende sportieve, culturele en maatschappelijke evenementen en verenigingen. Zo zijn we bijvoorbeeld sponsor van PSV, FC Eindhoven, Het Noordbrabants Museum en het Frits Philips Muziekgebouw.

Jongeren enthousiasmeren voor techniek zodat ze later kiezen voor een baan in de technische sector heeft continu onze aandacht. Daarom sponsort VDL diverse organisaties die zich inzetten voor techniekpromotie, zoals De Ontdekfabriek in Eindhoven en de Dutch Technology Week. Tevens ondersteunen we studententeams met projecten die raakvlakken hebben met de activiteiten van VDL Groep. In 2020 is er een samenwerking geweest met TU Automotive Team en het Ecorunner team Delft. Om vakmanschap te promoten doen we ieder jaar mee met de Noordhofprijs, de prijs voor 'beste vakman/vrouw' in de regio Zuidoost-Brabant. Thijs Michielsen van VDL Lasindustrie is tot winnaar uitgeroepen in de categorie 'Junior Vaktalent'. Daarnaast zijn John Verdonschot van VDL ETG Eindhoven en Giel van Gompel van VDL Containersystemen genomineerd in de categorie 'Metaal' en Bob Ottens van VDL GL Precision, Chaib Lalouchi van VDL Packaging en Vedat Aksu van VDL Fibertech Industries in de categorie 'Mechatronica'. Wij willen nogmaals benadrukken dat we trots zijn op de kandidatuur van deze collega's. Zij zijn een voorbeeld voor velen.

In 2019 zijn we als mede-hoofdsponsor van PSV een unieke samenwerking aangegaan met de andere Brainport-partners ASML, Philips, High Tech Campus en Jumbo. In 2020 is Swinkels Family Brewers tot dit collectief toegetreden. In dit partnerschap zetten wij ons gezamenlijk in op het snijvlak van innovatie, vitaliteit, trots, talentontwikkeling en -werving, onder andere om de nationale en internationale aantrekkingskracht van de Brainportregio Eindhoven verder te versterken. In 2020 is een eerste invulling gegeven aan deze thema's. In juli is het startschot gegeven voor een uitdagende technische 'School Challenge' voor basisschoolleerlingen in de regio. In oktober is het vitaliteitsplatform www.brainporteindhoven.nl/vital gelanceerd voor medewerkers en inwoners in de Brainportregio. Het vitaliteitsmodel is opgebouwd uit de pijlers Passie & Drijfveren, Voeding, Beweging, Sociale Omgeving, Ontspanning, Nachtrust en Energiemanagement. Onze medewerkers zijn onze grootste kracht, dus wij stimuleren een vitale levenswijze waarbij zij gezond, positief en gemotiveerd zijn om hun dagelijkse werkzaamheden uit te voeren.

Vanuit onze maatschappelijke betrokkenheid hebben we in juli 2020 samen met de Brainport-partners en PSV het Partnerfonds Brainport Eindhoven opgericht; een fonds dat werkt aan oplossingen voor urgente maatschappelijke problemen van inwoners in de regio Brainport Eindhoven die het moeilijk hebben. Het fonds richt zich op drie pijlers: geldzorgen, vitaliteit en talent.

VDL Foundation, de goede doelinstelling verbonden aan VDL Groep, richt zich op maatschappelijke projecten op het gebied van zorg en welzijn. In mei 2020 heeft VDL Foundation ongeveer 100.000 persoonlijke beschermingsmiddelen gedoneerd aan de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO). Tijdens de coronacrisis heeft de VRBZO ervoor gezorgd dat deze beschermingsmiddelen bij medewerkers in de gezondheidszorg terecht zijn gekomen. Daarnaast heeft VDL Foundation in 2020 diverse andere organisaties gesteund. Een aantal voorbeelden: Stichting Veul diech good, dat zich inzet voor het verminderen van de armoedeproblematiek in Zuid-Limburg en het bevorderen van het welzijn van (chronisch) zieken en gehandicapten, Stichting Kinderen van de Voedselbank dat nieuwe kleding, schoenen en speelgoed verstrekt aan kinderen die onder de armoedegrens leven en Nationale Vereniging De Zonnebloem die mensen met een chronische ziekte of lichamelijke beperking een hart onder de riem steekt met extra aandacht in deze coronatijd. Andere begunstigden zijn Stichting THC de Brug en Vivantes (een elektrische riksja voor ouderen in verpleeghuizen), Stichting Petje Af in Breda (talent en zelfvertrouwen

ontwikkelen bij kinderen in achterstandswijken), Stichting AB voor elkaar (sociale vaardigheidstrainingen voor basisschoolleerlingen) en Lunetzorg (een tovertafel, activiteitentafel voor mensen met dementie).

Medewerkers van VDL Groep zelf tonen hun sociale betrokkenheid door de waarde van hun kerstpakket of jubileumgeschenk te doneren aan het goede doel. In 2020 is op deze manier 16.000 euro gedoneerd aan Stichting Nationaal Fonds Kinderhulp. Spieren voor Spieren heeft een bedrag van ruim 2.600 euro ontvangen en Het Vergeten Kind heeft een donatie van bijna 4.000 euro gekregen namens onze medewerkers.

Duurzame leefomgeving

Als familiebedrijf streven we ernaar ons bedrijf beter, sterker én gezonder door te geven aan de volgende generatie. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een belangrijke voorwaarde voor continuïteit en dat betekent dat circulariteit én duurzaamheid steeds meer zijn geïntegreerd in onze bedrijfsvoering.

Ook het afgelopen jaar is duurzaamheid een belangrijk onderdeel geweest van onze activiteiten.

Bijvoorbeeld bij VDL Bus & Coach. Doordat de markt voor duurzaam openbaarvervoer groeit, kijken onze klanten nadrukkelijker naar e-mobiliteit en de impact van onze voertuigen op het milieu. Zo wordt in Scandinavië nadrukkelijk gelet op de CO₂-voetafdruk van voertuigen, en worden eisen gesteld aan de duurzaamheid van de batterij. De complete levenscyclus van een batterij wordt beschouwd, inclusief de herkomst van grondstoffen en wat er met de batterij gebeurt na gebruik in het voertuig. Wij adviseren onze klanten over hoe batterijen een 'tweede leven' kan worden gegeven en we zorgen ervoor dat materialen in onze batterijen maximaal kunnen worden gerecycled. Door bij te dragen aan de duurzaamheidsprestaties van onze klanten, ook op het gebied van 'groene' productie, afvalreductie en grondstofgebruik, draagt VDL bij aan het verhogen van de kwaliteit die onze klanten nastreven, evenals het behalen van doelstellingen rond duurzaamheid.

Het is onze ambitie om een gestructureerde bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen die de Verenigde Naties hebben geformuleerd. Deze *sustainable development goals (SDG's)* vormen een moreel kompas voor uitdagingen zoals armoede, onderwijs en klimaat en zijn erop gericht om van de wereld een betere plek te maken. Om hier werk van te maken, is VDL een samenwerking aangegaan met UNICEF, de kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties. Gezamenlijk gaan we de komende twee jaar onderdelen van onze toeleveringsketen in kaart brengen om ervoor te zorgen dat grondstoffen die in onze producten zijn verwerkt vrij van kinderarbeid zijn. Daarnaast gaat UNICEF ons ondersteunen bij het opzetten van een structuur waarmee de bijdrage die VDL levert aan de mondiale duurzaamheidsdoelstellingen inzichtelijk kan worden gemaakt.

Circulaire economie

Afvalstromen zijn in een circulaire economie op elkaar aangesloten als in een soort kringloop, net zoals dat in de natuur het geval is. Een circulair systeem is bedoeld om zoveel mogelijk producten en materialen te hergebruiken en de vernietiging van waarde zoveel mogelijk te beperken. Een circulaire economie biedt kansen: verder doorgevoerde ketensamenwerking, ketenintegratie en ketenverantwoordelijkheid zorgen voor een andere manier van ontwikkelen. Bijvoorbeeld een ontwikkelwijze waarbij verspilling uit productieprocessen wordt gehaald. De kansen die circulariteit biedt, kunnen we alleen benutten als we met z'n allen een circulaire economie nastreven: bedrijven, overheden en consumenten. Nauwgezette samenwerking tussen deze partijen is een belangrijke voorwaarde om de circulaire economie te laten slagen. Dat sluit naadloos aan bij het DNA van VDL Groep. Niets voor niets is onze slogan 'Kracht door samenwerking'. Inzake de circulaire economie hebben we bij VDL verschillende deelgebieden

geformuleerd. Deze deelgebieden hebben vooral betrekking op het verminderen van afval en energieverbruik, op de materiaalkeuze om hergebruik te bevorderen en op de materiaalkeuze om de levensduur van materialen en producten te verlengen. We lichten deze deelgebieden kort toe:

- **Materialen/producten:** het gebruik van materialen die herbruikbaar zijn, het verlengen van de levensduur van materialen, het beperken van reparatie- en onderhoudskosten, het besparen van energie en zorgen voor een minimale belasting bij teruggave aan het milieu. Een voorbeeld hiervan zijn onze producten die zijn vervaardigd van hoogwaardig kunststof, bijvoorbeeld de duurzame flessen voor drinkwater die we voor onze klant Dopper produceren. De gebruikte materialen zijn 100% recyclebaar en vrij van schadelijke en giftige stoffen.
- **Techniek & proces:** handelt over het gebruik van energie-beperkende technologieën, het beperken van afval van materialen uit bewerking en een langere levensduur. 3D-printing is een mooi voorbeeld. De onbegrensde mogelijkheden hiervan leiden tot nieuwe onderdelen waardoor producten, ten opzichte van conventionele bewerkingstechnieken, compacter worden en vloeiendere kanalen worden gecreëerd. Door aan de ontwerptafel geen rekening te hoeven houden met beperkingen in het maakproces is het mogelijk om optimaal gebruik te maken van materialen. De voordelen van ontwerpen in 3D is dat je alleen de materialen gebruikt die je daadwerkelijk nodig hebt (nauwelijks afval) en hierdoor minder materiaal- en energieverbruik hebt.
- **Niet-product gerelateerd:** alles wat niet rechtstreeks in een product, materiaal of proces zit, maar waarmee wél afvalstromen of energieverbruik kan worden gereduceerd. Een voorbeeld daarvan is vastgoed. Daarbij richten we ons op duurzaam materiaalgebruik, minder energieverbruik en dus minder belasting voor het milieu. Dat doen we onder andere door slimme ontwerpen met veel daglicht in de fabrieken, de inzet van ledverlichting (langere levensduur dus minder vervanging), het plaatsen van zonnepanelen, het toepassen van warmte-koude-opslag in de bodem door gebruik te maken van restwarmte uit het productieproces om de eigen bedrijfspanden te verwarmen. Een ander voorbeeld zijn onze elektrische bussen. Door de integrale aanpak die hierbij vaak komt kijken, is VDL niet uitsluitend busproducent, maar ook systeemleverancier. Wie verantwoordelijk is voor de hele keten (inclusief laadinfra en soms ook als stroomleverancier) is in staat om 'vervuiling' uit het proces te halen. Indien de busproducent ook verantwoordelijk is voor het onderhoud van die bus, en de producent krijgt het voertuig over pakweg 10 jaar terug, dan wordt de bus tijdens de productiefase anders opgebouwd. Zo bestaat de vloer van onze bussen bijvoorbeeld uit gestikte lichtgewicht sandwichpanelen. Door de gewichtsreductie die hiervan het gevolg is, wordt energie bespaard waardoor de bus de beschikbare energie optimaal kan gebruiken voor het afleggen van zoveel mogelijk kilometers. Bovendien slijten deze vloerpanelen minder hard, met als gevolg dat het voertuig een langere technische levensduur krijgt.

Het mag duidelijk zijn: de circulaire economie zit ingebakken in de bedrijfsprocessen van VDL. Dat is tevens bittere noodzaak. We lenen onze planeet van toekomstige generaties en daarom zullen we onze planeet beter moeten verzorgen. Het ontdekken van de toekomst is daarmee gisteren al begonnen. Dat past bij ons streven als familiebedrijf: continuïteit is ons hoogste doel.

Brainportregio Eindhoven

Het hoofdkantoor van VDL Groep is gevestigd in Brainportregio Eindhoven. Deze technologische regio is een goede thuisbasis voor ons bedrijf. Door samenwerking met klanten, kennisinstellingen, overheden, collega-bedrijven en andere partners zijn wij in staat om technisch hoogwaardige producten en processen tot stand te brengen die toegevoegde waarde bieden. In 2016 is Brainportregio Eindhoven door de overheid aangewezen als 's lands derde mainport. In totaal investeren rijksoverheid en bedrijven in de Brainportregio Eindhoven samen 370 miljoen euro om de economische kracht en het vestigingsklimaat te versterken. In 2018 heeft de rijksoverheid een eerste financiële bijdrage gedaan van 130 miljoen euro. In juli 2018 is de Nationale Actie Agenda gepresenteerd. Ook VDL draagt hier zijn steentje aan bij. De Nationale Actie Agenda richt zich op concrete kansen en knelpunten zoals tekort aan talent, achterblijvend investeringsklimaat, kennis, innovatie & ondernemen, digitalisering en maatschappelijke innovaties. Daarnaast is VDL ook betrokken bij het Battery Competence Center dat vanuit de Brainportregio Eindhoven is geïnitieerd. Het Battery Competence Center is een samenwerking van bedrijven, kennisinstellingen en publieke organisatie om nationaal expertise en kennis op te bouwen rond batterijtechnologie en de toepassing ervan in verschillende heavy-duty en industriële markten.

STRATEGIE

VDL Groep streeft naar beheerste groei van de organisatie en het behouden van een sterke financiële positie. Het beleid van VDL is gericht op een voortdurende verbetering van de concurrentiepositie. Ook wil VDL het hoogste kwaliteitsniveau bij alle werkmaatschappijen voortdurend blijven verbeteren. Investerings zijn daarom afgestemd op vernieuwing, verbetering en uitbreiding van de producten en de productieprocessen. Daarnaast investeren wij in onze medewerkers en geven wij prioriteit aan de interne doorstroming van medewerkers.

VDL Groep hecht veel waarde aan het concurrerend blijven produceren in West-Europa. Door te investeren, zowel in gedegen vakmanschap als in robotica, automatisering, willen we onze concurrentiepositie op de internationale markt voortdurend verbeteren. Onze mondiale activiteiten zijn erop gericht om onze positie, in West-Europa, te versterken. Door verkoopvestigingen in diverse landen en het uitgebreide netwerk van importeurs en agenten kunnen we onze producten over de hele wereld verkopen. Integriteit bij het zakendoen staat centraal. Ondanks de omvang van VDL en het toenemend internationaal karakter van ons bedrijf, is en blijft VDL voor honderd procent een familievenootschap. Dat biedt vele voordelen, zoals snelle besluitvorming en focus op de lange termijn.

Samen met onze klanten verbreden we ons aanbod waardoor we opschuiven in de toeleverketen. Klanten vragen vaker meer dan het leveren van een product of techniek alleen. Er bestaat steeds meer behoefte aan integrale leveringen op het gebied van de combinatie van software, elektronica en mechanica. Al dan niet in samenwerking met goede partners kunnen we dit samen invullen. Steeds vaker ontwikkelen wij mee aan producten, processen en technieken van onze klanten en zetten we belangrijke stappen naar een one-stop-shop-industriële partner.

BESTUUR EN TOEZICHT

VDL Groep valt onder de Wet bestuur en toezicht. Die regelt de inrichting van het bestuur en toezicht in naamloze en besloten vennootschappen. Om onze cultuur sterk te houden, streven wij naar het opbouwen van langdurige relaties met onze medewerkers. VDL Groep kijkt naar de capaciteit van de persoon en naar de juiste medewerker op de juiste plaats, ongeacht geslacht, leeftijd, nationaliteit en/of achtergrond. Omdat wij onze medewerkers kansen willen geven om door te groeien en onze bedrijfscultuur willen behouden, geven wij er de voorkeur aan om voor functies van leidinggevenden te selecteren uit eigen gelederen.

Als vanzelfsprekend houden wij rekening met een inclusieve en evenwichtige verdeling van onze medewerkers. Wij delen de mening dat diversiteit in de breedste zin van het woord een organisatie ten goede komt. Ruim tien procent van onze 15.464 medewerkers in 2020 is vrouw. 14,3 procent van de hoofddirectie is vrouw. Wij merken op dat een percentage van dertig procent vrouwen in de directie, gewenst door de landelijke politiek, een grote uitdaging vormt in de technische sector. Uiteraard blijven wij mogelijkheden onderzoeken om meer posities door vrouwen te laten invullen, en om meer vrouwen te interesseren voor een baan in de techniek.

In het directieteam van VDL Groep heeft een aantal wijzigingen plaatsgevonden. Na een dienstverband van ruim 36 jaar is hoofddirectielid Theo Toussaint per 1 januari 2021 met pensioen gegaan. Zijn internationale kennis én wereldwijde netwerk zijn van grote betekenis geweest. Theo blijft aan VDL Groep verbonden. Hij blijft zijn kwaliteiten inzetten, met name voor de zoektocht van een nieuwe klant voor VDL Nedcar en de verdere versterking van de strategie van VDL op het gebied van 'slimme' mobiliteit.

Guustaaf Savenije en Paul van Vuuren zijn per 1 januari 2021 toegetreden tot de hoofddirectie. Hun functies bij respectievelijk VDL ETG en VDL Nedcar zijn ingevuld door Geert Jakobs en John van Soerland. Deze laatstgenoemden zijn tevens als adjunct-directeur van VDL Groep toegetreden tot het groepsdirectieteam. Onze adjunct-directieleden fungeren als sparringpartners van onze bedrijfsdirecteuren en daarnaast vertegenwoordigen zij onze bedrijven in de directievergadering. De hoofddirectie van VDL Groep bestaat uit zeven personen, en het adjunct-directieteam uit tien personen. De samenstelling van de Raad van Commissarissen is in 2020 niet gewijzigd.

Op vrijdag 26 juni 2020 is, na een kort ziekbed, ons voormalig hoofddirectielid Rini Vermeulen op 72-jarige leeftijd overleden. Rini heeft ruim 31 jaar bij VDL gewerkt. Rini beschikte over 'een zesde zintuig' voor overnames. Daarnaast is hij tevens verantwoordelijk geweest voor bouwzaken en fungeerde hij als sparringpartner voor een aantal VDL-bedrijven. Op 1 januari 2016 is hij met pensioen gegaan. We betreuren dat Rini niet langer heeft mogen genieten van het leven.

VOORUITZICHTEN

We kijken terug op een turbulent 2020. Nog altijd houdt de coronacrisis ons allen in de greep. De impact van de coronacrisis zal ook in 2021 groot zijn. Hoewel de marktvraag op een aantal fronten lijkt te herstellen, is er veel onzekerheid en de economische gevolgen van de coronacrisis blijven onvoorspelbaar. Eén van de uitdagingen is momenteel bijvoorbeeld de vertraging in diverse toeleveringsketens. De vraag is hoe lang deze situatie nog gaat duren. Daarnaast hopen we dat het wereldwijde vaccinatiebeleid snel soelaas zal bieden.

Positief is dat we de orderportefeuilles zien toenemen en dat de omzet van het eerste kwartaal 2021 is uitgekomen op 1.282 miljoen euro ten opzichte van 1.200 miljoen euro in 2020. Op basis hiervan kan een voorzichtige voorspelling gedaan worden voor het komend jaar. De verwachting is dat de jaaromzet van VDL Groep in 2021, evenals het resultaat, licht zal stijgen ten opzichte van 2020.

Ondanks dat we kritisch blijven op bestedingen, blijven investeringsprogramma's op de gebieden innovatie en digitalisering belangrijk om onze concurrentiepositie te versterken. Voor 2021 zullen we naar verwachting 160 miljoen euro investeren in de allernieuwste technieken, productieprocessen, innovaties en digitalisering. Onze solvabiliteit, de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen, is uitgekomen op 61 procent. De kasstroom van 2020, op basis van nettoresultaat plus afschrijving, bedraagt 205 miljoen euro. Ondanks de geschetste onzekerheden, die mogelijk hun effect zullen hebben op de operationele kasstroom in 2021, verwachten wij, mede op basis van de huidige liquiditeitspositie, geen extra externe financieringsbehoefte en hebben wij geen twijfel over de continuïteit van de bedrijfsvoering. Voor het risicobeleid en risicobereidheid inzake financiële instrumenten verwijzen we naar pagina 74.

Het jaar 2020 was een moeilijk en uitdagend jaar. Als familiebedrijf kijken we naar de lange termijn. Ons belangrijkste doel is om continuïteit van ons bedrijf te behouden en onze medewerkers een veilige en gezonde werkplek te bieden. Dat heeft in 2020 veel flexibiliteit gevraagd van onze medewerkers en de partners waarmee we samenwerken. Wij willen hen allen bedanken voor de samenwerking en hun inzet. We zijn enorm trots op de manier waarop we samen door deze crisis aan het manoeuvreren zijn.

Kracht door samenwerking!

Eindhoven, 6 april 2021

De hoofddirectie,

Willem van der Leegte (voorzitter)

Pieter van der Leegte

Jennifer van der Leegte

Jan Mooren

Paul van Vroonhoven

Guustaaf Savenije

Paul van Vuuren

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Met genoegen bieden wij aan de aandeelhouders ter vaststelling aan, het onder verantwoordelijkheid van de hoofddirectie opgestelde jaarverslag 2020. De daarin opgenomen jaarrekening is gecontroleerd door Govers Accountants te Eindhoven en van een goedkeurende verklaring voorzien. Vervolgens hebben wij de jaarrekening goedgekeurd. Wij stellen de aandeelhouders voor om de jaarrekening vast te stellen en de hoofddirectie en de raad van commissarissen décharge te verlenen voor het gevoerde beleid, respectievelijk het gehouden toezicht tijdens het boekjaar 2020.

De raad van commissarissen bestaat uit vier personen. Wim van der Leegte fungeert als gedelegeerd commissaris, belast met het onderhouden van een meer veelvuldig contact met de directie en met het toezicht op de dagelijkse gang van zaken in de vennootschap. Binnen de raad van commissarissen zijn geen bijzondere commissies ingesteld. De samenstelling van de raad van commissarissen is in 2020 niet gewijzigd.

In 2020 is zes keer vergaderd in aanwezigheid van de hoofddirectie. Daarnaast is één keer vergaderd zonder leden van de hoofddirectie onder meer om het functioneren van de raad van commissarissen, van haar individuele leden en van de hoofddirectie te bespreken. Met de externe accountant heeft het gebruikelijke jaarlijkse overleg plaatsgehad, waar is gesproken over de samenvatting van de controlebevindingen, het accountantsverslag, de rapportagesystemen, de onafhankelijkheid van de accountant en de financieel administratieve organisatie van het concern. Een vertegenwoordiging van de raad van commissarissen woont jaarlijks een vergadering van de gemeenschappelijke ondernemingsraad bij. Vanwege corona zijn in 2020 geen werkbezoeken gebracht aan VDL-bedrijven.

Tijdens alle vergaderingen is in detail gesproken over de operationele en financiële gang van zaken in vergelijking met de begrotingen en overige doelstellingen van alle individuele bedrijven en van de divisies waartoe deze bedrijven behoren. Aan de orde zijn gekomen onder meer het strategisch beleid, risicomanagement, investerings- en acquisitiebeleid, ontwikkeling van de bedrijfsresultaten, kosten- en werkkapitaalbeheersing, interne beheers- en controlesysteem, ICT-beleid, naleving van wet- en regelgeving, sociale beleid, maatschappelijk verantwoord ondernemen waaronder duurzaamheid, de organisatie en de ontwikkeling van personeel & organisatie en management.

Het jaar 2020 kende voor VDL Groep tal van uitdagingen. Afgezien van corona en de mede daardoor veroorzaakte moeilijke markt- en werkomstandigheden is VDL Groep, en VDL Nedcar in het bijzonder, in juni 2020 geconfronteerd met de onvoorziene opzegging door BMW Group van het contract voor de productie van een nieuw voertuigmodel. VDL en BMW Group zijn in overleg over de gevolgen van deze opzegging. Tegelijkertijd wordt intensief gezocht naar nieuwe opdrachtgevers. VDL Groep heeft in 2020, ondanks de hiervoor genoemde uitdagingen, een bevredigend resultaat weten te behalen. Bij een omzetzijging van 19 procent kon de daling van het operationeel resultaat beperkt worden tot 38 procent. In het bestuursverslag wordt een nadere toelichting gegeven op de omzet- en resultaatontwikkelingen.

Wij spreken onze grote waardering uit naar de hoofddirectie, de ondernemingsraden en alle medewerkers voor het behaalde resultaat en voor de getoonde toewijding en inzet in 2020. 2021 zal wederom een uitdagend jaar worden voor VDL Groep, mede als gevolg van de nog steeds voortdurende coronacrisis en het werven van nieuwe opdrachtgevers voor VDL Nedcar. Het vinden van de juiste balans tussen de maatregelen om medewerkers gezond en veilig te laten werken én het behouden van de continuïteit in de bedrijfsvoering blijft een uitdaging. Wij hebben alle vertrouwen in de directie van VDL Groep dat zij dit met de uiterste zorg zal managen.

Eindhoven, 6 april 2021

De raad van commissarissen,

Louis Deterink (voorzitter)

Arie Kraaijeveld

Wim van der Leegte

Lau Pas

CONTROLEVERKLARING

Verklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders, raad van commissarissen en de hoofdirectie van VDL Groep B.V.

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2020 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van VDL Groep B.V. te Eindhoven is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2020 van VDL Groep B.V.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2020 van VDL Groep B.V. op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde balans per 31 december 2020;
2. de volgende overzichten over 2020:
  - de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het samengevat geconsolideerd kasstroomoverzicht en
3. de bijbehorende toelichtingen.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 BW 2. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van VDL Groep B.V. en onze controleverklaring daarbij.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2020 van VDL Groep B.V. in onze controleverklaring van 6 april 2021. Die controleverklaring bevat ook een paragraaf ter benadrukking van de waardering van voorraden tegen lagere opbrengstwaarde.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Eindhoven, 6 april 2021

Govers Accountants / Adviseurs
Rudi van den Heuvel RA

**VDL GROEP
JAARREKENING
2020**

GECONSOLIDEERDE BALANS

(x 1.000 euro)

Activa	31 december 2020	31 december 2019
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Goodwill	1.105	555
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	672.632	637.741
Machines en installaties	171.568	173.013
Andere vaste bedrijfsmiddelen	83.469	85.837
	927.669	896.591
Financiële vaste activa		
Deelnemingen	17.527	11.374
Overige financiële vaste activa	2.387	1.491
	19.914	12.865
Vlottende activa		
Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	236.879	223.479
Onderhanden werk	443.235	339.156
Gereed product en handelsgoederen	99.358	146.932
	779.472	709.567
Onderhanden projecten	17.998	0
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	405.197	595.707
Belastingen	15.338	6.047
Overige vorderingen en overlopende activa	58.883	24.755
	479.418	626.509
Liquide middelen	227.032	83.911
	2.452.608	2.329.998

Passiva	31 december 2020	31 december 2019
Groepsvermogen		
Eigen vermogen	1.490.466	1.452.319
Aandeel derden	2.837	0
	<hr/>	<hr/>
	1.493.303	1.452.319
Voorzieningen		
Voor pensioenen	539	602
Voor latente belastingen	15.678	17.277
Voor garantieverplichtingen	55.832	59.010
Overige voorzieningen	66.095	39.424
	<hr/>	<hr/>
	138.144	116.313
Langlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	3.675	2.424
Negatieve goodwill	34.173	37.650
	<hr/>	<hr/>
	37.848	40.074
Kortlopende schulden		
Participanten	52.054	0
Schulden aan kredietinstellingen	0	42.428
Onderhanden projecten	0	13.485
Schulden aan leveranciers	391.490	385.201
Belastingen en premies sociale verzekeringen	137.397	93.719
Overige schulden en overlopende passiva	202.372	186.459
	<hr/>	<hr/>
	783.313	721.292
	<hr/>	<hr/>
	2.452.608	2.329.998

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

(x 1.000 euro)

	2020	2019
Gefactureerde omzet	4.550.322	5.613.775
Mutaties onderhanden projecten	33.565	-3.389
Netto omzet	4.583.887	5.610.386
Mutaties onderhanden werk	103.101	16.788
Eigen bedrijfswerk	2.852	3.285
Overige bedrijfsopbrengsten	126.281	30.206
Som van de bedrijfsopbrengsten	4.816.121	5.660.665
Kosten van grond- en hulpstoffen	2.939.815	3.611.653
Kosten uitbesteed werk	451.293	506.544
Lonen en salarissen	976.381	1.005.524
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	107.879	110.092
Overige bedrijfskosten	205.638	221.533
Som van de bedrijfslasten	4.681.006	5.455.346
Bedrijfsresultaat	135.115	205.319
Financiële baten en lasten	-3.539	-2.199
Resultaat niet-geconsolideerde deelnemingen	1.193	-15
Resultaat voor belastingen	132.769	203.105
Belastingen	-36.005	-46.914
Aandeel derden	601	-29
Resultaat na belastingen	97.365	156.162

SAMENGEVAT GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(x 1.000 euro)

	2020	2019
Kasstroom operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	135.115	205.319
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	107.879	110.092
Mutatie voorzieningen	22.973	13.109
Vrijval negatieve goodwill	-2.962	-6.439
Negatieve goodwill ter dekking van uitgaven	-3.630	-5.384
Veranderingen in werkkapitaal	137.475	-2.693
Betaalde interest	-3.524	-2.206
Ontvangen dividenden	3.096	1.150
Betaalde winstbelastingen	-47.482	-59.068
Kasstroom operationele activiteiten	348.940	253.880
Kasstroom investeringsactiviteiten		
Verwerving groepsmaatschappijen	-30.507	-914
(Des)investerings materiële vaste activa	-120.965	-125.067
(Des)investerings financiële vaste activa	-8.881	-2.283
Kasstroom investeringsactiviteiten	-160.353	-128.264
Kasstroom financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	0	-59.396
Verstekte langlopende schulden	1.250	955
Aflossingen langlopende schulden	0	0
Kasstroom financieringsactiviteiten	1.250	-58.441
Netto kasstroom	189.837	67.175
Koers- en omrekenverschillen	-4.288	1.972
Mutatie liquide middelen	185.549	69.147

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van VDL Groep B.V. - feitelijk gevestigd Hoevenweg 1, te Eindhoven met KvK registratie 17017545 - en haar groepsmaatschappijen bestaan uit:

- Toeleveringsdivisie: metaalbewerking, mechatronische systemen en modulebouw, kunststofverwerking en oppervlaktebehandeling;
- Autoassemblagedivisie: het produceren van personenauto's voor derden
- Busdivisie: chassis & chassismodules, touringcars, openbaarvervoerbussen, mini- & midibussen, gebruikte bussen en parts & services;
- Eindproductendivisie: veersystemen voor de trailer- en truckindustrie, warmte-, koel- en luchttechnische installaties, productieautomatiseringssystemen, installaties voor de olie, gas en petrochemische industrie, systemen voor de agrarische sector, zonnepanelen, dakkoffers, containerhandlingsystemen, afvalinzamelingsystemen, verpakkingsmachines, componenten voor bulkhandling en afzuiginstallaties, systemen voor explosie- en brandbeveiliging, maritieme systemen en energiesystemen.

Verkoop vindt plaats zowel in het binnenland als in het buitenland, waarbij de landen van de Europese Unie de belangrijkste afzetmarkt vormen.

COVID-19

VDL Groep heeft in het boekjaar 2020 de gevolgen van het COVID-19 virus ondervonden. Door de diversificatie van de activiteiten binnen de groep geeft de impact op het niveau van de individuele groepsmaatschappijen een sterk wisselend beeld. Indien noodzakelijk zijn op individueel groepsmaatschappij niveau passende maatregelen genomen. Daarnaast is in 2020 gebruik gemaakt van stimulerende overheidsmaatregelen welke voor enkele groepsmaatschappijen in 2021 zullen worden voortgezet afhankelijk van de continuering van deze maatregelen door de overheid en de noodzaak voor de betreffende groepsmaatschappij. Op groepsniveau heeft dit over boekjaar 2020 geleid tot een afname van de omzet en het resultaat. Door de sterke financiële positie van VDL Groep heeft deze afname geen materiële invloed op de financiële positie van de groep en bestaat er geen twijfel over de continuïteit. Indien de ontwikkelingen dit vereisen, zal de hoofddirectie aanvullende maatregelen treffen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van VDL Groep B.V. zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van VDL Groep B.V. - welke aan het hoofd staat van VDL Groep - samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin VDL Groep B.V. direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Voor de in de consolidatie begrepen vennootschappen wordt verwezen naar de lijst van deelnemingen zoals opgenomen in de overige gegevens.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van VDL Groep B.V. en de aandeelhouders van VDL Groep B.V. en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopend passiefpost opgenomen.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen respectievelijk dat de deelnemingen die niet meer voldoen aan de criteria van groepsmaatschappijen.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en kortlopende schulden aan kredietinstellingen, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen leningen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen vaste koersen die de per balansdatum geldende valutakoersen benaderen. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Vreemde valuta

De posten in de jaarrekening van de groepsmaatschappijen worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de groepsmaatschappij haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van VDL Groep B.V. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire en niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening. Omrekeningsverschillen bij intragroepsleningen op lange termijn die feitelijk een uitbreiding of inkrimping van de netto-investering van buitenlandse deelnemingen zijn, worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

De activa en passiva, evenals de baten en lasten van in de consolidatie opgenomen deelnemingen met een functionele valuta anders dan de presentatievaluta, worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Goodwill en de aanpassingen naar reële waarde van identificeerbare activa en passiva worden gezien als een onderdeel van deze deelnemingen en worden per balansdatum eveneens omgerekend tegen de koers op balansdatum. De hieruit resulterende omrekeningsverschillen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Operationele leasing

Bij de vennootschap kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten

De deelnemingen opgenomen onder de financiële vaste activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

Derivaten worden bij eerste opname in de balans opgenomen tegen reële waarde, de vervolgwaaarding van afgeleide financiële instrumenten ('derivaten') is afhankelijk van het feit of het onderliggende van het derivaat beursgenoteerd is of niet. Indien het onderliggende beursgenoteerd is, dan wordt het derivaat tegen reële waarde opgenomen. Indien het onderliggende niet-beursgenoteerd is, wordt het derivaat tegen kostprijs of lagere marktwaarde opgenomen. De wijze van verwerking van waardeveranderingen van het afgeleide financieel instrument is afhankelijk van de vraag of er met het afgeleide financiële instrument hedge-accounting wordt toegepast of niet.

VDL Groep B.V. past hedge-accounting toe. Op het moment van aangaan van een hedgerelatie, wordt dit door de vennootschap gedocumenteerd. De vennootschap stelt door middel van een test, periodiek de effectiviteit van de hedgerelatie vast. Dit kan gebeuren door het vergelijken van de kritische kenmerken van het hedge-instrument met die van de afgedekte positie, of door het vergelijken van de verandering in reële waarde van het hedge-instrument en de afgedekte positie.

VDL Groep B.V. past kostprijs hedge-accounting toe op valutatermijncontracten ter indekking van haar toekomstige transacties in vreemde valuta. Indien van toepassing, wordt het ineffectieve deel van de waardeverandering van de valutatermijncontracten verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de paragraaf bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Goodwill voortkomend uit acquisities en berekend in overeenstemming met de paragraaf acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen, wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur (5 - 10 jaar).

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd op historische kostprijs. Hierbij is gebruik gemaakt van de overgangsregeling zoals opgenomen in RJ 212.8 waardoor de actuele waarde per 1 januari 2016 als uitgangspunt is genomen voor de historische kostprijs. Afschrijvingen vinden lineair plaats, rekening houdend met de vermoedelijke gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen van de betreffende activa. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Bij de uit de overgangsregeling afkomstige herwaardering van gebouwen is rekening gehouden met een belastinglatentie van 15%. Voor de herwaardering op terreinen is geen rekening gehouden met een belastinglatentie.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de paragraaf bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die

rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen. Deze wordt opgebouwd gedurende de levensduur van het actief.

Uitgaven voor groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven over de verwachte levensduur. Kosten voor regulier onderhoud en herstel worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De verwachte gebruiksduur per categorie is:

Bedrijfsgebouwen	:	33 jaar
Verbouwingen en voorzieningen	:	5 - 20 jaar
Machines en installaties	:	5 - 10 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	:	5 - 7 jaar

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover VDL Groep B.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde, afwaardering vindt plaats ten laste van de winst- en verliesrekening.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst- en verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Bij een investering in eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardeverminderingverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijzen (bestaande uit de inkoopprijs vermeerderd met diverse opslagen) onder toepassing van de FIFO-methode of lagere opbrengstwaarde.

De voorraden onderhanden werk (inclusief halffabricaten) en gereed product worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De vervaardigingsprijs omvat alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging, alsmede gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. Onder de kosten van vervaardiging vallen directe loonkosten en toeslagen voor aan de productie gerelateerde indirecte vaste en variabele kosten.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten in opdracht van derden bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, en indien van toepassing, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. Onderhanden projecten worden afzonderlijk in de balans onder vlottende activa gepresenteerd. Indien het een creditstand vertoont worden deze gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen

De vorderingen, waaronder begrepen belastingen en overlopende activa, worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn nagenoeg gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Herwaarderingsreserve

De bestaande herwaarderingsreserve, onder aftrek van relevante (latente) belastingverplichtingen, is het gevolg van de herwaarderingsreserve op bedrijfsgebouwen en -terreinen in de periode voor 1 januari 2016. Als gevolg van de overgangsregeling zoals bepaald in RJ 212.8 valt deze herwaarderingsreserve vrij bij realisatie, dat wil zeggen, door afschrijving of vervreemding in toekomstige perioden. De gerealiseerde herwaarderingsreserves worden direct in het eigen vermogen verwerkt.

De corresponderende vrijval van de (latente) belastingverplichtingen wordt onder de post belastingen op resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening ten gunste van het resultaat gebracht.

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het netto-belang in de netto-activa van de desbetreffende groepsmaatschappijen. Voor zover de desbetreffende groepsmaatschappij een negatieve nettovermogenswaarde heeft, worden de negatieve waarde en de eventuele verdere verliezen niet toegewezen aan het aandeel derden, tenzij de derden-aandeelhouders een feitelijke verplichting hebben en in staat zijn om de verliezen voor hun rekening te nemen. Zodra de nettovermogenswaarde van de groepsmaatschappij weer positief is, worden resultaten toegekend aan het aandeel derden.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij het effect van de tijdswaarde van geld materieel is. In dat geval wordt de contante waarde van de verwachte uitgaven gehanteerd.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding in mindering gebracht op de voorzieningen.

Voorziening voor pensioenen

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de Groep. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Voor buitenlandse pensioenregelingen die vergelijkbaar zijn met de wijze waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, vindt verwerking en waardering van verplichtingen die voortvloeien uit buitenlandse pensioenregelingen plaats overeenkomstig de waardering van de Nederlandse pensioenregelingen.

Voor buitenlandse pensioenregelingen die niet vergelijkbaar zijn met de wijze waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, is een beste schatting gemaakt van de op balansdatum bestaande verplichting van de Groep. De voorziening is grotendeels als langlopend aan te merken.

Latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingen heeft betrekking op toekomstige belastingverplichtingen, voortvloeiend uit de verschillen tussen de waardering van de bedrijfsgebouwen volgens deze jaarrekening en de fiscale waardering van de betreffende posten. Latente belastingverplichtingen worden berekend naar de thans geldende tarieven van de winstbelasting en voor wat betreft de herwaardering van bedrijfsgebouwen tegen een tarief van 15%, zijnde de contante waarde van het thans geldende belastingtarief. De voorziening is grotendeels als langlopend aan te merken.

Garantievoorziening

Deze voorziening heeft betrekking op te vergoeden kosten voor producten die zijn verkocht of diensten die zijn verricht, indien voor de rechtspersoon een verplichting is ontstaan wegens het niet voldoen aan de overeengekomen kwaliteiten. De voorziening is grotendeels als langlopend aan te merken.

Reorganisatievoorziening

Deze voorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de groep een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan. Een voorziening wordt gevormd indien per balansdatum een plan is geformaliseerd en hetzij de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij de betrokkenen dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd, hetzij is gestart met de implementatie van het reorganisatieplan.

Voor reorganisaties waarvoor per balansdatum een plan is geformaliseerd, maar waarvoor pas na balansdatum hetzij de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij de betrokkenen dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd, hetzij is gestart met de implementatie van het reorganisatieplan, wordt eveneens een voorziening in de balans opgenomen. De voorziening is grotendeels als kortlopend aan te merken.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen, de blijfkans en middels een disconteringsvoet contant gemaakt. De voorziening is grotendeels als langlopend aan te merken.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben met name betrekking op voorzieningen uit hoofde van terugkoopgaranties, ontmanteling en bijdrage ziektekosten gepensioneerden. De voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde van de geraamde verplichtingen. De voorzieningen zijn grotendeels als langlopend aan te merken.

Overlopende passiva

Negatieve goodwill

De negatieve goodwill voortkomend uit acquisities en berekend in overeenstemming met de paragraaf acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen, wordt als overlopend passief verantwoord. Voor zover negatieve goodwill samenhangt met toekomstig te maken kosten wordt de negatieve goodwill gerealiseerd in de periode waarin deze uitgaven zijn verantwoord. Voor zover negatieve goodwill samenhangt met een hogere waardering van niet-monetaire activa vindt realisatie plaats naarmate de activa door afschrijving of verkoop ten laste van het resultaat komen. Hierbij wordt de gewogen gemiddelde afschrijvingstermijn van de afschrijfbaar activa gehanteerd.

Overige passiva

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn nagenoeg gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Opbrengstverantwoording

Netto-omzet

Netto-omzet (som van gefactureerde omzet en mutatie onderhanden projecten) omvat de opbrengsten uit levering van goederen en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen en na eliminatie van transacties binnen de Groep.

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Projectopbrengsten en projectkosten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en de projectkosten verwerkt als netto-omzet en kosten in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum (de 'Percentage of Completion'-methode, ofwel de PoC-methode).

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten als netto-omzet verwerkt in de winst- en verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte

projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald; de projectkosten worden dan verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt. Zodra het resultaat wel op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt opbrengstverantwoording plaats volgens de PoC-methode naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten. Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project, en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. Dit verlies wordt verwerkt in de kostprijs van de omzet. De voorziening voor het verlies maakt deel uit van de post onderhanden projecten.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder overige bedrijfsopbrengsten worden resultaten verantwoord die niet rechtstreeks samenhangen met de levering van goederen en diensten in het kader van de normale, niet-incidentele bedrijfsactiviteiten. Deze opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

VDL Groep B.V. heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Overige

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de overige bedrijfsopbrengsten.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies, die classificeren als exploitatiesubsidies, worden verantwoord op het moment dat sprake is van een redelijke mate van zekerheid van ontvangst van de subsidie en een redelijke mate van zekerheid dat wordt voldaan aan

alle aan de subsidie verbonden voorwaarden. De subsidie wordt onder de overige bedrijfsopbrengsten verantwoord in het boekjaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerde exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

De belasting van groepsmaatschappijen binnen de fiscale eenheid worden bij de groepsmaatschappijen afzonderlijk berekend en via de rekening courant verrekend met het hoofd van de fiscale eenheid.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN EN RISICOBEBEERSING

Marktrisico

VDL Groep B.V. is wereldwijd werkzaam, echter grotendeels zijn de posities en transacties in euro's waardoor de valutarisico's gering zijn. VDL Groep B.V. maakt incidenteel gebruik van valuta termijncontracten.

VDL Groep B.V. loopt geen noemenswaardige prijsrisico's.

VDL Groep B.V. loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder vlottende activa en liquide middelen) en rentedragende kortlopende schulden.

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt VDL Groep B.V. risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt VDL Groep B.V. risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

VDL Groep B.V. heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van VDL Groep B.V. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Liquiditeitsrisico

VDL Groep B.V. heeft geen liquiditeitsrisico aangezien de onderneming over voldoende liquiditeiten beschikt.

**VDL GROEP
WERKMAATSCHAPPIJEN**

BEHEERSMAATSCHAPPIJEN

VDL Groep B.V.

Hoofddirectie:

Willem van der Leegte (voorzitter)
Pieter van der Leegte
Jennifer van der Leegte
Jan Mooren
Paul van Vroonhoven
Guustaaf Savenije
Paul van Vuuren

Adjunct-directie:

Rémi Henkemans
Henri Koolen
Bas van der Leegte
Jos van Meijl
Edwin Willems
Henk Coppens
Marc van Doorn
Rolf-Jan Zweep
Geert Jakobs
John van Soerland

Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 00
info@vdlgroep.com
www.vdlgroep.com

VDL Nederland B.V.

Directeur: Paul van Vroonhoven
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 00
info@vdlgroep.com
Ondersteuning van alle bedrijven in de groep op het gebied van financiële zaken, ICT, P&O, sociale zaken, arbo & milieu, communicatie, inkoop, subsidies en juridische zaken.

VDL Holding Belgium N.V.

Directeur: Leen Van de Voorde
Antwerpsesteenweg 124
2630 Aartselaar, België
T: +32 (0)3 - 870 55 40
info@vdlholding.be
Ondersteuning van alle Belgische en Franse bedrijven in de groep op het gebied van administratie en personeelszaken.

VDL International B.V.

Directie: VDL Groep B.V.
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 35
Houdstermaatschappij buitenlandse werkmaatschappijen.

VDL Nederland Beheer B.V.

Directie: VDL Groep B.V.
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 35
Houdstermaatschappij Nederlandse werkmaatschappijen.

VDL Bus Beheer B.V.

Directie: VDL Groep B.V.
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 35
Houdstermaatschappij busbedrijven.

VDL Vastgoed B.V.

Directeur: Pieter van der Leegte
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 00
Onroerendgoedmaatschappij voor VDL-bedrijfsspanden.

VDL Participatie B.V.

Directeur: Bart Rooijmans
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 35
Participatiemaatschappij met minderheids-deelnemingen.

VDL Car Beheer B.V.

Directie: VDL Groep B.V.
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 35
Houdstermaatschappij autoassemblage.

TOELEVERINGEN

Metaalbewerking

1953

VD Leegte Metaal B.V.

Directeur: Toine van de Rijdt
Handelsweg 21
5527 AL Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 33 11 00
info@vdleegtemetaal.nl
www.vdleegtemetaal.nl
Specialiteit: zwaar constructiewerk en complexe lassamenstellingen (uitgebreide lasrobotafdeling). Geautomatiseerde metaalbewerkingen o.a. knippen, zetten, ponsen, dieptrekken en lasersnijden. Eigen gereedschapmakerij en montageafdeling.

1978

VDL Gereedschapmakerij B.V.

Directeur: Pieter Aarts
Industrieweg 29
5527 AJ Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 38 10 62
info@vdlgereedschapmakerij.nl
www.vdlgereedschapmakerij.nl
Zowel complexe, hoogwaardige gereedschappen als eenvoudige gereedschappen. Complexe volgsnij-buig gereedschappen en matrijzen. 5-assig CNC-frezen, -zagen, -slijpen, -draaien, -draadvonken en -coboren. Bewerkingen worden CAD/CAM uitgevoerd.

1979

VDL TIM Hapert B.V.

Directeur: Piet Spooren
Energieweg 2
5527 AH Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 38 38 05
info@vdl-tim.nl
www.vdltimhapert.nl
Gespecialiseerd in het mechanisch bewerken van giet- en smeedwerk en lassamenstellingen door middel van CNC-draaibanken en (gerobotiseerde) CNC-bewerkingsmachines.
Assemblagewerkzaamheden.

1981

VDL VDS Technische Industrie B.V.

Directeur: Pieter Aarts
Industrieweg 29
5527 AJ Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 38 38 44
info@vdlvds.nl
www.vdlvds.nl
Zowel mechanisch als hydraulisch stampen, buigen en trekken tot max. 800 ton met geïntegreerde bewerkingen. Middelgrote en grote series van eenvoudige tot complexe metaaldelen met minimale toleranties. Materiaaldikte 0,10-10 mm. (Robot-)lassen, (CNC-)puntlassen, klinken, 3D-lasersnijden en -lassen, (geautomatiseerde) montage en (sub) assemblage.

1986

VDL Belgium N.V.

Directeur: Stephan Peeters
Industrielaan 15
Industriezone III - Erembodegem
9320 Aalst, België
T: +32 (0)53 - 83 70 90
sales@vdlbelgium.com
www.vdlbelgium.com
Specialiteit: CNC-pijpenbuigen tot diameter 160 mm. Producteren van buis/koker gerelateerde (geïsoleerde) producten en samenstellingen. Gereedschapmakerij, ultrasone wasinstallatie, 3D-laser (5 assen) en 3D-buislaser. Metaalbewerkingen zoals knippen, stampen, zetten, (robot)lassen en puntlassen.

1989

VDL Technics B.V.

Directeur: Hans Sanders
Korenmolen 2
5281 PB Boxtel, Nederland
T: +31 (0)411 - 68 29 80
info@vdltechnics.nl
www.vdltechnics.nl
Lasersnijden, 4 en 6 KW lasers en een 8 KW fiberlaser. Deze zijn gekoppeld aan een volautomatisch Stopa-magazijn. CNC-kanten, knippen, profileren en ponsen. Specialist in plaat- en constructiewerk. Robotlassen met offline programmering. Mechanisch nabewerken van (complexe) lassamenstellingen tot 14 meter. Stampwerk tot 200 ton met hydraulische en volautomatische excenterpersen. Engineering, projectmanagement en montage.

1990

VDL HMI B.V.

Directeur: Hans van Raak
Kleibeemd 1
5705 DP Helmond, Nederland
T: +31 (0)492 - 54 08 00
info@vdlhmi.nl
www.vdlhmi.nl
Metaalbewerkingen zoals knippen, zagen, stampen, zetten, pijpenbuigen, zwenkbuigen, CNC-ponsen, CNC-plaatsnijden en 3D-buizen-lasersnijden, (robot)lassen en solderen. Plaatwerk, constructiewerk en assemblagewerkzaamheden.

1991

VDL NSA Metaal B.V.

Directeur: Bart Spackler
De Run 4234
5503 LL Veldhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 254 45 65
info@vdlnsametaal.nl
www.vdlnsametaal.nl
Specialist op het gebied van plaatbewerking. Ontwikkeling, gereedschapmakerij, 3D-vormen, assemblage en serieproducten van plaatwerkonderdelen.

1992

VDL MPC B.V.

Directeur: Thijs Garben
Terminalweg 40
3821 AJ Amersfoort, Nederland
T: +31 (0)33 - 454 29 00
info@vdlmpc.com
www.vdlmpc.com
Productie, ketenmanagement, montage en prototyping van complexe plaatwerkonderdelen, mechanische precisie componenten en samenstellingen. Gespecialiseerd in het snel volume waardig maken van uw proto's op aspecten logistiek, kwaliteit en integrale kosten. Alle gangbare plaatbewerkings- en verspanende technieken zoals laser-pons snijden, precisie buigen, lassen, draaien, frezen, draadvonken en cleanroom assemblage onder één dak.

1993

VDL Staalservice B.V.

Directeur: Paul Malcontent
Celsiusstraat 13
6003 DG Weert, Nederland
T: +31 (0)495 - 54 08 38
info@vdlstaalservice.nl
www.vdlstaalservice.nl
Het vervaardigen van klantspecifieke lassamenstellingen uit hoge sterkte staal. Gesneden, gekante en mechanisch bewerkte producten, lassen (MIG/MAG/TIG). Montage.

1994

VDL Lasindustrie B.V.

Directeur: Ted Havermans
Wekkerstraat 1
5652 AN Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 33 00
info@vdlasindustrie.nl
www.vdlasindustrie.nl
Van engineering en prototype tot productie van zowel kleine als grote series. Gespecialiseerd in plaat- en constructiewerk. Knippen, zagen, CNC-lasersnijden, CNC-zetten, boren, tappen en frezen. Tevens alle laswerkzaamheden zoals robotlassen, lassen (MIG/MAG/TIG), puntlassen en stiftlassen.

1995

VDL RPI Metaal B.V.

Directeur: Hans de Bresser
Nijverheidsweg 40
3341 LJ Hendrik-Ido-Ambacht, Nederland
T: +31 (0)78 - 683 18 00
info@vdlrpimetaal.nl
www.vdlrpimetaal.nl
Plaatbewerking: vanaf 0,5 mm in staal, rvs en aluminium met als specialisatie lessenaars en framebouw van complexe samenstellingen. Alle lasbewerkingen inclusief robotlassen, stiftlassen en puntlassen. Spaanloze plaatbewerking: ponsen, lasersnijden, kanten en knippen. Verspaning: draaien, frezen en boren. Montage en (mechanische) assemblage.

TOELEVERINGEN

1996

VDL Rotech S.R.L.

Directeur: Robbert Smolders
Zona industrială NV str. 1 nr. 5
310419 Arad, Roemenië
T: +40 (0)257 - 25 66 43
mail@vdlrotech.ro
www.vdlrotech.ro

Metaalbewerking, gespecialiseerd in CNC-werk als frezen en draaien. Productie van las- en assemblagewerk (PE&I). Dunplaatwerk zoals knippen, stampen en puntlassen. Deze competenties gecombineerd leidt tot turn-key projecten.

1998

VDL Systems B.V.

Directeur: Willem Maathuis
Erfstraat 3
5405 BE Uden, Nederland
T: +31 (0)413 - 25 05 05
info@vdlsystems.nl
www.vdlsystems.nl

Ontwikkeling, productie en installatie van machines en interne transportsystemen voor OEM'ers van food processing equipment. Gespecialiseerd in het bewerken van rvs en aluminium.

1998

VDL Postma B.V.

Directeur: Johan Zwarts
Leeuwarderstraatweg 121d
8441 PK Heerenveen, Nederland
T: +31 (0)513 - 62 25 36
info@vdlpostma.nl
www.vdlpostma.nl

Plaatbewerking: lasersnijden, CNC-ponsnibbelen, knippen, kanten. Buisbewerking: CNC-buigen, walsen, (robot)lassen, verspanen en 3D-buislaser. Poedercoating inclusief chemische voorbehandeling door middel van gescheiden dompelbadenreeks voor staal en aluminium.

2005

VDL Konings B.V.

Directeur: Jeroen Boekema
Bosstraat 93
6071 XT Swalmen, Nederland
T: +31 (0)475 - 50 01 00
info@vdlkonings.com
www.vdlkonings.com

Ontwerp, engineering, prototyping, productie, assemblage en installatie van klantspecifieke mechanisaties, machines en installaties voor o.a. de film-, folie-, foam- en papierindustrie. Ontwikkeling, productie en supply chain management van modules en systemen voor OEM's in onder andere de medische, defensie en semicon sector. Gecertificeerd

lassen en grootformaat mechanische bewerkingen zoals draaien, frezen, kotten en boren.

2006

VDL Services B.V.

Directeur: Rob Diepstraten
Handelsweg 21
5527 AL Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 38 01 00
info@vdl-services.nl
www.vdl-services.nl

Reparatie, onderhoud en installatie van diverse (VDL-)producten met behulp van een 24/7 service organisatie met een netwerk van monteurs door heel Nederland. Tevens projectbegeleiding en realisatie wereldwijd.

2017

VDL Castings Heerlen B.V.

Directeur: Eddy Kremers
Adjunct-directeur: Ruud Pisters
De Koumen 2
6433 KD Hoensbroek, Nederland
T: +31 (0)45 - 528 35 00
info@vdlcastingsheerlen.nl
www.vdlcastingsheerlen.nl

IJzergieterij die gespecialiseerd is in de productie van complexe gietstukken voor onder andere vrachtwagens, grondverzet- en wegenbouwmachines.

2017

VDL Castings Weert B.V.

Directeur: Eddy Kremers
Lozerweg 90
6006 SR Weert, Nederland
T: +31 (0)495 - 51 38 00
info@vdlcastingsweert.nl
www.vdlcastingsweert.nl
Ijzergieterij die gespecialiseerd is in de productie van complexe gietstukken voor onder andere vrachtwagens, grondverzet- en wegenbouwsmachines.

2017

VDL Mast Solutions B.V.

Directeur: Eric Janssen
Gasstraat Oost 7
5349 AH Oss, Nederland
T: +31 (0)412 - 67 47 47
info@vdlmastsolutions.nl
www.vdlmastsolutions.nl
Ontwerpt, produceert en plaatst kwalitatief hoogwaardige masten, zoals verlichtingsmasten, afspanmasten voor bovenleidingen, zendmasten, cameramasten en reclamemasten. Van ontwerp, productie, DCC- en HMR-coating tot en met het transport, plaatsing en inspectie van masten.

2018

VDL Industries Gainesville LCC

Directeur: Rick van Haren
Flowery Branch, GA 30542
Georgia, Verenigde Staten
T: +1 470 778 51 51
info@vdlindustriesga.com
www.vdlindustriesga.com
Specialist in plaatbewerking, robotlassen, MIG en TIG lassen, CNC-draaien, 5-assig frezen en assemblage van systemen voor de Amerikaanse markt.

Oppervlaktebehandeling

1983

VDL Laktechniek B.V.

Directeur: Ad Pasmans
Meerenakkerweg 20
5652 AV Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 250 19 00
info@vdlaktechniek.nl
www.vdlaktechniek.nl
Staalstralen, zinkfosfateren, kataforeselakken, poedercoaten, natlakken, montage en warehousing. Volledig automatische kataforesen- en poedercoatlakstraat inclusief voorbehandeling zinkfosfateren.

Kunststofverwerking

1989

VDL Kunststoffen B.V.

Directeur: Ger Stappers
Magnesiumstraat 55
6031 RV Nederweert, Nederland
T: +31 (0)495 - 65 36 53
info@vdlkunststoffen.com
www.vdlkunststoffen.com
Hoogwaardige technische kunststof spuitgietcomponenten, 2K-spuitgiettechniek, insert en outsert moulding. Engineering, productontwikkeling en projectmatige ondersteuning van klanten in ontwikkelingstrajecten. Assemblage en finishing van componenten en eindproducten. Eigen gereedschapmakerij.

1993

VDL Parree B.V.

Directeur: Pieter Melisse
Sporstraat 8
5975 RK Sevenum, Nederland
T: +31 (0)77 - 467 70 88
info@vdlparree.nl
www.vdlparree.com
Specialist op het gebied van hoogwaardige technische kunststof spuitgieteronderdelen, samenstellingen en metaal- en kunststofcombinaties. 2K-technieken, gasinjectie, in mould labeling, insert en outsert moulding, prägen en MuCell. Co-designfunctie, productinnovaties, productoptimalisatie en engineering. Gespecialiseerd in automotive. Eigen gereedschapmakerij en assemblageafdeling.

2005

VDL Wientjes Roden B.V.

Directeur: Chris Mulder
Ceintuurbaan Noord 130
9301 NZ Roden, Nederland
T: +31 (0)50 - 502 48 11
info@vdlwientjesroden.nl
www.vdlwientjesroden.nl
Ontwikkeling, engineering, projectmanagement en productie van hoogwaardige kunststofproducten. Voor onder andere de medische apparatenbouw, machinebouw en transportmiddelen. Diverse bewerkingstechnieken zoals thermovormen, vacuümvormen, CNC-bewerkingen, laseren, lassen, lijmen (glashelder) en assemblage.

2005

VDL Wientjes Emmen B.V.

Directeur: Hans Meuleman
Phileas Foggstraat 30
7825 AK Emmen, Nederland
T: +31 (0)591 - 66 96 66
info@vdlwientjes Emmen.nl
www.vdlwientjes Emmen.nl
Ontwikkeling, engineering en productie van hoogwaardige kunststof producten. Productietechnieken: spuitgieten van (vezelversterkte) thermoplasten, gasinjectie, 2-componenten en

in mould labeling. Warmpersen van thermoharders (polyester) en assemblage. Producent van sheet moulding compound (smc), een met glasvezel versterkt kunststof halffabricaat.

2011

VDL Fibertech Industries B.V.

Directeur: Michiel Wassink
Diamantweg 54
5527 LC Hapert, Nederland
T: +31 (0)497 - 33 84 00
info@vdlfibertechindustries.com
www.vdlfibertechindustries.com
Ontwikkelt en produceert polyurethaan en lichtgewicht hoge stijfheid vezelversterkte kunststof composieten onderdelen. Marktsegmenten: high performance parts (zoals semicon en defensie), health tech en transport. Gebruikmakend van (VA-) RTM, Hot Pressing en (S) RIM technologieën.

Mechatronische systemen en modulebouw

1991

VDL Apparatenbouw B.V.

Directeur: Mark Verdonschot
Sigarenmaker 8
5521 DJ Eersel, Nederland
T: +31 (0)497 - 51 51 50
info@vdlapparatenbouw.com
www.vdlapparatenbouw.com
Systeemleverancier op het gebied van (complexe) medische, optische en mechatronische modules en apparaten voor OEM- en de consumentenmarkt. Verzorgt naast ontwikkeling, productie, testen en service ook complete logistiek en projectmanagement. Ontwerpt en produceert filter- en tankinstallaties voor de agrarische en chemische industrie.

2004

VDL Industrial Modules B.V.

Directeur: Peter van der Horst
Brandevoortse Dreef 4
5707 DG Helmond, Nederland
T: +31 (0)492 - 50 58 00
info@vdlindustrialmodules.nl
www.vdlindustrialmodules.nl
Contractontwikkelaar en producent voor machine- en apparatenbouw voor OEM's. In-house productie-engineering, prototyping, precisieplaatwerk, verspaning, (cleanroom)assemblage en testen van hoogwaardige modules en systemen. Sterke focus op flexibiliteit, efficiëntie en expertise van fabrieken en externe supply chain. Markten zijn o.a. semiconductor, medisch, verpakking, energie, defensie en bouw & infra.

TOELEVERINGEN

2006

VDL Enabling Technologies Group B.V.

Directeur: Geert Jakobs
De Schakel 22
5651 GH Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 263 86 66
info@vdletg.com
www.vdletg.com

VDL Enabling Technologies Group richt zich op systeemintegratie en logistiek / supply chain management van mechatronische (sub)systemen voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. De supervisie over de VDL ETG-vestigingen in Eindhoven, Almelo, Zwitserland, Singapore, Suzhou (China) en USA vindt plaats vanuit Eindhoven. Naast de fabrieken is er een ontwikkelorganisatie met de hoofdvesting in Eindhoven en nevenvestigingen bij de fabrieken of in de directe omgeving van klanten.

2006

VDL ETG Eindhoven B.V.

Directeur: Wil-jan Schutte
Achtseweg Noord 5
5651 GG Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 263 88 88
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Realiseert systeemintegraties van mechatronische (sub)systemen en modules voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. Systeemleverancier van (co-) ontwerp tot onderdelenproductie, montage en kwaliteitscontrole.

2006

VDL ETG Projects B.V.

Directeur: Harrie Schonewille
Wekkerstraat 1
5652 AN Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 33 77
infoprojects@vdletg.com
www.vdletgprojects.com

Turn-key machinefabrikant die ondersteunt vanaf ontwikkeling tot en met wereldwijde installatie en service van mechatronische systemen, apparaten of complexe machines. Dit zowel voor prototypes, one-offs, roll-outs of kleine aantallen.

2006

VDL ETG Precision B.V.

Directeur: Arie van Kraaij
Hurksestraat 13
5652 AH Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 263 82 18
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Productie en montage van fijnmechanische, ultraprecisie onderdelen, prototypes en modules voor onder andere de semiconductorindustrie, analytische industrie, lucht- en ruimtevaart en wetenschap.

2006

VDL ETG Almelo B.V.

Directeur: Sander Verschoor
Bornsestraat 345
7601 PB Almelo, Nederland
T: +31 (0)546 - 54 00 00
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Realiseert systeemintegraties van mechatronische (sub)systemen en modules voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. Systeemleverancier van (co-) ontwerp tot onderdelenproductie, montage en kwaliteitscontrole.

2006

VDL Enabling Technologies Group of Suzhou Ltd.

Directeur: Dennis van Opzeeland
288 Su Hong Xi Road
Suzhou Industrial Park,
Jiangsu P.R.C. 215021, China
T: +86 512 - 85 18 89 98
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Realiseert systeemintegraties van mechatronische (sub)systemen en modules voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. Systeemleverancier van (co-) ontwerp tot onderdelenproductie, montage en kwaliteitscontrole.

2006

VDL Enabling Technologies Group (Singapore) Pte Ltd.

Directeur: Jadranko Dovic
259 Jalan Ahmad Ibrahim
Singapore 629148, Singapore
T: +65 650 803 20
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Realiseert systeemintegraties van mechatronische (sub)systemen en modules voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. Systeemleverancier van (co-) ontwerp tot onderdelenproductie, montage en kwaliteitscontrole.

2013

VDL ETG Technology & Development B.V.

Directeur: Hans Evers
De Schakel 22
5651 GH Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 263 86 66
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Ontwikkelorganisatie die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van hightech mechatronische (sub)systemen en het verder optimaliseren van de productieprocessen binnen VDL ETG zodat de klant een optimale oplossing krijgt aangeboden.

2015

VDL GL Precision B.V.

Directeur: Herman Rusch
Hurksestraat 23
5652 AH Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 20 55
info@vdlglprecision.nl
www.vdlglprecision.nl

Produceert zeer nauwkeurige fijnmechanische componenten en modules voor de semiconductor-industrie, optische industrie, apparatenbouw en de lucht- en ruimtevaartindustrie. Het bedrijf heeft hiervoor alle bewerkingstechnieken in eigen huis, zoals verspanende bewerkingen, micro-laser bewerkingen en cleanroomactiviteiten.

2015

VDL ETG Switzerland AG

Directeur: John Pigger
Hauptstrasse 1a
9477 Trübbach, Zwitserland
T: +41 (0)81 784 64 00
info.switzerland@vdletg.com
www.vdletg.com

Realiseert systeemintegraties van mechatronische compleet geteste (sub)systemen en modules voor OEM's van hightech kapitaalgoederen. Systeemleverancier van (co-) ontwerp tot productie van hoogwaardige onderdelen, reiniging en kwalificatie, montage en (module) testen.

2018

VDL ETG USA LLC

Directeur: Geert Jakobs
1880 Millmont Drive
Milpitas, CA 95035, Verenigde Staten
T: +1 408 582 30 89
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Biedt lokale ondersteuning op het gebied van verkoop en technische kennis aan klanten van diverse VDL ETG-vestigingen wereldwijd.

2018

VDL ETG Technology & Development Hengelo B.V.

Directeur: Hans Evers
Industrieplein 1
7553 LL Hengelo, Nederland
T: +31 (0)40 - 263 86 66
info@vdletg.com
www.vdletg.com

Ontwikkelorganisatie die verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van hightech mechatronische (sub)systemen en het verder optimaliseren van de productieprocessen binnen VDL ETG zodat de klant een optimale oplossing krijgt aangeboden.

AUTOASSEMBLAGE

2020

VDL TBP Electronics B.V.

Directeur: Joost van Haperen
Vlakbodem 10
3247 CP Dirksland, Nederland
T: +31 (0)187 - 60 27 44
info@vdltbpelectronics.com
www.vdltbpelectronics.com

Een Electronics Manufacturing Services (EMS) bedrijf, ofwel biedt diensten aan op het gebied van printed circuit board assemblies (pcba's). De kracht zit in de betrokkenheid bij het vroegste ontwerpstadium (early supplier involvement). Ook is het bedrijf in staat om snel prototypes te bouwen en is specialist in supply chain management, smart industry, test engineering en cabinettenbouw voor opdrachtgevers in uiteenlopende sectoren: defensie, lucht- en ruimtevaart, medisch, semiconductor, offshore, industrieel, olie & gas, bouw, telecom en ict, media en entertainment, smart farming en scheepvaart.

2012

VDL Nedcar B.V.

Directeur: John van Soerland
Dr. Hub van Doorneweg 1
6121 RD Born, Nederland
T: +31 (0)46 - 489 44 44
info@vdlnedcar.nl
www.vdlnedcar.nl

Onafhankelijke contract producent van voertuigen met als hoofdactiviteit de serieproductie van personenauto's. Daarnaast ook productie van persdelen voor diverse klanten. VDL Nedcar is de enige grote autofabriek van Nederland met een productiecapaciteit voor circa 240.000 auto's per jaar, op basis van twee- en drieploegendiensten.

BUSSEN

Productie

1993

VDL Bus Chassis B.V.

Directeur: Patrick Smit
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 250 05 00
info@vdlbuscoach.com
www.vdlbuscoach.com

Ontwikkeling en assemblage van complete chassis, chassismodules en CKD-pakketten voor openbaar- en touringcars. Het ontwikkelen, assembleren en modificeren van industriële voertuigen op klantspecificatie.

1998

VDL Bus Heerenveen B.V.

Directeur: Ietje van der Meer
Wetterwille 12
8447 GC Heerenveen, Nederland
T: +31 (0)513 - 61 85 00
info@vdlbusheerenveen.nl
www.vdlbuscoach.com

Ontwikkeling en productie van bussen voor het openbaar vervoer zoals stads- en streekbussen met zowel diesel als elektrische aandrijvingen.

1998

VDL Bus Modules B.V.

Directeur: Ton de Haan
De Vest 55
5555 XP Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 24 24
info@vdlbusmodules.nl
www.vdlbuscoach.com

Ontwikkeling en productie van modules voor luxe touringcars, dubbeldekkers, VIP-bussen en uitvoering van speciale projecten.

1998

VDL Bus Venlo B.V.

Directeur: Mark Francot
Huiskenstraat 49
5916 PN Venlo, Nederland
T: +31 (0)77 - 320 00 80
info@vdlbusvenlo.nl
www.vdlbuscoach.com

Productie van mini- & midibussen voor tour- en openbaar vervoer, politievoertuigen, taxibussen, luchthavenvervoer en speciaal vervoer (o.a. gehandicapten en VIP) in alle mogelijke uitvoeringen.

1998

VDL Bus Roeselare N.V.

Directeur: Peter Wouters
Schoolstraat 50
8800 Roeselare, België
T: +32 (0)51 - 23 26 11
info@vdlbusroeselare.be
www.vdlbuscoach.com

Ontwikkeling en productie van bussen voor openbaar vervoer met zowel hybride als elektrische aandrijvingen en uitvoering van speciale projecten.

2003

VDL Bus Valkenswaard B.V.

Directeur: Ton de Haan
De Vest 9
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 46 11
info@vdlbusvalkenswaard.nl
www.vdlbuscoach.com

Ontwikkeling en assemblage van luxe touringcars, VIP-bussen en uitvoering van speciale projecten.

Verkoopvestigingen

2003

VDL Bus & Coach France sarl

Directeur: Pascal Pecuchet
5, rue du Pont de la Brèche
Z.A.E. 'Les Grandes Vignes'
95192 Goussainville Cedex, Frankrijk
T: +33 (0)1 - 343 88 940
info@vdlbuscoach.fr
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Frankrijk.

2003

VDL Bus & Coach Italia s.r.l. a socio unico

Directeur: Massimiliano Costantini
Piazza dei Beccadori, 12
41057 Spilamberto (MO), Italië
T: +39 059 - 78 29 31
info@vdlbuscoach.it
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Italië.

2003

VDL Bus & Coach Belgium N.V.

Directeur: Filip Malefason
Vloedstraat 4
8800 Roeselare, België
T: +32 (0)51 - 23 26 06
info@vdlbuscoach.be
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in België en Luxemburg.

2003

VDL Bus & Coach Polska Sp. z o.o.

Directeur: Bolesław Piekorz
Straszków 121
62-604 Kościelec, Polen
T: +48 63 - 261 60 91
info@vdlbuscoach.pl
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Polen.

2003

VDL Bus & Coach Deutschland GmbH

Directeur: Boris Höltermann
Oberer Westring 1
Industriegebiet West
33142 Büren, Duitsland
T: +49 (0)2951 - 60 80
info@vdlbuscoach.de
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Duitsland en Oostenrijk.

2007

VDL Bus & Coach B.V.

Algemeen directeur: Henk Coppens
Commercieel directeur: Marcel Jacobs
De Vest 7
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 00
info@vdlbuscoach.com
www.vdlbuscoach.com

VDL Bus & Coach biedt een uitgebreid product-programma: chassis & chassismodules, touringcars, openbaarvervoerbussen, mini- & midibussen, speciale voertuigen en gebruikte bussen. Het product-gamma bestaat daarnaast uit diverse e-mobility oplossingen voor openbaar vervoer. VDL Bus & Coach heeft een uitgebreid, internationaal netwerk van vestigingen, agenten en importeurs voor ondersteuning op het gebied van sales & after sales.

2007

VDL Bus & Coach Nederland B.V.

Directeur: Ard Romers
De Vest 3
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 90
info@vdlbuscoach.com
www.vdlbuscoach.com

Verkoop en after sales van alle VDL Bus & Coach producten in Nederland.

2010

VDL Bus & Coach Serbia d.o.o. Beograd

Directeur: Branislav Radovanović
Gandijeva 99d
11070 Belgrado, Servië
T: +381 (0)11 2166 525
info@vdlbuscoach.rs
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Servië.

2012

VDL Bus & Coach Danmark A/S

Directeur: Anita Palm Laursen
Naverland 21
2600 Glostrup, Denemarken
T: +45 70 23 83 23
info@vdlbuscoach.dk
www.vdlbuscoach.com

Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Denemarken.

BUSSEN

2017

VDL Bus & Coach España S.L.

Directeur: Hector Rodriguez
Carretera Nacional II, Dir. Madrid
Via de Servicio KM 33,600
28805 Alcalá de Henares
Madrid, Spanje
T: +34 910 07 59 37
info@vdlbuscoach.com
www.vdlbuscoach.com
Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Spanje.

2018

VDL Bus & Coach Sweden AB

Directeur: Fredrik Dahlborg
Okvistavägen 18
186 21 Vallentuna, Zweden
T: +46 (0)8 40 80 77 50
info@vdlbuscoach.se
www.vdlbuscoach.com
Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Zweden.

2018

VDL Bus & Coach Norway AS

Directeur: Frank Reichel
Håndverksveien 12
1405 Langhus, Noorwegen
T: +47 41 77 96 00
info@vdlbuscoach.no
www.vdlbuscoach.com
Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Noorwegen.

2018

VDL Bus & Coach Finland Oy

Directeur: Sami Ojamo
Koivukummuntie 9
FI-01510 Vantaa, Finland
T: +35 82 07 34 45 55
info@vdlbuscoach.fi
www.vdlbuscoach.com
Verkoop, after sales en parts voor alle VDL Bus & Coach producten in Finland.

Gebruikte bussen

2003

VDL Bus Center GmbH

Directeur: Ferdinand Brouwers / Burkhard Gieffers
Oberer Westring 2
Industriegebiet West
33142 Büren, Duitsland
T: +49 (0)2951 - 98 920
info@vdlbuscenter.de
www.vdlbuscenter.com
In- en verkoop van gebruikte bussen van alle merken en typen.

Parts & services

2003

VDL Busland B.V.

Directeur: Ton Behr
De Vest 3
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 60
info@vdlbusland.nl
www.vdlbuscoach.com
Gespecialiseerde werkplaats voor onderhoud, reparatie en schadeherstel van alle merken touringcars en bussen.

2006

VDL Parts B.V.

Directeur: Peter Schellens
De Run 5410
5504 DE Veldhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 41 00
info@vdlparts.nl
www.vdlparts.com
Verantwoordelijk voor alle after sales activiteiten voor de VDL Bus & Coach productrange en de distributie van zowel originele VDL-onderdelen alsook universele delen voor de bus & coach markt.

2012

VDL Bus & Coach Service FRY-ZHN B.V.

Directeur: Ton Behr
De Vest 3
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 60
info@vdlbusland.nl
www.vdlbuscoach.com
Gespecialiseerde werkplaats voor onderhoud, reparatie en schadeherstel van touringcars, bussen en overige vervoersmiddelen met vestigingen in Leiden, Krimpen aan den IJssel, Leeuwarden en Sneek.

2014

VDL Bus & Coach Service Brabant B.V.

Directeur: Ton Behr
De Vest 3
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 60
info@vdlbusland.nl
www.vdlbuscoach.com
Gespecialiseerde werkplaats voor onderhoud, reparatie en schadeherstel van touringcars, bussen en overige vervoersmiddelen met vestigingen in Den Bosch en Tilburg.

2016

VDL Bus & Coach Service Limburg B.V.

Directeur: Ton Behr
De Vest 3
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 60
info@vdlbusland.nl
www.vdlbuscoach.com
Gespecialiseerde werkplaats voor onderhoud, reparatie en schadeherstel van touringcars, bussen en overige vervoersmiddelen met vestigingen in Maastricht, Venlo en Heerlen.

Slimme mobiliteit

2015

VDL Enabling Transport Solutions B.V.

Directeur: Chiel ter Laak
De Vest 11
5555 XL Valkenswaard, Nederland
T: +31 (0)40 - 208 44 88
info@vdllets.nl
www.vdllets.nl
Richt zich op het onderzoeken, ontwikkelen en testen van nieuwe mogelijkheden voor met name transport gerelateerde activiteiten van de VDL-bedrijven. Het doel is om milieuvriendelijke, innovatieve hard- en software oplossingen te ontwikkelen onder andere op het gebied van elektrisch vervoer (e-mobility), batterijtechnologie, laadinfra, energieopslag, automatisch geleide voertuigen (AGV's), geleidings- en navigatie-technologie.

EINDPRODUCTEN

Agrarische systemen

1989

VDL Agrotech B.V.

Directeur: Brian van Hooff
 Adjunct-directeur: Kevin Michellys
 Hoevenweg 1
 5652 AW Eindhoven, Nederland
 T: +31 (0)40 - 292 55 00
 info@vdlagrotech.nl
 www.vdlagrotech.com

Levert wereldwijd complete oplossingen voor de moderne, professionele pluimvee- en varkenshouderij. Van gedetailleerde engineering tot volledige montage van turnkey-projecten en droogtechniek voor mest en industriële toepassingen.

2020

Jansen Poultry Equipment B.V.

Directeur: Brian van Hooff
 Harselaarseweg 32
 3771 MB Barneveld, Nederland
 T: +31 (0)342 - 427 000
 info@jpe.org
 www.jpe.org

Jansen Poultry Equipment is een internationaal toonaangevend bedrijf dat gespecialiseerd is in het ontwikkelen en produceren van hoogwaardige en innovatieve huisvestingsystemen voor de pluimveesector.

Productieautomatiseringssystemen

1995

VDL Steelweld B.V.

Directeur: Peter de Vos
 Terheijdensweg 169
 4825 BJ Breda, Nederland
 T: +31 (0)76 - 579 27 00
 info@vdlsteelweld.com
 www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

1995

VDL Steelweld UK

Directeur: Darren Dowsett / Peter de Vos
 Unit 8a-8b Tournament Court, Edgehill Drive
 Tournament Fields, Warwick
 CV34 6LG, Groot-Brittannië
 T: +44 (0)1926 - 62 47 10
 info@vdlsteelweld.com
 www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

1997

VDL Steelweld GmbH

Directeur: Peter de Vos
 Max Planck Straße 38
 50858 Keulen, Duitsland
 T: +49 (0)2234 - 988 23 110
 info@vdlsteelweld.com
 www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

EINDPRODUCTEN

2014

VDL Steelweld AB

Directeur: Peter de Vos
Flygfältsgatan 16A
423 37 Torslanda, Göteborg, Zweden
T: +46 (0)733 90 90 83
info@vdlsteelweld.com
www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

2015

VDL Steelweld (Suzhou) Automotive Automation Production Line Co., Ltd.

Directeur: Peter de Vos
288 Su Hong Xi Road
Suzhou Industrial Park
215021, Suzhou, Jiangsu, China
T: +86 (0)512 8817 4337
info@vdlsteelweld.com
www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

2016

VDL Steelweld California LLC

Directeur: Peter de Vos
1880 Milmont Drive
Milpitas CA 95035, Verenigde Staten
T: +1 510 996 46 60
info@vdlsteelweld.com
www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

2016

VDL Steelweld USA LLC

Directeur: Peter de Vos
1095 Crooks Road - Suite 300
Troy MI 48084, Verenigde Staten
T: +1 248 781 81 40
info@vdlsteelweld.com
www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

2016

VDL Steelweld South Carolina LLC

Directeur: Peter de Vos
105 Corporate Drive Suite B
Spartanburg, SC 29303, Verenigde Staten
T: +1 864 308 78 06
info@vdlsteelweld.com
www.vdlsteelweld.com

Ontwerp, productie, installatie en service van gerobotiseerde productieautomatiseringssystemen met een breed scala aan handling-, assemblage- en verbindingstechnieken voor industriële toepassingen o.a. voor de automotive industrie. Tevens actief in de productontwikkeling, prototypebouw en productie van speciale machines en serieproductie van mechatronische modules en systemen, o.a. voor toepassingen in industriële voertuigtechniek zoals automatisch geleide voertuigen (AGV's) en landbouwvoertuigen.

2016

VDL Pinnacle Engineering India Pvt Ltd.

Directeur: Jayant Phatak
302, Sector 7 Road, MIDC Sector 2 Industrial Area,
MIDC Bhosari, Pimpri Chinchwad
Pune 411026, India
T: +91 20 6741 4040
info@vdlpinnacle.com
www.vdlpinnacle.com

Deze joint venture van VDL Groep en Pinnacle Industries richt zich op engineeringprojecten voor productieautomatisering en productontwikkeling voor de automotive industrie.

Zonnebanken en dakkoffers

1996

VDL Hapro B.V.

Directeur: Dick van de Linde
Fleerbosseweg 33
4421 RR Kapelle, Nederland
T: +31 (0)113 - 36 23 62
info@vdlhapro.com
www.vdlhapro.com

Ontwikkeling, productie, assemblage en verkoop van zonnebanken, huidverbeteringsapparatuur, autodakkoffers, dak-/fietsendragers alsmede bijbehorende accessoires en waterzuiverings-systemen voor zwembaden en vijvers.

Warmtewisselaars

1998

VDL Klima B.V.

Directeur: Wim Jenniskens
Meerenakkerweg 30
5652 AV Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 298 18 18
info@vdlklima.com
www.vdlklima.com

Ontwikkeling en productie van warmtewisselaars (o.a. lucht/lucht en lucht/water koelers, boxcoolers en buizenwarmtewisselaars) en ventilatiesystemen voor diverse applicaties, zoals (elektrische) voortstuwingssystemen, energiegeneratoren en transformatoren.

1998

VDL Klima Belgium N.V.

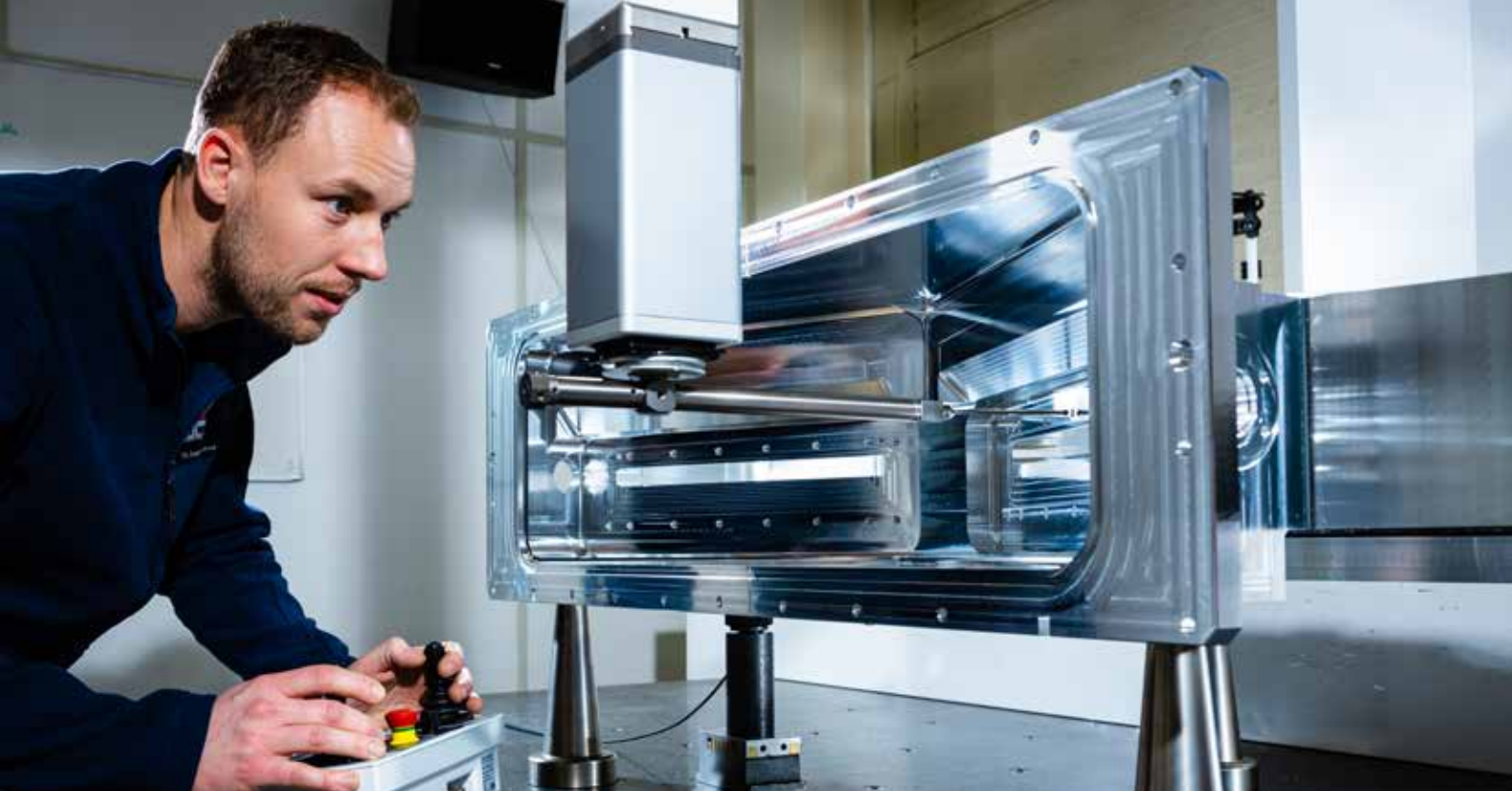
Directeur: Wim Jenniskens
Industriestraat 13
3930 Hamont-Achel, België
T: +32 (0)11 - 80 47 00
belgium@vdlklima.com
www.vdlklima.com
Productiebedrijf van de producten van VDL Klima.

1998

VDL Klima France sarl

Directeur: Stéphane Lelou
Le Wedge 101, rue Louis Constant
59650 Villeneuve d'Ascq, Frankrijk
T: +33 (0)320 - 65 91 65
info@vdlklimafrance.com
www.vdlklimafrance.com
Ontwikkeling en verkoop van warmtewisselaars, koelinstallaties voor de elektromechanische industrie en voor algemene industriële processen.

2000

VDL KTI N.V.

Directeur: Dorus van Leeuwen
 Nijverheidsstraat 10, Industrial Area II
 2400 Mol, België
 T: +32 (0)14 - 34 62 62
 info@vdlkti.be
 www.vdlkti.be

Ontwikkeling en productie van onderdelen voor industriële fornuizen (convectie/straling) alsmede complete fornuizenmodulen, drukvaten, warmtewisselaars, skids en scheidingsmodulen voor de chemische, petrochemische, olie- en gasindustrie. Productie van hoogspanningsmasten.

2003

VDL Delmas GmbH

Directeur: Jörg Nelius
 Kienhorststraße 59
 13403 Berlijn, Duitsland
 T: +49 (0)30 - 438 09 20
 info@vdlldelmas.de
 www.vdlldelmas.de

Ontwikkeling, productie en verkoop van warmtewisselaars, koelinstallaties en gerelateerde aggregaten voor industriële toepassingen.

2008

VDL Network Supplies B.V.

Directeur: Henri Koolen
 Handelsweg 21
 5527 AL Hapert, Nederland
 T: +31 (0)497 - 33 11 00
 info@vdlnetworksupplies.nl
 www.vdlnetworksupplies.nl

Gespecialiseerd in productie van halffabricaten, eindproducten en aanverwante diensten voor aanleg, ombouw en uitbreiding van grootschalige en landelijke netwerken zoals mobiele telefonie, vaste telecom-, energie- en spoornetwerken.

2019

NPS Netzwerk Projekt Service GmbH

Directeur: Rolf-Jan Zweep
 Zissenstrasse 12
 47495 Rheinberg, Germany
 www.nps.gmbh

Project- en ingenieursbureau gespecialiseerd in nieuwe mastbouw, mastaanpassing, interne levering, tunnelvoorziening en digitale radio, infrastructuur en antennebouw. Speciale bouw- en planningsdiensten voor het opzetten, ombouwen en uitbreiden van grote en landelijke netwerken zoals mobiele telefonie, vaste telecommunicatienetwerken, energie- en spoornetwerken.

Containerhandlingsystemen

1999

VDL Containersystemen B.V.

Directeur: Frans van Dommelen
 Industrieweg 21
 5527 AJ Hapert, Nederland
 T: +31 (0)497 - 38 70 50
 sales@vdlcontainersyst.nl
 www.vdlcontainersystemen.com

Ontwikkeling, productie, verkoop, reparatie en opbouw van hydraulische containerhandlingsystemen (haakarm-, portaalarm-, kabel- en kettinginstallaties), containeraanhangers en containers. Ontwikkeling, productie, verkoop en reparatie van spreaders voor de handling van 20-45 voets ISO-containers. Toeleverancier van zware lasconstructies.

2001

VDL Containersysteme GmbH

Directeur: Frans van Dommelen
 Oberer Westring 2
 33142 Büren, Duitsland
 T: +31 (0)497 - 38 70 50
 sales@vdlcontainersyst.nl
 www.vdlcontainersystemen.com
 Verkoop en after sales van containerhandlingsystemen in Duitsland.

2014

VDL Translift B.V.

Directeur: Mathijs van der Mast
 Staalwijk 7
 8251 JP Dronten, Nederland
 T: +31 (0)321 - 38 67 00
 info@vdltranslift.nl
 www.vdltranslift.nl

Ontwikkeling, productie, assemblage, verkoop en service van afvalinzamelingsystemen. Het bedrijf heeft een eigen lijn van innovatieve zijladersystemen voor het optimaliseren van de inzameling van bovengrondse en ondergrondse afvalcontainers.

Veersystemen

2001

VDL Weweler B.V.

Directeur: Dick Aalderink
 Ecofactorij 10
 7325 WC Apeldoorn, Nederland
 T: +31 (0)55 - 538 51 00
 info@vdlweweler.nl
 www.vdlweweler.nl

Ontwikkeling, productie en verkoop van luchtveer- en asliftsystemen voor producenten van assen, trailers, trucks en bussen.

EINDPRODUCTEN

2001

VDL Weweler Parts B.V.

Directeur: Danny Orgers
De Run 5410
5504 DE Veldhoven, Nederland
T: +31 (0)499 - 32 00 00
info@vdlwewelerparts.nl
www.vdlwewelerparts.nl
Distributie van technisch hoogwaardige onderdelen voor vrachtwagens, aanhangwagens en bussen vanuit verschillende verkoopvestigingen in Nederland.

2001

VDL Weweler-Colaert N.V.

Directeur: Jacques Colaert
Beneluxlaan 1-3
8970 Poperinge, België
T: +32 (0)57 - 34 62 05
info@weweler.eu
www.weweler.eu
Ontwikkeling, productie en verkoop van blad- en paraboolveren voor de automotive industrie.
Distributie van technisch hoogwaardige onderdelen voor vrachtwagens, aanhangwagens en bussen.

2001

Truck & Trailer Industry AS

Directeur: Øyvind Stenersen
Håndverksveien 12
1405 Langhus, Norway
T: +47 (0)23 - 03 96 00
post@tti.no
www.tti.no
Verkoop vanuit acht filialen in Noorwegen van VDL Weweler veersystemen en reserveonderdelen voor vrachtwagens, trailers en bussen.

2018

VDL Weweler Taishan Ltd.

Directeur: Dick Aalderink
No. 1 Chenyixi Road
Shuibu town, Taishan City
529262 Guangdong, China
T: +86 13822301747
taishan@vdlweweler.nl
www.vdlweweler.com
Verkoop VDL Weweler veersystemen en onderdelen voor vrachtwagens, trailers en bussen in China.

2018

VDL Parts Sweden AB

Directeur: Göran Andersson
Industrivägen 39C
433 61, Sävedalen, Zweden
T: +46 (0)31 22 81 01
info@vdlpartssweden.se
www.vdlpartssweden.se
In- en verkoop van onderdelen voor bussen, vrachtwagens en trailers in Zweden.

Verpakkingsmachines

2003

VDL Packaging B.V.

Directeur: Sytze Westerhof
Langendijk 10
5652 AX Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 282 50 00
sales@vdlpackaging.com
www.vdlpackaging.com
Ontwikkeling, productie en verkoop van machines en service voor de verpakkingindustrie. Verticale verpakkingmachines voor onder andere de levensmiddelen-, dierenvoeding- en wasmiddelenbranche.

2003

VDL USA, Inc.

Directeur: Bart van Lieshout
8111 Virginia Pine Ct.
Richmond VA 23237, Verenigde Staten
T: +1 804 - 275 80 67
info@vdlusa.com
www.vdlusa.com
Verkoop en service van producten van VDL Packaging en assemblage, opslag en logistiek voor diverse VDL-bedrijven in Noord-Amerika.

Systemen voor de industriële sector

2007

VDL Industrial Products B.V.

Directeur: Carlos Ooijen
Hoevenweg 3
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 55 80
info@vdlindustrialproducts.com
www.vdlindustrialproducts.com
Verkoop en service van componenten voor afzuiginstallaties en stortgoedbehandeling zoals modulaire buissystemen, roterende sluisen, ventilatoren en triltransporteurs. Beveiliging van processen, objecten en terreinen tegen brand, stofexplosie en indringing zoals suppressie-, watermist- en camerasystemen. Nevelsystemen voor klimaat, desinfectie en stofbestrijding.

Maritieme systemen

2017

VDL AEC Maritime B.V.

Directeur: Rob de Vries
Meerenakkerweg 30
5652 AV Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 851 90 15
info@vdlacemaritime.com
www.vdlacemaritime.com
Ontwikkelt en verkoopt filtersystemen voor schepen. Specialist in luchtreiniging. Deze zogeheten scrubbers filteren onder meer zwaveldeeltjes uit de uitlaatgassen van scheepsmotoren.

Energiesystemen

2016

V-Storage B.V.

Directeur: Rob van Gennip
Hoevenweg 1
5652 AW Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 00
info@v-storage.com
Deze joint venture van VDL Groep en Scholt Energy Control richt zich op innovaties op het gebied van duurzame energie opslag.

2018

VDL Energy Systems B.V.

Directeur: Ivo Wessels
Industrieplein 1
7553 LL Hengelo, Nederland
T: +31 (0)74 - 240 2000
info@vdlenergysystems.nl
www.vdlenergysystems.nl
Productie van compressor- en gasturbine-packages en componenten voor de olie- en gasindustrie. Levering van systemen, oplossingen en diensten gericht op de opwekking, de omzetting, het transport en het gebruik van energie.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

2020

Dutch PPE Solutions

Directeur: Mark Bakermans
Hoevenweg 1
5652 AW, Eindhoven, Nederland
T: +31 (0)40 - 292 50 00
info@dutchppesolutions.com
www.dutchppesolutions.com
Deze joint venture van VDL Groep en Koninklijke DSM produceert medische gezichtsmaskers, type FFP2, in Helmond en meltblown polypropyleen in Geleen.

COLOFON

Productie en samenstelling: VDL Groep, afdeling Communicatie

Vormgeving: Ontwerpstudio Karel & Linda

Fotografie: Bram Saeys, Rik van den Wildenberg, Jacqueline de Haas, Erik de Brouwer
pagina 7: Bram Saeys * Johan van Ommen * Arjo van de Graaff

Drukwerk: Gielen Druk Print Webmedia

